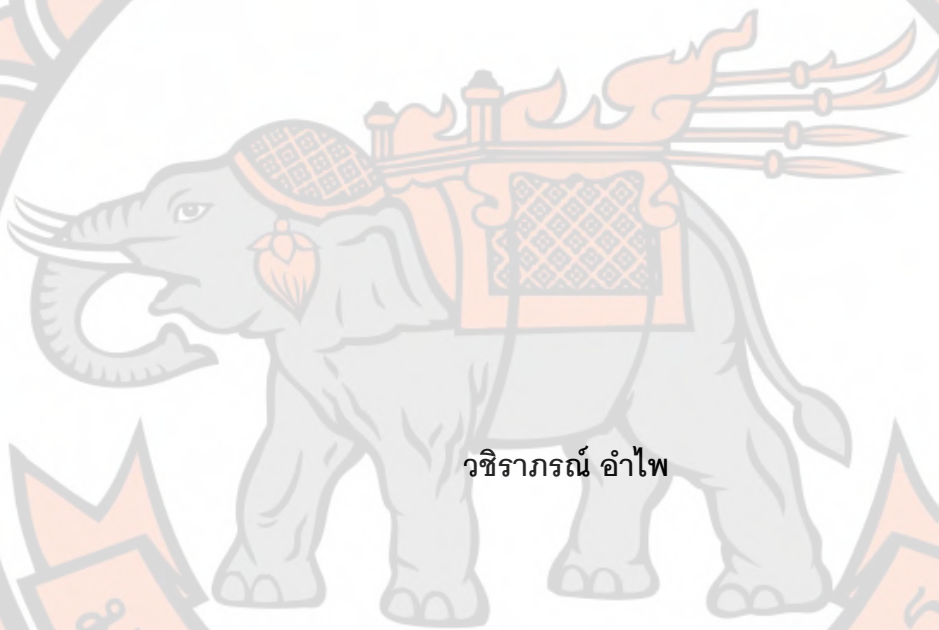

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน
ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วชิราภรณ์ อำไพ

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อุทิศสละเวลาอันมีค่ามาเป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.วิเชียร ถาวรโสทธิสกุล ดร.อังคณา อ่อนธานี และนางทศพร มุลหงษ์ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ นางสาวเพ็ญรพี กลับกุล ผู้อำนวยการโรงเรียน บางมูลนากภูมิวิทยาคม คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม บุคลากร และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมนึก อำไพ และคุณแม่ทิพย์สุดา อำไพ ที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอนสำหรับครูและผู้ที่สนใจไม่มากก็น้อย

วชิราภรณ์ อำไพ

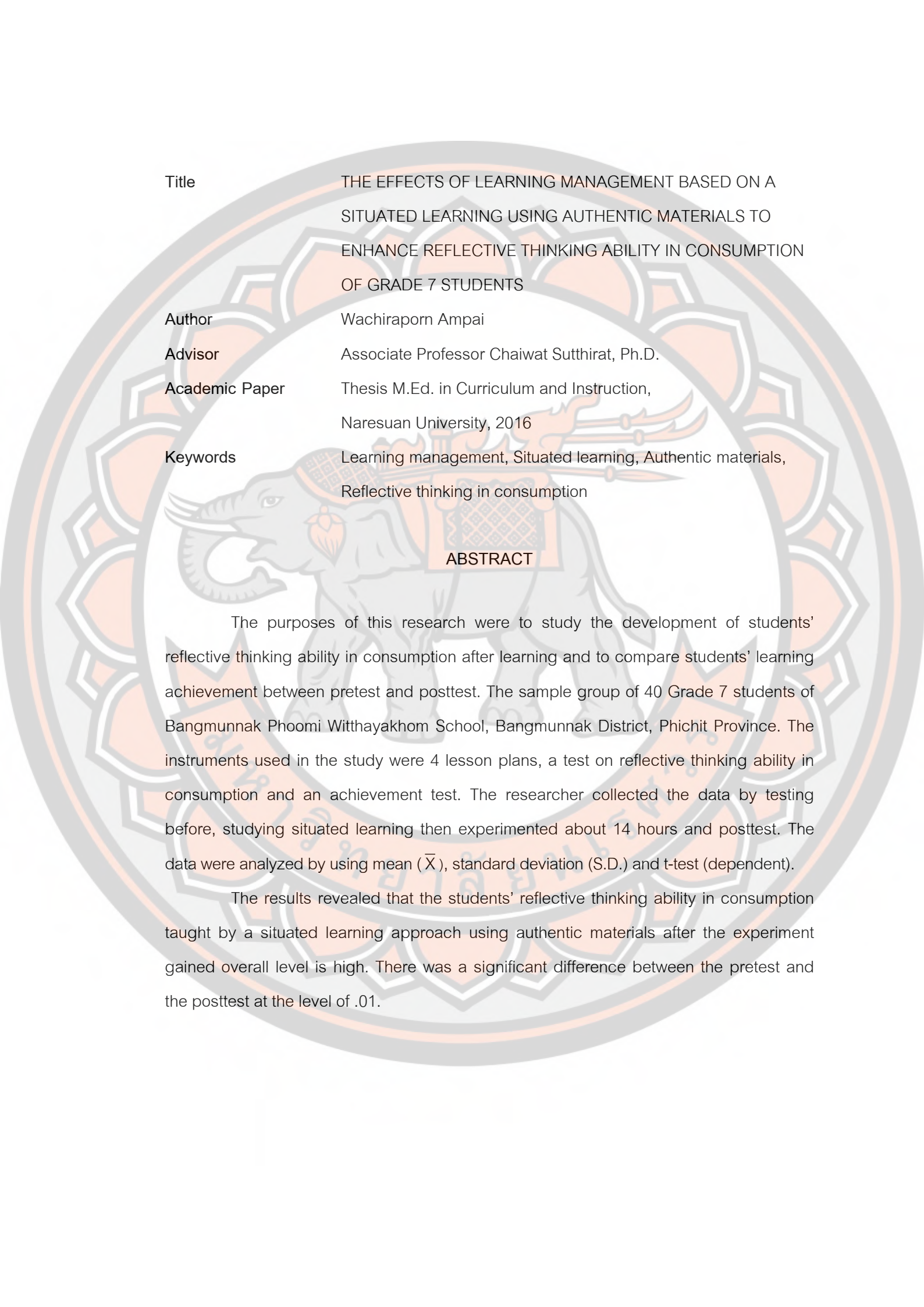
ชื่อเรื่อง	ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ผู้วิจัย	วชิราภรณ์ อ่ำไพ
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2559
คำสำคัญ	การจัดการเรียนรู้การเรียนรู้เชิงสถานการณ์สื่อในชีวิตประจำวัน การคิดไตร่ตรองการบริโภค

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการวิจัยโดยทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ 14 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ t-test (dependent)

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.52)
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 27.90$, S.D. = 2.16) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.50$, S.D. = 1.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Title THE EFFECTS OF LEARNING MANAGEMENT BASED ON A SITUATED LEARNING USING AUTHENTIC MATERIALS TO ENHANCE REFLECTIVE THINKING ABILITY IN CONSUMPTION OF GRADE 7 STUDENTS

Author Wachiraporn Ampai

Advisor Associate Professor Chaiwat Sutthirat, Ph.D.

Academic Paper Thesis M.Ed. in Curriculum and Instruction, Naresuan University, 2016

Keywords Learning management, Situated learning, Authentic materials, Reflective thinking in consumption

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the development of students' reflective thinking ability in consumption after learning and to compare students' learning achievement between pretest and posttest. The sample group of 40 Grade 7 students of Bangmunnak Phoomi Witthayakhom School, Bangmunnak District, Phichit Province. The instruments used in the study were 4 lesson plans, a test on reflective thinking ability in consumption and an achievement test. The researcher collected the data by testing before, studying situated learning then experimented about 14 hours and posttest. The data were analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) and t-test (dependent).

The results revealed that the students' reflective thinking ability in consumption taught by a situated learning approach using authentic materials after the experiment gained overall level is high. There was a significant difference between the pretest and the posttest at the level of .01.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	4
	สมมติฐานของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	11
	การจัดการเรียนรู้.....	19
	การเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situated Learning).....	27
	สื่อในชีวิตประจำวัน.....	43
	ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง.....	48
	การบริโภค.....	59
	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	69
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	87
	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	92
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	93
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	94
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	94
	การดำเนินการทดลอง.....	115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	118
4 ผลการวิจัย.....	123
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	124
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	125
5 บทสรุป.....	126
สรุปผลการวิจัย.....	126
อภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	277

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาระดับพื้นฐาน พ.ศ.2551 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์มาตรฐาน ส 3.1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1.....	12
2	แสดงการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และ สาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	14
3	แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์.....	39
4	แสดงการสังเคราะห์กระบวนการในการคิดไตร่ตรอง.....	53
5	แสดงการสังเคราะห์หลักการบริโภคที่ดี.....	67
6	แสดงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญ และ สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1.....	95
7	แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อ ในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	96
8	แสดงโครงสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค.....	108
9	แสดงตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค.....	111
10	แสดงโครงสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน.....	113
11	แสดงการดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

12	แสดงความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน.....	124
13	แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน.....	125
14	แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (โดยรวม).....	244
15	แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1).....	245
16	แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2).....	247
17	แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3).....	249
18	แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4).....	251

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

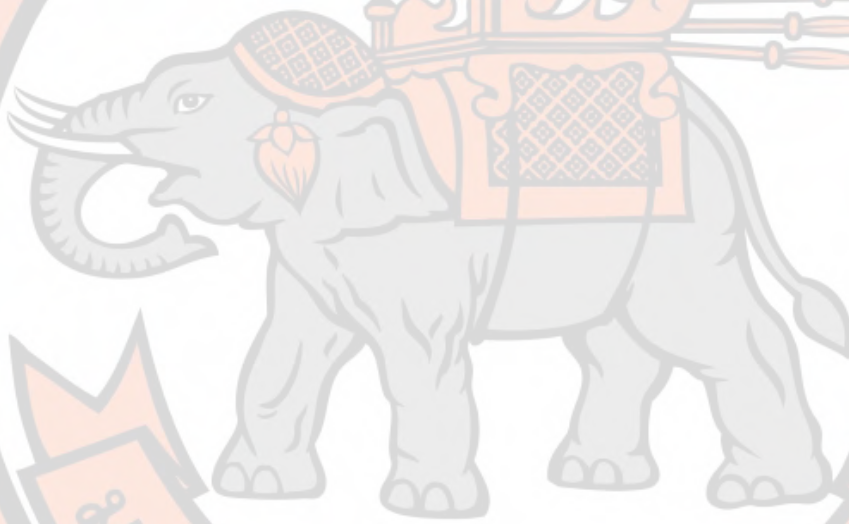
19	แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค.....	253
20	แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพฤติกรรมกรบริโภค.....	254
21	แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคเพื่อหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จำนวน 21 ข้อ.....	256
22	แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) จำนวน 40 ข้อ.....	257
23	แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) จำนวน 30 ข้อ (ฉบับจริง).....	259
24	แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (โดยรวม).....	261
25	แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การเลือกซื้อ).....	265
26	แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การเลือกใช้).....	267
27	แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การเลือกบริการ).....	269

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 28 แสดงคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และ
หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อ
ในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1..... 271

มหาวิทยาลัยนเรศวร

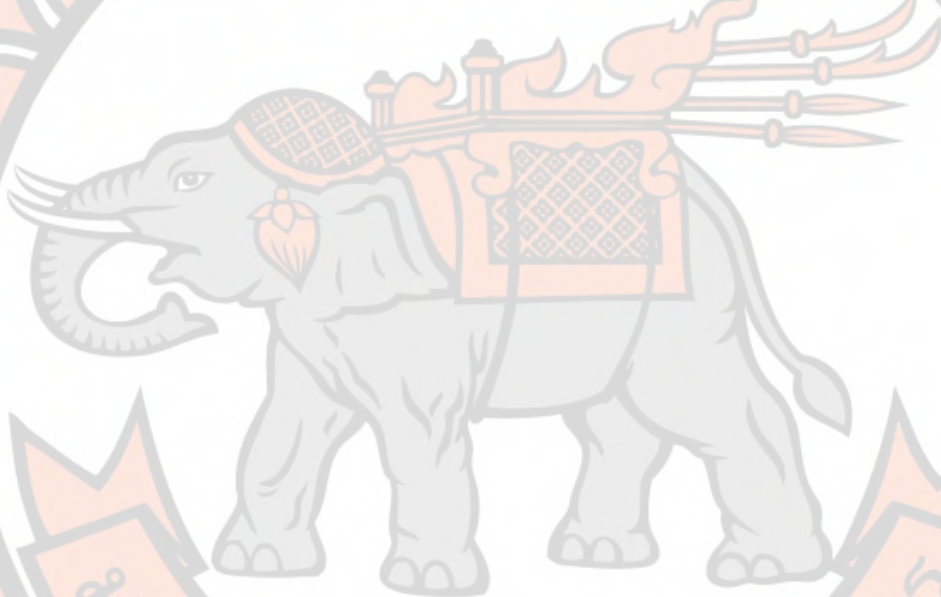

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	แสดงอิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค (Lifestyle Influences on Consumer Decisions).....	63
2	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	92

มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นยุคแห่งการพัฒนาอย่างกว้างขวาง ทั้งทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์การสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้เกิดการแพร่กระจายของวัฒนธรรมต่าง ๆ อาทิเช่น การแพร่กระจายของวัฒนธรรมอเมริกัน (Americanization) โดยมีสื่อเป็นตัวการ ทำให้มีอิทธิพลต่อความคิด ทักษะคิด รวมถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคในหลาย ๆ ประเทศ นอกจากนั้นผลอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีการสื่อสารไร้พรมแดนที่เปลี่ยนไปตามยุค ตามสมัย จึงเกิดระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่สามารถทำให้สื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว (นภค จิตสานติกุล, 2557) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการถ่ายทอดของวัฒนธรรมผ่านทางสื่อเทคโนโลยีหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มาในรูปแบบของ โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ทำให้สามารถอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการทำงานของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน จึงส่งผลให้สื่อเทคโนโลยีหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลอย่างสูงต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันสังคมปัจจุบันรับเอาวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามามาก โดยไม่ได้พิจารณาถึงคุณและโทษของสิ่งนั้น ทำให้สังคมไทยเสื่อมโทรมอย่างมากโดยเฉพาะด้านศีลธรรม เนื่องจากสังคมมุ่งเน้นไปที่วัตถุนิยมมากเกินไป จึงก่อให้เกิดปัญหามากมาย เช่น บุคคลในสังคมโดยเฉพาะเยาวชนมีพฤติกรรมฟุ้งเฟ้อ มุ่งสนองความต้องการทางด้านวัตถุ นิยมบริโภคสินค้าและบริการตามกระแสส่วนใหญ่ อยากได้ อยากมี โดยไม่คำนึงผลที่ตามมา ทั้งนี้เกิดจากขาดความยั้งคิดและการคิดอย่างรอบคอบ (สุวีวรรณ พองอินทร์, 2548) และในการดำรงชีวิตประจำวันนั้นของมนุษย์แต่ละคนนั้น มีกระบวนการแห่งพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นไม่เหมือนกัน เพราะมนุษย์แต่ละคนย่อมมีความต้องการ ทักษะคิด หรือสิ่งจูงใจของตนเอง ที่ทำให้พฤติกรรมของตนเองแตกต่างไปจากบุคคลอื่น และความต้องการ ทักษะคิด หรือสิ่งจูงใจเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยผลจากการยึดถือสิ่งต่าง ๆ ในความคิดของตน และรับเอาสิ่งต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามา จึงทำให้มนุษย์แต่ละคนมีการตัดสินใจภายใต้ปัจจัยและอิทธิพลด้านต่าง ๆ (เลิศหญิง หิรัญโร, 2545)

การศึกษาในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และกำหนดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ใน มาตรา 24 ว่า (1) จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้สอนต้อง จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

การที่บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญคือ “การคิด” โดยการคิดขั้นพื้นฐานนั้นเป็นทักษะที่มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน ในขณะที่ทักษะการคิดขั้นสูงจะมีความซับซ้อนและผสมผสานหลายขั้นตอนเข้าด้วยกัน เพื่อจะนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือสถานการณ์ ที่หลากหลาย และเกิดประโยชน์สูงสุดได้ (ทิสนา แคมมณี และคณะ, 2540) ซึ่งการคิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ถูกจัดให้เป็นทักษะการคิดขั้นสูง (Hmelo and Ferrari, 1997) เนื่องจากเป็น ทักษะที่ (1) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับสิ่งที่เข้าใจอยู่เดิม (2) ช่วยให้ผู้เรียน สามารถคิดทั้งในเชิงนามธรรมและสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้ (3) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน กลวิธีการสอนใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (4) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในความคิดและ กระบวนการการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้การคิดไตร่ตรองยังถูกจัดเป็นทักษะที่สำคัญและ จำเป็นในการเรียนการสอน เพราะช่วยให้ผู้เรียนได้คิดทบทวนในการกระทำของตนเอง ทั้งที่กระทำ ผ่านไปแล้วและที่กำลังกระทำอยู่ (Schon, 1987) ดังนั้นการคิดไตร่ตรองจึงเป็นทักษะขั้นสูง ที่สามารถนำมาแก้ปัญหา แก้สถานการณ์ หรือจัดการกับงานที่มีความซับซ้อนได้เป็นอย่างดี (King and Kitchener, 1994) ซึ่งในการที่จะสอนให้ผู้เรียนเกิดความสามารถการคิดไตร่ตรองได้นั้น สามารถทำได้ด้วยการใช้กลยุทธ์หรือวิธีการที่เหมาะสม (Shin, 1998) โดยที่การเรียนการสอน จะต้องมุ่งเน้นไปที่การช่วยเหลือ กระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรอง ตัวอย่างเช่น

การเขียนบทความ การบันทึกประจำวัน การสะท้อนคิด การใช้สถานการณ์ เป็นต้น (ภัทฐิกรณ์พรมเมือง, 2557) ดังที่ผลการวิจัยในโครงการระยะยาวในเด็กไทยอายุ 1 – 18 ปีทั่วประเทศ พบว่าเด็กไทยมีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจในระดับต่ำ ส่งผลให้เด็กขาดความสามารถในการแก้ปัญหา ขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจปัญหาและถูกชักจูงได้ง่าย คิดไม่เป็นหรือไม่รู้จักคิด (พระธรรมปิฎก, 2543, หน้า 8) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นพ.ประเวศ วะสี (2539 อ้างอิงใน วลัยกานา ฉลากบาง, 2548) ที่ว่า “สิ่งที่ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดจากครูอาจจะ เป็นสิ่งที่ล้าหลังใช้การไม่ได้แต่การเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดสิ่งที่ติดตัวผู้เรียนไป คือ วิธีคิดกระบวนการคิดกระบวนการแสวงหาความรู้ความสามารถในการกล้าคิดกล้าทำซึ่ง คุณสมบัติเหล่านี้จะกลายเป็นลักษณะนิสัยในการนำไปสู่การพัฒนาตนเองสังคมและประเทศชาติต่อไป”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดให้มีการเรียนรู้ในเรื่องพฤติกรรม การบริโภค ซึ่งในสาระเศรษฐศาสตร์ เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และแต่ละช่วงชั้นมีความยากง่ายแตกต่างกันไปตามระดับของผู้เรียน โดยมีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ เป็นการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ เช่น การเลือก การผลิต การบริโภค การดำรงชีพ และการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคมเดียวกันหรือต่างกันโดยเด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญของชาติในการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าและกำลังเผชิญอยู่ในโลกยุคบริโภคนิยม ยุคที่คนมักบริโภคตามความต้องการของตนเอง จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค จากบริโภคตามความพอใจมาเป็นบริโภคโดยใช้ปัญญา คิดพิจารณาอย่างมีเหตุผลที่ถูกต้อง และตัดสินใจในการเลือกใช้สิ่งต่าง ๆ เช่น อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ ส่วนตัว ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสนองความต้องการที่แท้จริงของชีวิต (ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ, 2547, หน้า 10)

แนวทางที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคมีมากมาย แต่มีแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนได้ คือ การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนแยกแยะข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ปัญหาและในการให้เหตุผลเพื่อแก้ปัญหาในโลกที่เป็นจริงจากตัวอย่างประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งการเรียนรู้เชิงสถานการณ์เป็นการหาเหตุผลเชิงอนุมาน การตรวจสอบ และส่งเสริมทักษะการรู้คิด (Brown, et al., 1989) ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย จากการกระทำจริงผ่านทางกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่อยู่ในสถานการณ์ตามวัฒนธรรมและประสบการณ์ในบริบทของสภาพจริงหรือเสมือนจริง ซึ่งจาก

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situating learning) พบว่า ปินยารักษ์ งามยงยุทธ (2551) ได้ทำการวิจัยพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงสถานการณ์สามารถทำให้ผู้เรียนมีการคิดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ร่วมกับสื่อในชีวิตประจำวันขึ้นเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 9 ห้องเรียน

2. เนื้อหา

เนื้อหาในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง พฤติกรรมการบริโภค มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ดังนี้

1. ความหมายของการบริโภค
2. หลักการบริโภคสินค้าและบริการ
3. การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ
4. การคุ้มครองผู้บริโภค
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค
6. ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม

3. ตัวแปร

3.1 **ตัวแปรต้น** คือ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

3.2 **ตัวแปรตาม** คือ

- 3.2.1 ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค
- 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 14 ชั่วโมง 7 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง (ไม่รวมแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน** หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมการบริโภค ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์

ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการในชีวิตจริง โดยผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนกับครูมีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีแบบฝึกหัดที่หลากหลาย ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้จากสื่อในชีวิตประจำวัน และได้รับการชี้แนะ ช่วยเหลือจากครูผู้สอน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการจากสื่อเทคโนโลยี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรทัศน์ โทรศัพท์มือถือ (Smart Phone) และสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ใบปลิว แผ่นพับโฆษณาที่นักเรียนใช้และพบเจออยู่ในปัจจุบัน โดยมีทั้งผู้เรียนเป็นผู้เลือกด้วยตนเองและครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดให้ ซึ่งครูคอยกระตุ้นโดยการใช้คำถามให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึกออกมาทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์แนวทางและแก้ปัญหาเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการซึ่งให้ผู้เรียนวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อในชีวิตประจำวัน แล้วร่วมกันกำหนดปัญหาให้ชัดเจน หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้า วางแผนแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน โดยวิเคราะห์หลักการบริโภค 4 ด้าน ดังนี้

1. ความจำเป็นหมายถึง แยกความต้องการหรือทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของตนเอง ว่าอะไรเป็นความต้องการแท้ อะไรเป็นความต้องการเทียมของกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ
2. ฉลาดเลือก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกบริการสินค้าและบริการ โดยคำนึงถึง ด้านคุณภาพ ด้านคุณประโยชน์ และด้านราคา
3. ความปลอดภัยหมายถึง สินค้าและบริการนั้น ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น โดยคำนึงถึงฉลากสินค้า มาตรฐาน หรือการรับรองจากหน่วยงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและน่าเชื่อถือ
4. การเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการ หมายถึง สถานที่หรือร้านค้าที่มีความเหมาะสม หรือมีความสะดวกสบายมากน้อยเพียงใดสำหรับการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกบริการสินค้าและบริการนั้นๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแสดงความรู้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนนำเสนอประเด็นปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ โดยให้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน

อภิปราย ชักถาม ให้ข้อเสนอแนะ และสรุปประเด็นปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการซึ่งครูคอยช่วยแนะนำหรืออธิบายเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหา พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในสถานการณ์ใหม่ โดยการเสนอแนวทางการแก้ปัญหา เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ เรียนรู้มาแล้วในสถานการณ์ใหม่

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำเสนอประเด็นปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่นักเรียนได้ทำการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีครูผู้สอนประเมินให้คะแนน และทดสอบความรู้หลังจากการจัดการเรียนการสอน

2. ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่มีกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้สินค้าและบริการ โดยการค้นหา การซื้อ และประเมินการบริโภคผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค แบบอัตโนมัติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดหลังเรียนใน 7 ประเด็น ดังนี้

1. การตั้งประเด็นคำถามเป็นการตระหนักและใช้สติรู้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการกำหนดความคิดและขอบเขตของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อระบุนหาความชัดเจนของเรื่องที่จะศึกษา
3. การกำหนดสมมติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการที่ศึกษา
4. การตรวจสอบหลักฐานเป็นการใช้เหตุผลในการรวบรวมความคิดและข้อมูลเพื่อพิจารณาหลักฐานมาสนับสนุนความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
5. การแก้ปัญหาเป็นการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
6. การจัดลำดับการคิดเป็นการทบทวนเหตุผลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์และนำไปสู่ข้อสรุปตามข้อเท็จจริง
7. การประเมินผลเป็นการพิจารณาหรือประเมินแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อันเกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ได้เรียนเรื่องพฤติกรรมกรบรีโศค รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ และสามารถวัดได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย ความเข้าใจการนำไปใช้การวิเคราะห์การสังเคราะห์การประเมินค่า ซึ่งวัดได้จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองกรบรีโศค ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน
2. ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันสำหรับครูหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
  - 1.1 ความสำคัญของการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
  - 1.2 คุณภาพผู้เรียน
  - 1.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
  - 1.4 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
  - 1.5 การจัดการเรียนรู้
  - 1.6 สื่อการเรียนรู้
  - 1.7 การวัดและประเมินผล
2. การจัดการเรียนรู้
  - 2.1 ความหมายของการเรียนรู้
  - 2.2 ความหมายของการจัดการเรียนรู้
  - 2.3 ความสำคัญของของการจัดการเรียนรู้
  - 2.4 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้
  - 2.5 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี
3. การเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situating Learning)
  - 3.1 แนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์
  - 3.2 ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์
  - 3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์
  - 3.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์
  - 3.5 ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

-
4. สื่อในชีวิตประจำวัน
    - 4.1 ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวัน
    - 4.2 ความสำคัญของสื่อในชีวิตประจำวัน
    - 4.3 ประเภทของสื่อในชีวิตประจำวัน
    - 4.4 หลักการและวิธีการเลือกใช้สื่อในชีวิตประจำวัน
  5. ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง
    - 5.1 ความหมายของการคิดไตร่ตรอง
    - 5.2 ความสำคัญของการคิดไตร่ตรอง
    - 5.3 กระบวนการการคิดไตร่ตรอง
    - 5.4 บทบาทของครูผู้สอนในการฝึกการคิดไตร่ตรอง
    - 5.5 การวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดไตร่ตรอง
  6. การบริโภค
    - 6.1 ความหมายของการบริโภค
    - 6.2 ความสำคัญของการบริโภค
    - 6.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริโภค
    - 6.4 หลักการบริโภคที่ดี
  7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 7.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 7.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 7.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 7.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
    - 7.5 ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี
    - 7.6 แนวทางส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
    - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ความสำคัญของการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

2. คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพของผู้เรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระพื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียน ซึ่งประกอบด้วยศาสตร์สาขาต่าง ๆ หลายแขนง ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจึงได้ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่องการทำงานร่วมกันอย่างสันติสุข

2. ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และ สังคมศาสตร์

3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

3. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐาน ส 3.1: เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2: เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

4. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมการบริโภค ไว้ดังนี้ สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดังแสดงตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์มาตรฐาน ส 3.1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.1	1. อธิบายความหมายและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> • ความหมายและความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง • ความหมายของคำว่าทรัพยากรมีจำกัดกับความต้องการมีไม่จำกัด ความขาดแคลน การเลือกและค่าเสียโอกาส

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> • ความหมายและความสำคัญของการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ • หลักการในการบริโภคที่ดี • ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภค • ค่านิยมและพฤติกรรมของการบริโภคของคนในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งผลดีและผลเสียของพฤติกรรมดังกล่าว
	3. อธิบายความเป็นมาหลักการและความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> • ความหมายและความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง • ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรวมทั้งโครงการตามพระราชดำริ • หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง • การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต • ความสำคัญ คุณค่าและประโยชน์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย

จากตาราง 1 แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และสาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังแสดงตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้
และสาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	ขอบข่ายสาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ
1	เศรษฐศาสตร์พื้นฐาน ส.3.1 ม.1/1	1. อธิบาย ความหมาย และ ความสำคัญของเศรษฐศาสตร์	- ความหมายและความสำคัญของ เศรษฐศาสตร์ทรัพยากร - ทรัพยากรมีจำนวนจำกัดแต่ ความต้องการของมนุษย์มีไม่ จำกัด ทำให้เกิดความขาดแคลน จึงต้องมีการเลือกใช้เพื่อการ ดำรงชีวิตอย่างมี คุณภาพ
2	พฤติกรรมกรรมการบริโภค ส.3.1 ม.1/2	2. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคมซึ่ง ส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศ	- ค่านิยมและพฤติกรรมในการ บริโภคของคนในสังคมที่ส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ
3	อุปสงค์ อุปทาน ส.3.2 ม.1/3 ม.1/4	3. ระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ กำหนดอุปสงค์และอุปทาน 4. อภิปรายผลของการมีกฎหมาย เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา	- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนด อุปสงค์และอุปทาน ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงของภาวะทาง เศรษฐกิจ - กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา มีผลในการคุ้มครองมิให้มีการ ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
4	เศรษฐกิจพอเพียง ส.3.1 ม.1/3	3. อธิบายความเป็นมา หลักการ และความสำคัญของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย	- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทย
5	เศรษฐกิจประเทศไทยและสถาบัน การเงิน ส.3.1 ม.1/1 ม.1/2	1. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และ ความแตกต่างของสถาบันการเงิน แต่ละประเภทและธนาคารกลาง 2. ยกตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นการ พึ่งพาอาศัยกันและการแข่งขันกัน ทางเศรษฐกิจในประเทศ	- บทบาทและหน้าที่ของสถาบัน การเงินแต่ละประเภทและธนาคาร กลาง มีความแตกต่างกันในระบบ เศรษฐกิจ - การพึ่งพาอาศัยกันและ การ แข่งขันกันทางเศรษฐกิจของ ประเทศ

จากตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และสาระสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในหน่วยการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่องพฤติกรรมกรบิโศค ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อ ในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบิโศค ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

5. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การปฏิบัติ ทั้งนี้การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นวิชา ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเอง กับบริบทสภาพแวดล้อม โดยการจัดการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้สอน จะต้องจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี บรรลุตามเป้าหมาย ของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ เป็นต้นซึ่งในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิด จึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้และแสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาหลากหลายมุมมองที่เกิดขึ้นในสังคม (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

จากการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนจะต้องใช้ กระบวนการและวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการ สร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตนเองกับ บริบทสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

6. สื่อการเรียนรู้

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สื่อการเรียนรู้จึงมีหลากหลาย ซึ่งผู้สอนจะต้องเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สื่อการเรียนรู้ชนิดนั้นต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและต้องเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละวัย เป็นสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ มีคุณภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์และความสะดวกในการใช้ โดยกรมวิชาการ (2545, หน้า 214) ได้ให้ความหมายของสื่อว่า เป็นตัวกลางที่ผู้สอนใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน โดยที่สื่อ นั้นจะต้องมีคุณภาพ มีความเหมาะสมที่จะใช้ในการถ่ายทอดความรู้ สื่อที่จะนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้มีมากมายขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้สอนที่จะเลือกมาใช้ให้เหมาะกับกิจกรรมการเรียนรู้ และเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนรู้ว่า เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

จากสื่อการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะเลือกสื่อประเภทใดที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ผู้สอนจะต้องศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดด้วยว่า สื่อการเรียนรู้นั้นจะสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างไร

7. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจะต้องจัดทำอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญนอกจากนี้ผลจากการประเมินจะต้องนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับติดตามกำกับสนับสนุนและพัฒนาการเรียนรู้อุทิศพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงเน้นไปที่การวัดและการประเมินผลในชั้นเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การชี้ให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงของผู้เรียนและสภาพจริงของการเรียนการสอน จากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงออก (Student Performance) สะท้อนให้เห็นความสามารถที่หลากหลายและสอดคล้องกับความสามารถที่แท้จริงจากการปฏิบัติตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 40) ซึ่งการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ

กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้ มีการทำโครงการ/โครงการ เป็นผู้ผลิตผลงาน รวมทั้งมีการทำงานกลุ่มและการจัดทำแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ด้วย ดังนั้น การวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวจะเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment) อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหาความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน และเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ เพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการวัดและประเมินผลวิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ในสังคมการประเมินตามสภาพจริงมีวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, หน้า 493 – 494)

1. การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมินผู้เรียนว่า มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมามากน้อยเพียงใด และวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมิน โดยตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคนได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ นิยมใช้ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำ และด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมทั้งการเห็นคุณค่าในเรื่องต่าง ๆ

3. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออกของพฤติกรรมลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเรียนรู้และแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง (Authentic Test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบ โดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม หรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริงหรือเลียนแบบสภาพจริง เป็นต้น เช่น ข้อสอบวัดทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

ข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ การฝึกทักษะและกระบวนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินด้วยการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึกร หรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรง เพื่อประเมินความรู้สึกรนี้กคิด ความเข้าใจ และ ความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้นและสามารถ ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจทักษะกระบวนการ รวมทั้งเจตคติต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

6. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการจัดเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตรหรือโปรแกรม การเรียน เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนพัฒนาได้สำเร็จ รวมทั้งความถนัด ความสนใจ ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน แต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) มากยิ่งขึ้น

จากการวัดและประเมินผลที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าเนื่องจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกัน อย่างหลากหลายทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคมการปรับตัว ตามสภาพแวดล้อมการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน เกิดทักษะกระบวนการคิด ทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น และมีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นวิธีการที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเหล่านี้ ทั้งนี้ผู้สอนต้องจัดทำ การวัด และประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นไปที่การวัดและประเมินผล ในชั้นเรียนโดยใช้เครื่องมือ การสังเกต การสัมภาษณ์ บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แบบทดสอบ วัดความสามารถที่เป็นจริง การรายงานตนเอง และการใช้แฟ้มสะสมผลงาน เพื่อให้บรรลุ ตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของการเรียนรู้

คำว่า “การเรียนรู้” มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2541, หน้า 185) ให้ความหมายว่า “การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน”

ชนาธิป พรกุล (2544, หน้า 53) ให้ความหมายการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง หรือการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึกปฏิบัติหรือได้รับประสบการณ์

ทิตนา แคมมณี (2545, หน้า 1) ให้ความหมายการเรียนรู้ว่า มีขอบเขตที่ครอบคลุมความหมาย 2 ประการ คือ การเรียนรู้ในความหมายของ “กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process)” ซึ่งหมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ในความหมายของ “ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome)” ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในสารต่าง ๆ ความสามารถในการกระทำ การใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกหรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้หรือการใช้วิธีการเรียนรู้ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การเรียนรู้มีลักษณะเป็นทั้งผลลัพธ์อันเป็นเป้าหมายปลายทาง (Ends) และวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมาย (Means) ซึ่งลักษณะทั้งสองเป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันและส่งผลตักกระทบต่อกัน หากบุคคลมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตน บุคคลนั้นก็ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระหรือกระบวนการต่าง ๆ ได้ อย่างกระจำถ่องแท้และลึกซึ้ง เกิดความรู้สึกหรือเจตคติไปในทางที่เหมาะสม และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการกระทำหรือพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า คือ กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างค่อนข้างถาวร อันเนื่องมาจากประสบการณ์หรือการฝึกหัด

อุษา คงทอง และคณะ (2553, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555, หน้า 48) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นค่อนข้างถาวรหรือถาวร

จากความหมายการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากประสบการณ์ การฝึกหัด และกระบวนการเรียนรู้ โดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นค่อนข้างถาวรหรือถาวร

2. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดียอมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการเรียนรู้มิได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ หรือที่เรียกกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล

การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยใช้วิธีการบอกให้จดจำ และนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง ซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542, หน้า 255) ได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

ยู และ ดัน แคน (Hough and Duncan, 1970, p.144) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษา ความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

อุษา คงทอง และคณะ (2553, หน้า 2 – 3) ได้สรุปว่า การจัดการเรียนรู้มีความหมายครอบคลุมทั้งด้านวิธีการ กระบวนการและตัวบุคคล สรุปว่าการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน

กู๊ด (Good, 1974, p.588) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ฮิลล์ (Hills, 1982, p.266) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษาแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

จากความหมายการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้หมายถึง กระบวนการที่มีระบบระเบียบ และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อให้การศึกษาแก่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของผู้สอน โดยกระบวนการนี้ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการวัดและประเมินผล

3. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

อุษา คงทอง และคณะ (2553, หน้า 3) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการที่ผู้สอนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นั้น การส่งเสริมที่ดีที่สุดก็คือการให้การศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก

4. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
 ประไพ ฉลาดคิด (2548, หน้า 4 – 5) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 ควรมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ผู้สอนผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการสอน เพราะต้องเป็นผู้รู้หลักสูตร
 และนำเนื้อหาสาระมาดำเนินการสอน มีการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตลอดเวลา
 ของการเรียนการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ
 ในบทเรียน มีทักษะกระบวนการ และมีเจตคติที่ดีตามเจตนารมณ์ของบทเรียนและหลักสูตร
 นอกจากนั้นครูยังต้องมีความสามารถใช้สื่อประกอบการสอน และสอนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ได้
 วางไว้ทำให้การสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

2. ผู้เรียนผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอน เพราะการสอนจะเกิดขึ้นได้
 จำเป็นต้องมีผู้เรียนเป็นผู้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ ทำให้
 ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการสอนที่ตั้งไว้

3. กิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบอีกประการ
 หนึ่ง ที่มีความสำคัญมากต่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นออกแบบโดยผู้สอนและผู้เรียน
 ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีการวัดผลและประเมินผลตามที่ผู้สอน
 ได้วางแผนไว้

4. บริบทในการเรียนการสอนในการสอนที่ต้องการให้เกิดผลที่ดีทั้งต่อผู้สอนและ
 ผู้เรียนนั้น สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึง อันได้แก่
 ความเหมาะสมของสีในห้องเรียน การถ่ายเทของอากาศ ทิศทางลม เสียงรบกวนจากภายนอก
 ห้องเรียน เช่น เสียงรถยนต์วิ่งผ่านไปมา กลิ่นเหม็นจากตลาดสด เป็นต้น

ณัฐภา แสงคำ (2552) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ตัวป้อน ได้แก่ ครู หรือผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อ
 วัสดุอุปกรณ์

2. กระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการสอน การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน การสร้าง
 ความพร้อมในการเรียน การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ

3. ผลผลิต ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่เกิดแก่ผู้เรียน ตามจุดประสงค์การเรียนการสอน
 ที่กำหนด

อุษา คงทอง และคณะ (2553, หน้า 4) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า
 ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้

ของตนและการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ 1) ผู้เรียน 2) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และ 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

ประการที่หนึ่ง ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง เป็นอันดับแรก เกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และจะละเลยไม่ได้

ประการที่สอง บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นส่วนที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความขี้บอานของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกนอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรือ อาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนช้าโหมงแวกด้วยความรู้สึกหิวหรือบางครั้งผู้เรียน ได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาเนื่องจากความไม่ปรองดองในครอบครัว เป็นต้น ส่วนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมี ความกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารเช้า ก่อนมาสถานศึกษาของผู้สอนมีเพียงน้ำแก้วเดียวเท่านั้น สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้น ก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

ประการที่สาม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นเครื่องชี้บ่งถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่า ผู้เรียน จะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียนในฐานะ เป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนจะต้องหากวิถี ที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และผู้สอน ควรจะฝึกให้มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

จากองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. ผู้สอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะต้องเป็นผู้รู้หลักสูตรและนำเนื้อหาสาระมาดำเนินการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจความต้องการพื้นฐาน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
3. กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ โดยมีการวัดผลและประเมินผลตามที่คุณสอนได้วางแผนไว้
4. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ เป็นอุปกรณ์ที่ผู้สอนใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดผลดีทั้งผู้สอนและผู้เรียนนั้น สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึง

5. ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี

อุษา คงทอง และคณะ (2553, หน้า 7) ได้เสนอแนะว่า ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผล คิดเปรียบเทียบ และคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by Doing)
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group Working) โดยมีการปรึกษาหารือกันในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์
5. มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจ และไม่น่าเบื่อโดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้

6. มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอนจะได้ทราบว่าจะสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
8. มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ หรือไม่ เพียงใด
9. มีสื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียน เช่น ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้ เว็บไซต์ และสื่อทัศนูปกรณ์อื่น ๆ
10. มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษ การติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้เกียรติ ฯลฯ มาใช้สิ่งกระตุ้นและชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำกิจกรรมมากขึ้น
11. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน
12. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
13. ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นต้น
14. มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอนทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน
15. สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Center) ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม
16. สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด
17. สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

18. สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555, หน้า 55) ได้สรุปลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดีไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาหรือกระบวนการทางสมอง (a Cognitive Process) ซึ่งบุคคลใช้ในการสร้างความเข้าใจ หรือการสร้างความหมายของสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ตนเอง ดังนั้น กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการของการจัดกระทำ (Acting on) ต่อข้อมูล และประสบการณ์ มิใช่เพียงการรับข้อมูล (Taking in) ต่อข้อมูลหรือประสบการณ์เท่านั้น

2. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะตนหรือเป็นประสบการณ์ส่วนตัว (Personal Experience) ที่ไม่มีผู้ใดเรียนรู้หรือทำแทนกันได้

3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม (a Social Process) เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อตน การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจึงสามารถกระตุ้นการเรียนรู้และขยายขอบเขตของความรู้ด้วย

4. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทั้งจากการคิดและการกระทำ รวมทั้งการแก้ปัญหาและการศึกษาวิจัยต่าง ๆ

5. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ตื่นตัวสนุก (Active and Enjoyable) ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผูกพันเกิดความใฝ่รู้ การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่นำมาซึ่งความสนุกสนาน หรือท้าทายให้ “ใฝ่รู้สู้สิ่งยาก”

6. การเรียนรู้อาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (Nurturing Environment) สภาพแวดล้อมที่ดีสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่ดี

7. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ (any time and any place) ทั้งในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน

8. การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลง (Change) กล่าวคือ การเรียนรู้จะส่งผลต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางด้านเจตคติ ความรู้สึก ความคิดและการกระทำ เพื่อดำรงชีวิตอย่างปกติสุขและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

9. การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Process) บุคคลจำเป็นต้องเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อการพัฒนาชีวิตจิตใจของตนเอง การสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นกระบวนการที่ยั่งยืน ช่วยให้บุคคลและสังคมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หากผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีเกิดขึ้น กล่าวคือ มีขั้นตอนและวิธีการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองและสาระการเรียนรู้ก็จะช่วยให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดี คือ เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ

จากลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้ได้มากที่สุด โดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากการเรียนรู้จากลงมือปฏิบัติ หรือการกระทำด้วยตนเอง และเรียนรู้ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่งเสริม กระตุ้นหรือเร้าความสนใจของผู้เรียน และสร้างกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ความสามารถของผู้เรียน รวมทั้ง มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับสามารถไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situated Learning)

1. ความหมายการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

บราวน์ คอลลิน และดูกิด (Brown Collins and Duguid, 1989) ได้สรุปการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situated Learning) ว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งจะเกิดขึ้นต่อเมื่อการรู้นั้นอยู่ในวัฒนธรรมและบริบทที่ต้องใช้ความรู้ นั้น การเรียนรู้ต้องเกิดขึ้นในบริบทที่คล้ายจริง เป็นการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ร่วมมือกัน และการใช้ความรู้จากโครงสร้างสังคม

เลฟและเวนเจอร์ (Lave and Wenger, 1991) ได้สรุปการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ในมิติของชุมชนนักปฏิบัติ โดยใช้คำว่า Legitimate Peripheral Participation ที่อธิบายถึงกระบวนการที่มีมือสมัครเล่นสามารถมีความรู้แบบเชี่ยวชาญได้ด้วยการเข้าไปเป็นสมาชิกของชุมชนนักปฏิบัติ เริ่มจากการสังเกตเพื่อเก็บข้อมูล เข้าไปมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เก็บเกี่ยวสะสมความรู้ จนท้ายสุดมีความรู้เช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญในชุมชนนั้น เป็นการจัดให้มีการศึกษาแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อตอบสนองความต้องการแบบเสรีของผู้เรียน ซึ่งบราวน์ และคณะ (Brown, et al., 1989) เรียกความรู้ที่ได้จากการเรียนนี้ว่า ความรู้ที่ขโมยมา (Stolen Knowledge) เพราะเป็นความรู้ที่ได้จากการแอบศึกษามาจากผู้อื่น เป็นการเรียนจากประสบการณ์จริงที่ผู้ฝึกงานใช้ และเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการเรียนรู้

โอเรย์และเนลสัน (Orey and Nelson, 1994) ได้สรุปว่า การเรียนเชิงสถานการณ์เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมการเรียนรู้เป็นลักษณะหนึ่งของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น

ภายในกรอบของการมีส่วนร่วมมากกว่าเกิดขึ้นในสมองของบุคคล ดังนั้น การเรียนรู้จึงต้องการการร่วมมือและการปฏิบัติจริงมากกว่าที่การศึกษามีอยู่ในขณะนี้

บิลเลตต์ (Billett, 1996) ได้สรุปว่า พุทธิปัญญาเชิงสถานการณ์ ต้องมี 2 องค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้เรียนและบริบท ดังนั้น ความรู้และความฉลาดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำ (ความสามารถ) และบริบท (แหล่งข้อมูลที่ต้องใช้ความพยายามหาข่าวสารเฉพาะ) เป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน การทำความเข้าใจการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ต้องอาศัยความเชื่อมโยงของทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม และทฤษฎีพุทธิปัญญา

เพลินตา พรหมบัวศรี (2545, หน้า 21) ได้สรุปว่าการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยผู้เรียนมีประสบการณ์ในบริบทของสภาพจริง (Authentic Context) ผู้เรียนได้ลงมือกระทำในสภาพจริง (Authentic Activity) หรือมีกิจกรรมที่มีสภาพที่คล้ายจริงมากที่สุด เป็นการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการสร้างความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งบุคคล อุปกรณ์ เครื่องมือ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

จากแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ (Situated Learning) ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ หมายถึง การเรียนรู้ที่ประกอบด้วยผู้เรียนและบริบท โดยเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นต่อเมื่ออยู่ในวัฒนธรรมและบริบทที่ต้องใช้ความรู้ หรือเกิดขึ้นจากผู้เรียนมีประสบการณ์ในบริบทของสภาพจริง ผู้เรียนได้ลงมือกระทำในสภาพจริงผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมภายในกรอบของการมีส่วนร่วมมากกว่าเกิดขึ้นในสมองของบุคคล ทั้งนี้การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ต้องอาศัยความเชื่อมโยงของทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม และทฤษฎีพุทธิปัญญา

2. ทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

2.1 ปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) ดิวอี้ ถือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนลงมือกระทำเอง และเชื่อว่าประสบการณ์สำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดิวอี้เห็นว่าประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นเรื่องกายภาพ และสังคมที่เกิดขึ้นโดยการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับโลกทางกายภาพ และสังคมที่เขามีส่วนร่วมอยู่ ดังนั้น ประสบการณ์จึงสามารถแบ่งปันกันได้ (Roschelle, 1995 อ้างอิงใน เพลินตา พรหมบัวศรี, 2545, หน้า 21)

ปรัชญาพิพัฒนนิยม (Progressivism) มีแนวคิดหลักในการจัดหลักสูตรและการสอน โดยเน้นการพัฒนาปัจเจกบุคคล เชื่อว่าคนมีความดีความงามและความสามารถพร้อมที่จะพัฒนาตน คือ ยึดหลักสังการแห่งตน (Self – Actualization) เชื่อว่าการศึกษาคือ ชีวิต (Education is Life) คือ คนต้องพัฒนาตนตลอดชีวิต เชื้อในหลักประชาธิปไตย และหลักการทางวิทยาศาสตร์ ยึดผู้เรียนและประสบการณ์การเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ดังนั้น หลักสูตรจึงมี

ลักษณะยืดหยุ่น เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือหลักสูตรที่เน้นประสบการณ์ คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความต้องการของตน การจัดกิจกรรม มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย และวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ โดยเน้นกระบวนการ เรียนการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving) และลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing)

2.2 ทฤษฎีวิวัฒนาการทางสังคมของไวโกตสกี (Vygotsky's Sociocultural Theory)

ทฤษฎีนี้เน้นการเรียนรู้ในพัฒนาการทางวัฒนธรรมเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกจะปรากฏขึ้น ในบริบททางสังคม ระยะที่สองเป็นการปรากฏขึ้นในทางจิตใจของแต่ละบุคคล โดยเชื่อว่าบริบท และการกระทำของบุคคลแยกจากกันไม่ได้ การพัฒนาความรู้ปัญญาจึงต้องเข้าใจสภาพสังคม ที่บุคคลมีส่วนร่วมอยู่ในสังคมนั้น ไวโกตสกี เห็นว่า การเรียนรู้วัดได้จากความสามารถ ในการแก้ปัญหาที่เปลี่ยนแปลงตามช่วงประสบการณ์ ที่เรียกว่า ช่วงพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) หรือ Zpd (Berk and Winsler, 1995, p.26 อ้างอิงใน เพลินตา พรหมบัวศรี, 2545, หน้า 22) ที่หาได้จากช่วงห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (การแก้ปัญหาคด้วยตนเอง) และ ระดับศักยภาพของพัฒนาการ (การแก้ปัญหาคจากคำแนะนำ การมีส่วนร่วมกันกับผู้ใหญ่ หรือ ผู้ที่มีความสามารถมากกว่า) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการฝึกหัดทางปัญญา

ขั้นตอนการเรียนรู้ที่เกิดจากการร่วมงาน ตามแนวของ Zpd แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

1. ชั้นปรับความเข้าใจด้วยสัญลักษณ์ (Mediation through Sign) หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดของสังคม เป็นเครื่องมือ ในการปรับความรู้ ความเข้าใจที่ได้มาใหม่ให้เข้ากับความรู้ความเข้าใจเดิมของตน
2. ชั้นนำสัญลักษณ์ ออกใช้อย่างเป็นของตนเอง (Internalization of those Sign) หมายถึง การที่ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจที่เป็นของตนเองแล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม ที่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น โดยการพูด หรือการเขียน เป็นต้น

นอกจากนั้น ไวโกตสกี มีทัศนะต่อการศึกษาว่า การศึกษามีหน้าที่ ชี้นำพัฒนาการของมนุษย์ เด็กจะสามารถสร้างสรรค์ความสามารถทางสติปัญญาขึ้นได้ โดยผ่านทางความร่วมมือกันและปฏิสัมพันธ์กับครู ผู้ปกครองและเด็กคนอื่น ๆ โดยการ จัดห้องเรียนแบบมีส่วนร่วมกัน (Collaboration) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เลียนแบบ การทำงานในสังคม ที่จะมีกลุ่มขนาดต่าง ๆ ทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก โดยมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ (Tinzmann and others, 1990, pp.1-2 อ้างอิงใน เพลินตา พรหมบัวศรี, 2545, หน้า 23)

1. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียน
2. มีการสับเปลี่ยนกันเป็นผู้เชี่ยวชาญระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

3. ครูเป็นผู้ปรับความเข้าใจ ช่วยให้นักเรียนสามารถปรับความรู้ของตนเอง

4. มีการจัดให้นักเรียนในกลุ่มมีความรู้ ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

พุทธิปัญญาเชิงสถานการณ์ จึงเป็นการพัฒนาแนวความคิดของกลุ่ม Social Constructivism ที่ประกอบด้วยมุมมองที่ว่าด้วย ความรู้คือผลผลิตของสังคมโดยมีข้อตกลงเบื้องต้น คือ 1) ความรู้เกี่ยวข้องกับการต่อรองในกลุ่มอภิปราย และ 2) ผลการเรียนรู้ที่ได้รับมีอิทธิพลจากองค์ประกอบทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

เบรโด (Bredo, 1994, cited in Billett, 1996) สรุปรูปแนวความคิดของ Social Constructivism ว่ามีพื้นฐาน ดังนี้

1. บุคคลและสิ่งแวดล้อมไม่สามารถแยกออกจากกันในการวิเคราะห์การเรียนรู้ต่างเป็นองค์ประกอบซึ่งกันและกัน

2. ขอบเขตของระบบปัญญาต้องรวมองค์ประกอบสถานการณ์ด้วย

ดังนั้น ทฤษฎีของไวคอตสกี จึงเป็นพื้นฐานของของการเรียนรู้แบบสถานการณ์ โดยเน้นที่บทบาทของครูในการส่งเสริม อำนวยประโยชน์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้เกิดทั้งความเข้าใจในตนเอง และสามารถสื่อความเข้าใจนั้นให้กับบุคคลที่อยู่รอบข้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

Gordon (1998) ได้สรุปประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ในบริบทที่ประสบอยู่ในชีวิตจริง
2. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกเรียนรู้การทำงานกลุ่ม และได้มีโอกาสพิจารณางานของตนเองและไตร่ตรองสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าตนเองกำลังจะทำอะไร ทำไม ต้องทำ และสามารถเชื่อมโยงงานที่ทำในโรงเรียนกับโลกภายนอกได้อย่างไร
4. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความล้มเหลวและความล้มเหลวของตนเอง เพื่อใช้เป็นบทเรียนในอนาคต

เพลินตา พรหมบัวศรี (2545, หน้า 30) ได้สรุปประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการสร้างความรู้ตนเองด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน และผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ
2. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนได้พบปัญหาในบริบทที่เป็นจริง
3. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์มีกิจกรรมในสภาพจริง มีการฝึกหัดงาน และมีการสะท้อนในการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญให้การประคับประคองและสอนแนะ

สรุยา สาระสุภาพ (2553, หน้า 44) ได้สรุปประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์เป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในบริบทที่สมจริง และสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน
2. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ค้นหาคำตอบของปัญหา และสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่
3. การเรียนรู้เชิงสถานการณ์เป็นการร่วมมือระหว่างผู้เรียนในการสร้างความรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดมุมมองและบทบาทที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

จากประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์สามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นบริบทจริงในชีวิตประจำวัน และให้ผู้เรียนสร้างความรู้ตนเองด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม มีการฝึกหัดงาน และมีการสะท้อนในการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดมุมมองและบทบาทที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ทั้งนี้ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าตนเองกำลังทำอะไร ทำไมต้องทำ และสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนรู้กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันได้

4. องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

มีนักการศึกษาได้เสนอมุมมองของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ไว้ดังนี้

เฮอริงตัน (Herrington, 1997, p.45 อ้างอิงใน ปินยารักษ์ อยงภูธร, 2551, หน้า 16) นำเสนอว่า ความรู้ที่นำมาใช้จะเกิดผลอย่างดีในบริบทการเรียนรู้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. บริบทที่เป็นจริง ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางที่ความรู้จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง
2. กิจกรรมตามสภาพจริง
3. การเข้าถึงความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ และตัวอย่างของกระบวนการ

4. บทบาทและมุมมองที่หลากหลาย
5. สนับสนุนความรู้ซึ่งมาจากการร่วมกันสร้าง
6. การช่วยเหลือและแนะนำในเวลาที่สำคัญ
7. ส่งเสริมการสะท้อนความคิดเพื่อที่จะสร้างนามธรรมตามความเข้าใจ
8. การกระทำที่ต่อเนื่องกันเพื่อที่จะให้ความรู้ที่เป็นกลยุทธี (Tacit) สามารถแสดงออกให้เห็นได้ชัดเจน

9. การวัดผลแบบบูรณาการของการเรียนรู้ที่อยู่ในการทำงาน

เพลินตา พรหมบัวศรี (2545, หน้า 23 – 30) ได้สรุปองค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ไว้ ดังนี้

1. บริบทที่เป็นสภาพจริงและกิจกรรมในสภาพจริง (Authentic Context & Authentic Activities) เป็นการเน้นให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้โดยใช้สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง หรือเสมือนจริง มีการใช้เครื่องมือช่วย ผู้เรียนสามารถบูรณาการความคิดและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน ความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นจึงมีความหมายสำหรับผู้เรียน

2. การฝึกหัด (Apprenticeship) และการฝึกปฏิบัติหลายรูปแบบ (Multiple Practices) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยให้มีการปฏิบัติหรือฝึกหัดทักษะต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและความรู้สึก จึงต้องมีการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในบริบทที่เป็นจริง จึงต้องให้การเลียนแบบ (Modeling) การสอนแนะ (Coaching) จนผู้เรียนสามารถทำตัวเอง (Fading)

3. การสะท้อน (Reflection) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างความรู้ของผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างการกระทำและการคิด จึงเกิดการสร้างความรู้ที่มีความหมายจากการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์และความคิด การสะท้อน อาจทำได้โดยเป็นขั้นตอน ดังนี้ การแนะนำ (Suggestions) การวิเคราะห์ปัญหาด้วยเหตุผล (Problem or Intellectualization) การสร้างสมมติฐาน (Hypothesis Formation) การให้เหตุผล (Reasoning) การทดสอบ (Testing) ซึ่งอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ การสะท้อนในขณะที่มีการกระทำ (Reflection – in – Action) เป็นกระบวนการสะท้อนที่เกิดขึ้นทันทีทันใด และไม่สามารถควบคุมได้ ความสำเร็จอาจเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อนและการสะท้อนหลังจากมีการกระทำ (Reflection – on – Action) เป็นการคิดอย่างเป็นระบบและมีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบในเหตุผลของการกระทำ เป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การสะท้อนเป็นการกระทำที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นหาอธิบายความคิดและการกระทำโดยผ่านการได้รับ

สถานการณ์ที่เป็นปัญหา ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย เกิดความรู้ทางวิชาชีพ เพิ่มทักษะการแก้ปัญหาโดยต้องมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ การตระหนักในสิ่งที่ปัญหา การวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ การตั้งสมมติฐาน การทดสอบ และการพัฒนามุมมองใหม่ โดยทุกขั้นตอนจะต้องประกอบด้วย การให้คำแนะนำ การใช้เหตุผล การเชื่อมโยงความคิด ข้อมูล และประสบการณ์

4. การมีส่วนร่วมกัน (Collaboration) ในการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ต้องให้ผู้เรียน มีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จึงเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่ม ที่เน้นความร่วมมือ ให้โอกาสสมาชิกได้แก้ปัญหาาร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน สะท้อนความคิด เพื่อช่วยกันแก้ไขในทศน์ที่คลาดเคลื่อน ครูจึงต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและช่วยแนะนำ

5. การสอนแนะ และการประคับประคอง (Coaching and Scaffolding) เป็นองค์ประกอบที่เน้นในด้านบทบาทของผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้สอนแนะ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือ ต้องมีความสมดุล (Balance) คือ ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวความคิดระหว่างผู้เรียน และผู้สอน สิ่งที่สอนแนะต้องเป็นรูปธรรม (Being Concrete) คือ เป็นสิ่งที่ปรับปรุงได้ ซึ่งต้องเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่ผู้เรียนต้องปรับปรุง มีความรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง และต้องมีการยอมรับ (Respect) ในความสามารถของผู้เรียน นอกจากนั้นผู้สอนแนะควรมีทักษะหลัก ๆ คือ 1) การฟัง อย่างกระตือรือร้น (Active Listening) เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่า ได้รับความสนใจ 2) การถาม เพื่อการสืบค้น (Enquiring) เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีข้อมูลที่เพียงพอเพื่อให้ค้นพบวิธีการ ที่จะปรับปรุงการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถค้นหาคำตอบด้วยตนเอง 3) การมุ่งประเด็น (Focusing) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสำรวจความคิดเห็นและประเมินกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ 4) การสอน (Teaching) ซึ่งบางครั้งผู้สอนจำเป็นต้องสอนผู้เรียน เช่น การสาธิต การช่วยจับประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะ ในสิ่งที่ยากและผู้เรียนร้องขอ และผู้สอนมีความชำนาญ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น ขึ้นอยู่กับ ความต้องการร่วมกันของผู้เรียนและผู้สอน และ 5) การสนับสนุน (Affirming) ถ้าผู้สอน ให้การสนับสนุนและแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียนในการทำงานในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์ กัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทำให้มีการพัฒนาต่อไป ดังนั้น การสอนแนะจึงเป็นการใช้บทบาทของผู้สอนในการช่วยเหลือผู้เรียนตามระดับของปัญหา และตามความต้องการของผู้เรียน ดังนี้

- 5.1 ชี้แนะให้มีความตั้งใจในการทำงานและการเรียน
- 5.2 การตักเตือนเมื่อผู้เรียนขาดการเรียนรู้ในขั้นตอนต่าง ๆ
- 5.3 การบอกใบ้ในประเด็นต่าง ๆ ที่นำไปสู่การเรียนรู้
- 5.4 การให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ในการกระทำและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
- 5.5 ให้อุปกรณ์หรือโครงร่างการทำงานที่ทำทลายผู้เรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้
- 5.6 ช่วยชี้ให้เห็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เช่น การกระทำและการให้เหตุผลที่ผิดของผู้เรียน

- 5.7 ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่คลาดเคลื่อน

ส่วนการประคับประคอง (Scaffolding) นั้น มาจากแนวคิดของทฤษฎีวิวัฒนิยมเชิงสังคมของไวทสกอฟสกี (Vygotsky's Sociocultural Theory) ที่เน้นการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาตามช่วงพัฒนาการ (Zone of Proximal Development) ซึ่งอาจจำแนกเป็น 5 ระดับ คือ การให้คำแนะนำกว้าง ๆ การบอกแนวทางในประเด็นที่มีปัญหา การให้แนวทางการเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้ และการสาธิต โดยการประคับประคองที่ดีนั้น คุณลักษณะ ดังนี้คือ มีการแก้ปัญหาาร่วมกัน (Join Problem Solving) ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน โดยมีเป้าหมายร่วมกันสร้างความเข้าใจร่วมกัน (Inter-subjectivity) ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน สร้างความอบอุ่นและการตอบสนอง (Warm and Responsiveness) ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขและมีความกระตือรือร้นในการทำงานที่ทำทลายความสามารถของตนเองมากขึ้น และมีการติดตามช่วยเหลือในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน (Keep the Child in the Zpd) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในการทำงานไปได้อย่างต่อเนื่อง

6. การแสดงออกที่ต่อเนื่องชัดเจน (Articulation) เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว จะต้องสามารถแสดงให้ผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันเข้าใจได้ โดยการพูด หรือการเขียนในสิ่งที่เรารู้ นั้น ๆ ได้

5. ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เน้นที่ความก้าวหน้าทางด้านสติปัญญาของผู้เรียน โดยเป้าหมายแรกของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ คือ นักเรียนและครูจะมีประสบการณ์ร่วมกันในการปรับความรู้ความเข้าใจจนสามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ โดยให้พบกับสถานการณ์ปัญหาที่เป็นจริง การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จึงเป็นการพัฒนาผู้เรียนจากการเป็นผู้ที่ไม่มีประสบการณ์และมีมุมมองในปัญหาที่แคบ จนเป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถค้นคว้าจากสิ่งแวดล้อมด้วยมุมมองที่หลากหลายขึ้น

การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ นักเรียนสร้างความเข้าใจด้วยการสำรวจแทนที่จะเป็นการรับความรู้ที่ถูกสอนมา ส่วนที่สำคัญของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ คือ การเรียนรู้มาจากด้านที่ต้องการการเรียนรู้ (ผู้เรียน) มากกว่าด้านที่ต้องการให้ความรู้ (ครู) ซึ่งเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการสนับสนุนการเรียนรู้ นั่นก็คือ แทนที่ครูจะตัดสินใจไปก่อนว่า อะไรคือสิ่งที่นักเรียนต้องการเรียน และครูจะเตรียมไว้เพื่อนำมาใช้ได้ โดยไม่รวมถึงเรื่องอื่น ๆ แต่ในการเรียนรู้แบบสถานการณ์ ผู้ออกแบบและครูจะพยายามหาสิ่งต่าง ๆ มากมายเท่าที่เป็นไปได้ในการฝึกหัด และอนุญาตให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะฝึกหัดตามความต้องการ ดังนั้น ผู้ออกแบบและครูจะเปลี่ยนบทบาทจากการจัดหาเนื้อหาสาระและความต่อเนื่องไปสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมและเพิ่มพูนความเข้าใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555, หน้า 308)

ยัง (Young, 1993) ได้อธิบายหลักการออกแบบการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ไว้อย่างกว้าง ๆ มี 4 ข้อ ดังนี้

1. การเลือกสถานการณ์ หมายถึง หลักการโดยทั่วไปในการเลือกสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งที่ไม่อาจเลี่ยงได้คือความซับซ้อนทางสถานการณ์ และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบได้ว่าสิ่งที่เจอในสถานการณ์จริงนั้นตรงกันกับหลักการทฤษฎีที่ได้ศึกษามาหรือไม่

2. ผู้เรียนจำเป็นจะต้องเป็นผู้คิดค้นและวางแผนในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้พวกเขาสามารถใช้ความรู้ในแต่ละด้านได้ โดยหลักการคือ ในขั้นต้นคือควบคุมการเข้าถึงในบริบทในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับผู้ไม่มีประสบการณ์มาก่อน และหากในแต่ละบริบทมีข้อจำกัดต้องกำจัดออกด้วย

3. การกำหนดและสนับสนุนบทบาทของครูผู้สอน ในการเรียนรู้เชิงสถานการณ์นั้น ผู้เรียนจะเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในสังคม ซึ่งได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อรอบข้างผู้เรียนเอง ตำราต่าง ๆ และครูผู้สอนเอง ส่วนหน้าที่ของครูผู้สอนคือการทำให้นักเรียนและสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่อง และแนะแนวทางให้ผู้เรียนสนใจคุณลักษณะที่สำคัญของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบข้างผู้เรียนเอง

4. การประเมินผลการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ โดยต้องสนใจไปยังแนวคิดที่หลากหลายของการประเมินผลในรูปแบบต่าง ๆ ของการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

4.1 วิธีการประเมินผลต้องเน้นที่ขั้นตอนการเรียนรู้ ความเข้าใจ และการแก้ไขปัญหา

4.2 การประเมินผลจำเป็นต้องทำอย่างบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมต่อกันกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้การประเมินผลจำเป็นต้องบอกผลสะท้อนกลับให้แก่ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน

เพลินตา พรหมบัวศรี (2545) ได้สรุปขั้นตอนของการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์ไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหาในสถานการณ์จริง เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นระบุปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย ได้แย้งในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ที่เป็นปัญหา จนสามารถกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย เป็นขั้นที่ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันบอกวิธีการแก้ปัญหาที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นเลือกแนวทางการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่กลุ่มผู้เรียนยอมรับร่วมกันว่าสามารถเป็นไปได้มากที่สุด โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ แหล่งการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีการแบ่งงานกันเพื่อศึกษาหาข้อมูลตามแผนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอข้อมูลที่รับผิดชอบศึกษา

ขั้นตอนที่ 8 ขั้นสรุปหลักการและวิธีการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปหลักการ และวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาซึ่งเป็นข้อความรู้ที่ได้ จากการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 9 ขั้นนำหลักการและวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาใหม่ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

ปิ่นยารักษ์ งอยภูธร (2551) ได้สรุปการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 9 ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหาในสถานการณ์จริง เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นระบุปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย ได้แย้งในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ที่เป็นปัญหา จนสามารถกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย เป็นขั้นที่ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันบอกวิธีการแก้ปัญหาที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นเลือกแนวทางการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่กลุ่มผู้เรียนยอมรับร่วมกันว่าสามารถเป็นไปได้มากที่สุด โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ แหล่งการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีการแบ่งงานกันเพื่อศึกษาหาข้อมูลตามแผนการเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 7 ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเสนอข้อมูลที่รับผิดชอบศึกษา

ขั้นตอนที่ 8 ขั้นสรุปหลักการและวิธีการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปหลักการ และวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาซึ่งเป็นข้อความรู้ที่ได้ จากการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 9 ขั้นนำหลักการและวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาใหม่ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

สุนิสา แก้วมา (2554) ได้สรุปขั้นตอนของการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกระตุ้น เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับปัญหาตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นประสาทรับความรู้สึกต่าง ๆ และต้องร่วมกันพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหานั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้เดิม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการเรียนรู้การแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้ การฝึกหัดงานที่เกี่ยวข้องตามร่วมกันวางแผนไว้

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นแสดงความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันเสนอสิ่งที่ศึกษามา โดยนำเสนอประกอบข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้งสะท้อนในสิ่งที่ได้ฝึกหัดมา

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการพูดหรือเขียน

ทุมพร รุ่งเรือง (2555) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเผชิญสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์ตามเป้าหมายที่จะเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์และความสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในสถานการณ์จริงนั้น ระบุปัญหาและความต้องการในการตอบสนอง เพื่อกำหนดปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้เดิม

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวแบบ โดยการเสนอตัวแบบที่เป็นแบบอย่าง ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ มีขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบตามลำดับขั้นตอน ดังนี้คือ 1) ขั้นใส่ใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบ ผู้สอนเสนอตัวแบบ ทั้งตัวแบบที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต โดยเป็นตัวแบบที่มีความเด่นชัด ดึงดูดใจ เพื่อให้ผู้เรียนให้ความสนใจ และ 2) ขั้นบันทึกพฤติกรรมตัวแบบ ผู้เรียนจดบันทึกพฤติกรรมของตัวแบบและเขียนแผนภาพมโนทัศน์ หรือบันทึกในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นลงมือกระทำ เป็นขั้นที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามตัวแบบในสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสะท้อนความคิดที่ได้จากการเรียนรู้และการฝึกหัดงาน โคนเน้นการสะท้อนผลที่เกิด

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนทดสอบความรู้และมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม และประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

จากการศึกษาขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

<p>เพลินดา พรหมบัวศรี (2545) และ ปิ่นยารักษ์ ทยอยภูธร (2551)</p>	<p>สุนิสา แก้วมา (2554)</p>	<p>ชุมพร รุ่งเรือง (2555)</p>	<p>สรุปแนวทางการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์</p>
<p>1. ชั้นทำความเข้าใจกับปัญหาในสถานการณ์จริง ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง</p>	<p>1. ชั้นกระตุ้น ได้รับปัญหาตามสภาพที่เป็นจริง และร่วมกันพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้</p>	<p>1. ชั้นเผชิญสถานการณ์ เป็นชั้นที่ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ตามเป้าหมายที่จะเรียนรู้</p>	<p>1. ชั้นทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นชั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ และรับรู้เกี่ยวกับปัญหาในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง ซึ่งครูคอยกระตุ้นโดยการใช้อคำถามให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึกออกมา</p>
<p>2. ชั้นระบุปัญหา อภิปราย ได้แย้งในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ที่เป็นปัญหา จนสามารถกำหนดปัญหาได้อย่างชัดเจน</p>	<p>2. ชั้นวิเคราะห์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อกำหนดปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้เดิม</p>	<p>2. ชั้นวิเคราะห์ เป็นชั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์ และความสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นต่อปัญหา</p>	<p>2. ชั้นวิเคราะห์และแก้ปัญหา เป็นชั้นที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม เพื่อกำหนดปัญหาให้ชัดเจน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้า วางแผน</p>
<p>3. ชั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย บอกวิธีการแก้ปัญหาที่ได้จากการศึกษาสถานการณ์ปัญหา</p>	<p>3. ชั้นการเรียนรู้การแก้ปัญหา ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้ การฝึกหัดงานที่เกี่ยวข้องตามร่วมกันวางแผนไว้</p>	<p>3. ชั้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวแบบ โดยการเสนอตัวแบบที่เป็นแบบอย่าง และมีกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ</p>	<p>ปัญหาให้ชัดเจน โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษา ค้นคว้า วางแผน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน</p>
<p>4. ชั้นเลือกแนวทางการแก้ปัญหา เลือกวิธีการแก้ปัญหา โดยจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา</p>	<p>4. ชั้นลงมือกระทำ เป็นชั้นที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามตัวแบบในสถานการณ์จริง</p>	<p>4. ชั้นลงมือกระทำ เป็นชั้นที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามตัวแบบในสถานการณ์จริง</p>	<p>4. ชั้นลงมือกระทำ เป็นชั้นที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามตัวแบบในสถานการณ์จริง</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

<p>เพลินดา พรหมบัวศรี (2545) และ ปิ่นยารักษ์ งามภูธร (2551)</p>	<p>สุนิสา แก้วมา (2554)</p>	<p>ชุมพร รุ่งเรือง (2555)</p>	<p>สรุปแนวทางการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์</p>
<p>5. ขั้นตอนวัดดูประสงค์การเรียนรู้ เขียน แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ แหล่งการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ และเวลาที่ใช้</p> <p>6. ขั้นรวบรวมข้อมูล แบ่งงานกันเพื่อศึกษา หาข้อมูลตามแผนการเรียนรู้จาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ</p> <p>7. ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ เสนอข้อมูลที่ รับผิดชอบศึกษา</p> <p>8. ขั้นสรุปหลักการและวิธีการแก้ปัญหา สรุปหลักการ และวิธีการแก้ปัญหาใน สถานการณ์ปัญหา ซึ่งเป็นข้อความรู้ที่ได้ จากการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหา ตามสภาพจริง</p>	<p>4. ขั้นแสดงความรู้ เสนอสิ่งที่ศึกษา มา โดย นำเสนอประกอบข้อมูลเชิงประจักษ์ รวมทั้ง สะท้อนในสิ่งที่ได้ฝึกหัดมา</p>	<p>5. ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียน ร่วมกันสะท้อนความคิดที่ได้จากการเรียนรู้ และการฝึกหัดงาน</p>	<p>3. ขั้นแสดงความรู้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียน นำเสนอประเด็นปัญหา สาเหตุและแนว ทางการแก้ปัญหา และสรุปความรู้ร่วมกัน ได้ ซึ่งครูคอยช่วยแนะนำหรืออธิบายเพิ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

<p>เพลินตา พรหมบัวศรี (2545) และ ปิ่นยารักษ์ งามภูธร (2551)</p>	<p>สุนิสา แก้วมา (2554)</p>	<p>ชุมพร รุ่งเรือง (2555)</p>	<p>สรุปแนวทางการจัดการเรียน การสอนตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์</p>
<p>9. ชี้แจงนำหลักการและวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ร่วมกันแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาใหม่ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว</p>	<p>5. ชั้นประเมินผล เป็นชั้นที่ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการพูดหรือเขียน</p>	<p>6. การประเมินผล เป็นชั้นที่ผู้สอนทดสอบความรู้และมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม และประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน</p>	<p>4. ชั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์ เป็นชั้นที่ให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัญหาใหม่ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว</p>
	<p>5. ชั้นประเมินผล เป็นชั้นที่ครูผู้สอนทดสอบความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนโดยประเมินความรู้ของผู้เรียนจากการพูดหรือเขียน</p>		<p>5. ชั้นประเมินผล เป็นชั้นที่ครูผู้สอนทดสอบความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนโดยประเมินความรู้ของผู้เรียนจากการพูดหรือเขียน</p>

จากตาราง 3 แสดงการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ สามารถสรุปแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง ซึ่งครูคอยกระตุ้นโดยการใช้อำนาจให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด ความรู้สึกออกมา ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์และแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งให้ผู้เรียนวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อในชีวิตประจำวัน แล้วร่วมกันกำหนดปัญหาให้ชัดเจน หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้า วางแผน แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นแสดงความรู้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนนำเสนอประเด็นปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ โดยให้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันอภิปราย ซักถาม ให้ข้อเสนอแนะ และสรุปประเด็นปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งครูคอยช่วยแนะนำหรืออธิบายเพิ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในสถานการณ์ใหม่ โดยระบุปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ครูผู้สอนทดสอบความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยประเมินความรู้ของผู้เรียนจากการพูดหรือเขียน

สื่อในชีวิตประจำวัน

1. ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวัน

ในการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำว่าสื่อในชีวิตประจำวัน มีคำตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Authentic Materials” ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

สวอฟฟาร์ (Swaffar, 1985) ได้ให้ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นบทอ่านเพื่อสื่อความหมายเขียนขึ้นโดยเจ้าของภาษาเพื่อให้เจ้าของภาษาด้วยกันอ่านโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกรอกรายละเอียดชักชวนหรือขอขอบคุณ เป็นต้น

แบดดอค (Baddock, 1991) ได้ให้ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษา

เอเบอร์โซลด์และฟิลด์ (Aebersold and Field, 1997) ได้ให้ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นเอกสารที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวันและมีได้ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในการสอนภาษาโดยตรงแต่เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นมาสื่อความหมายโดยใช้ภาษาตามสถานการณ์ที่เป็นจริงและไม่ได้มีการปรับเนื้อหาหรือแก้ไขใด ๆ ก่อนนำมาใช้ในการเรียนการสอน

พิศาล อินทร์ทอง (2541) ได้ให้ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นเอกสารชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของเจ้าของภาษาโดยมีได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการสอนภาษาโดยตรงแต่ด้วยความสำคัญของภาษาอังกฤษเอกสารเหล่านี้จึงถูกนำมาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน

สุวรรณณี เวทโรสง (2544) ได้ให้ความหมายของสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นเอกสารที่ไม่ได้สร้างขึ้นมาสื่อใช้ในการเรียนการสอนภาษาโดยเฉพาะแต่เป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ข้อมูลหรือข่าวสารทั่ว ๆ ไปโดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริง

จากความหมายของสื่อในชีวิตประจำวันที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าสื่อในชีวิตประจำวัน หมายถึงเป็นเอกสารที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ที่พบอยู่ในชีวิตประจำวัน และเป็นเอกสารที่ไม่ได้สร้างขึ้นมาสื่อใช้ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะ แต่เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นมาสื่อความหมาย ให้ข้อมูลหรือข่าวสารทั่ว ๆ ไปโดยมีจุดประสงค์เพื่อสื่อความหมายในชีวิตจริงหรือในสถานการณ์ที่เป็นจริง ทั้งนี้ไม่มีการปรับเนื้อหาหรือแก้ไขใด ๆ ก่อนนำมาใช้ในการเรียนการสอน

2. ความสำคัญของสื่อในชีวิตประจำวัน

สื่อในชีวิตประจำวันเป็นเอกสารที่มีเนื้อหาสาระที่พบในชีวิตประจำวันจริง ๆ การนำสื่อในชีวิตประจำวันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริง ดังที่มีผู้ให้ความสำคัญของสื่อในชีวิตประจำวันไว้ดังนี้

2.1 สวอฟฟาร์ (Swaffar, 1985) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ครูควรนำไปใช้ในการเรียนการสอนด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

ข้อความในสื่อในชีวิตประจำวันจะเป็นข้อความที่สมบูรณ์เพราะไม่มีการปรับเนื้อหา (Simplified) ข้อความในเอกสารจริงแต่ละชนิดจะมีวัตถุประสงค์ต่างกันไปผู้สอนจึงมีอิสระในการใช้เทคนิคและกลวิธีในการสอน

2.2 สื่อในชีวิตประจำวันมีข้อความที่หลากหลายและมีความเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนจึงสามารถเลือกได้ตามความสนใจของตนทำให้เกิดแรงจูงใจในการอ่านสูงขึ้นนอกจากนี้ผู้อ่านก็อาจเลือกข้อความที่เหมาะสมสำหรับการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินได้

2.3 ข้อความในสื่อในชีวิตประจำวันที่ผู้เรียนสนใจและมีความคุ้นเคย จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน

2.4 ลักษณะของความซ้ำซ้อนของภาษา (Redundancy) ที่ปรากฏในสื่อในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกเคาได้

2.5 ข้อความในสื่อในชีวิตประจำวันช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้เดิม (Prior – Knowledge) และช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2.6 สื่อในชีวิตประจำวันช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรม

เฟอร์รา (Ferrar, 1986) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้สื่อในชีวิตประจำวันในการเรียนการสอนว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงสามารถช่วยให้นักเรียนสื่อสารบรรลุจุดประสงค์และสามารถใช้ภาษาต่างประเทศได้

เดย์และแบมฟอร์ด (Day and Bamford, 1998) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสื่อในชีวิตประจำวันว่าเป็นบทอ่านที่น่าสนใจสะดุดตาชวนอ่านและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการอ่านแล้วยังทำให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นตลอดจนช่วยให้นักเรียนมีความคุ้นเคยและเตรียมความพร้อมในชีวิตจริง

จากความสำคัญของสื่อในชีวิตประจำวันที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าสื่อในชีวิตประจำวันทำให้ผู้สอนมีอิสระในการใช้เทคนิคและกลวิธีในการสอน และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมหรือสถานการณ์จริงในปัจจุบัน อีกทั้งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา

ความสามารถของตนเองให้สูงขึ้น เนื่องจากสื่อในชีวิตประจำวันมีข้อความที่หลากหลายและมีความเป็นธรรมชาติผู้เรียนจึงเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

3. ประเภทของสื่อในชีวิตประจำวัน

กรมวิชาการ (2545, หน้า 7) ได้จำแนกสื่อออกตามลักษณะได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่าง ๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือ สไลด์ทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยี ยังหมายรวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่น ๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อเหล่านี้อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ดังนี้

3.1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติและวิธีการปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญ และเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

3.2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่าง ๆ ปრაกฏการณ์ แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการหรือแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งครูหาได้ไม่ยาก

3.3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียน กำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละคร บทบาท

สมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

3.4 สื่อวัสดุ/เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น

สมสุข หินวิมาน และคณะ (2558, หน้า 7) ได้แบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) ได้แก่ สื่อที่ส่งข่าวสารต่าง ๆ ด้วยสื่อที่ใช้การพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือ เป็นต้น
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ สื่อที่ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า หรืออิเล็กทรอนิกส์ในการส่งและรับข่าวสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโลกปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างมาก ทั้งเทคโนโลยีดาวเทียม เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และโทรคมนาคม ทำให้ช่องทางและสื่อต่าง ๆ สามารถหลอมรวมกัน (Convergence) เป็นการเพิ่มสมรรถนะของสื่อและช่องทางต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางการสื่อสารที่แต่ก่อนมีลักษณะแบบทางเดียว (One – Way Communication) เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two – Way Communication) ที่ผู้รับสามารถมีปฏิริยาตอบกลับไปยังผู้ส่งสารได้ รวมทั้งการเกิดขึ้นของเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มในสังคมที่มีการส่งและรับสารผ่านช่องทางใหม่ ๆ เหล่านี้ด้วย อาทิ เครือข่ายสังคม (Social Network) เป็นต้น

จากการจำแนกประเภทของสื่อในชีวิตประจำวันทีกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าสื่อในชีวิตประจำวันของเรานั้นมีอยู่หลายรูปแบบและหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการเสพย์สื่อว่าต้องการเสพย์สื่อชนิดใด ประเภทใดและมาในรูปแบบของอะไร โดยสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดในชีวิตประจำวันของเรานั้นคือ สื่อเทคโนโลยี หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยนำเสนอข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ให้รับรู้ทางอุปกรณ์การสื่อสารทุกวัน ซึ่งเทคโนโลยีมีความจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพราะทุกคนล้วนใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตในทุก ๆ ด้าน ทำให้ได้รับรู้ข่าวสาร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย

4. หลักการและวิธีการเลือกใช้อุปกรณ์ในชีวิตประจำวัน

กรมวิชาการ (2545, หน้า 10) สรุปว่า เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทโดยตรงในการเลือกสรรสื่อที่มีคุณค่าและมีความเหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน

การที่ผู้สอนจะทำหน้าที่ดังกล่าวได้เป็นอย่างดีนั้น จะต้องตระหนักว่า “ความรู้มีอยู่ทุกหนแห่ง” ไม่ว่าจะ เป็นบุคคล หนังสือ และเอกสารวัสดุและอุปกรณ์ และที่สำคัญคือ สิ่งแวดล้อมที่เป็น ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้นว่า โบราณสถาน โบราณวัตถุ อาคารสถานที่ และอื่น ๆ ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญในการให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป จึงได้ผลิตสื่อ หลายลักษณะที่เกี่ยวข้องกับภาระงานของหน่วยงานนั้น ๆ และจัดพิมพ์เผยแพร่อย่างกว้างขวาง มีทั้งหนังสือ แผ่นพับ แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง หรือวีดิทัศน์ ฯลฯ ผู้สอนอาจสอบถามได้ จากหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อขอรับหรือขอยืมมาใช้ได้ นอกจากนี้จะต้องเสาะแสวงหาข้อมูล ด้วยวิธีการอื่น ๆ แล้วนำข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ที่รวบรวมมาได้จัดเก็บข้อมูลให้เป็นระเบียบ เพื่อเป็น “คลังข้อมูลแหล่งการเรียนรู้” สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน การมีข้อมูลเช่นนี้มีความสำคัญ อย่างมากในการเลือกใช้สื่อของผู้สอน ซึ่งมีหลักการเลือกสื่อที่สำคัญ ดังนี้

1. การเลือกสื่อต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะสอน
2. การเลือกสื่อต้องเหมาะสมกับผู้เรียน
3. พิจารณาความเป็นไปได้และค่าใช้จ่าย
4. พิจารณาความสะดวกและความสามารถในการใช้สื่อ

กิดานันท์ มลิทอง (2543) สรุปว่า การเลือกสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด จำเป็นจะต้องมีจุดประสงค์ในการเลือกสื่อที่เหมาะสม ซึ่งมีหลักการเลือกสื่อ ดังนี้

1. สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอน
2. เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่จะให้ผลต่อการเรียน การสอนมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ดี เป็นลำดับขั้นตอน
3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป
5. ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพที่ดี มีความชัดเจน และเป็นจริง
6. มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลา และการลงทุน

สมสุข หินวิมาน และคณะ (2558, หน้า 9) สรุปว่า หลักการเลือกใช้สื่อ ควรพิจารณา ความสอดคล้องกับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เนื่องจากแต่ละสถานการณ์จะมีข้อจำกัด ในการใช้สื่อแตกต่างกัน

2. เลือกสื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื่องจากความสามารถในการรับรู้และความสนใจในสื่อแต่ละสื่อมีความแตกต่างกัน ดังนั้น สื่อที่มีสีสัน สดใส มีภาพเคลื่อนไหว จะสามารถดึงดูดความสนใจได้มากเป็นพิเศษ

3. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่ เนื่องจากสื่อแต่ละสื่อมีค่าใช้จ่ายไม่เท่ากัน จึงอาจเลือกใช้สื่อที่มีความคุ้มค่าหรือประสิทธิภาพเชิงในการสื่อสารสูง

4. เลือกสื่อโดยจำเป็นต้องพิจารณาการใช้ให้เหมาะสมตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ โดยการปรับใช้สื่อแต่ละชนิด เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์

จากหลักการและวิธีการเลือกใช้สื่อที่กล่าวมาข้างต้นสรุปหลักการเลือกสื่อที่สำคัญมีดังนี้

1. เลือกสื่อให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะสอน
2. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์
3. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. เลือกสื่อให้สะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป
5. เลือกสื่อให้มีคุณภาพที่ดี มีความชัดเจน และเป็นจริง
6. เลือกสื่อให้มีความเป็นไปได้ คุ้มกับเวลาและงบประมาณที่มีอยู่

จากการสรุปหลักการเลือกสื่อในชีวิตประจำวันดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำสื่อในชีวิตประจำวันประเภทสื่อเทคโนโลยีหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากสื่อประเภทนี้มีอิทธิพลมากที่สุดในชีวิตประจำวัน และเป็นสื่อที่สะดวก รวดเร็ว และทันสมัยต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนว การคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง

1. ความหมายของการคิดไตร่ตรอง

มีนักวิชาการสรุปความหมายของการคิดไตร่ตรองไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2555, หน้า 452) ได้บัญญัติคำว่า Reflective Thinking เป็นภาษาไทยว่า “การคิดไตร่ตรอง” และอธิบายว่า การคิดไตร่ตรอง หมายถึง การคิดเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์และการกระทำของตนเองและผู้อื่น ในสถานการณ์และบริบทต่าง ๆ โดยมีการย้อนคิด วิเคราะห์ พิจารณาถึงเหตุผล ความรู้ ความเชื่อ หลักฐาน

ผลที่เกิดขึ้น และความเหมาะสมกับบริบท การคิดไตร่ตรองเกิดขึ้นได้ทั้งในขณะที่บุคคลกำลังปฏิบัติงานหรือเผชิญสถานการณ์ (Reflection in Action) หรือเป็นการพิจารณาถึงเหตุการณ์ที่ได้เกิดขึ้นแล้ว (Reflection on Action) หรือเป็นการคิดเพื่อใช้ปฏิบัติงานในอนาคต (Reflection for Action)

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2547, หน้า 90) สรุปว่า การคิดไตร่ตรองเป็นการคิดระดับสูงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มีความสงสัย หรือเป็นปัญหา ซึ่งจะต้องสร้างทางเลือกโดยการพิจารณา ทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด และใช้เหตุผลประกอบการคิด เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจใหม่ และการตัดสินใจในที่สุด บุคคลที่มีการคิดไตร่ตรองย่อมแสดงถึงความเจริญทางวุฒิภาวะ และสติปัญญา เพราะสามารถแก้ไขปัญหา หรือความขัดแย้งได้อย่างมีเหตุผล

พรนิภา บรรจงมณี (2548, หน้า 30) สรุปว่า การคิดไตร่ตรองเป็นความสามารถในการระบุนัยที่แท้จริง ปัญหา จุดบกพร่อง ประเด็น ข้อโต้แย้ง ตัวเลือก ความเชื่อ สมมติฐาน บทสรุป และเหตุผลจากบทอ่าน และสามารถนำความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ไปสู่การระบุนัย และแสดงคุณค่า ความรู้สึก ความเชื่อ และทฤษฎีของตนจากบทอ่าน โดยมีการแสดงเหตุผลและตัวอย่างสนับสนุนจากการใช้องค์ความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของตนอย่างมีเหตุผล และมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อประเมินข้อความหรือเรื่องทีอ่านก่อนการตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ชุลีกร ยิ้มสุด (2552, หน้า 10) สรุปว่า การคิดไตร่ตรอง คือ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ (Deliberative) การแสวงหาความรู้ (Inquiry) กระบวนการที่เป็นแบบแผน (Process) การเปลี่ยนแปลง (Change) หรือการปรับปรุงตนเอง (Self – Improvement) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การคิดไตร่ตรอง คือ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับความเชื่อหรือการกระทำ โดยใช้กระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1933 อ้างอิงใน ปราณี อ่อนศรี, 2552, หน้า 50) สรุปว่า การคิดไตร่ตรอง หมายถึง การคิดที่เห็นเหตุผลในการคิดและพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด รอบคอบ คิดอย่างกระตือรือร้นและคิดอย่างต่อเนื่อง การพิจารณาความเชื่อหรือข้อสมมติ จะใช้ความรู้ที่เป็นพื้นฐานมาช่วยในการพิจารณา ซึ่งองค์ประกอบของการคิดไตร่ตรอง ได้แก่ ข้อมูล ประสบการณ์ที่มากพอจะใช้เป็นการไตร่ตรอง ความสมบูรณ์ของข้อเสนอนั้นที่บุคคลมีอยู่ และความต่อเนื่องความเหมาะสมของข้อเสนอนั้นในการแก้ปัญหา

จากความหมายของการคิดไตร่ตรองที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคิดไตร่ตรอง หมายถึง การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการหาข้อเท็จจริง ปัญหา จุดบกพร่อง ประเด็น ข้อโต้แย้ง ตัวเลือก ความเชื่อ สมมติฐาน บทสรุป ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์หรือบริบทต่าง ๆ เพื่อคิดวิเคราะห์ถึงเหตุผลและทบทวนข้อมูล หลักฐาน อย่างละเอียดก่อนการตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ

2. ความสำคัญของการคิดไตร่ตรอง

การคิดไตร่ตรองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูในการปฏิบัติงาน เพราะช่วยให้ครูตระหนักถึงสิ่งที่ปฏิบัติ เข้าใจตนเองและสามารถกำหนดทิศทางในอนาคตได้ ในขณะเดียวกัน การคิดไตร่ตรองยังนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพ คือการคิดไตร่ตรองมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ ภายในที่สนับสนุนให้ครูมีการประเมินตนเองและได้ตอบภายในความคิดของครู มีอิทธิพลต่อมุมมองและเจตคติที่มีต่อบทบาท ปฏิสัมพันธ์ ความพอใจในการทำงาน การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่และความก้าวหน้าของตนเอง (Duff Brown and Van Scy, 1995, p.81 อ้างอิงใน ชูสิทธิ์ ยิ้มสุด, 2552, หน้า 11) และการคิดไตร่ตรองช่วยเพิ่มศักยภาพเกี่ยวกับการสอน (York – Barr, et al., 2001, p.9 อ้างอิงใน ชูสิทธิ์ ยิ้มสุด, 2552, หน้า 11) ทั้งนี้เพราะ

1. เปิดโอกาสให้ครูมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมให้ครูมีมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น การพิจารณาความซับซ้อนของปัญหาที่ปฏิบัติด้วยความคิดที่แตกต่างทำให้สามารถแก้ปัญหาที่มีประสิทธิผลมากกว่า และสามารถนำไปสู่ความเข้าใจ การยอมรับและนำไปใช้ได้กว้างขวางขึ้นด้วย
3. ทำให้เกิดความเข้าใจและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ในบริบทของการทำงาน โดยการร่วมสร้างความรู้ใหม่ ๆ ระหว่างคณะครู เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้หลายระดับ
4. ทำให้ครูรับรู้ความสามารถของตนเพิ่มขึ้น และเห็นว่าการคิดไตร่ตรองมีผลทางบวกต่อการแก้ปัญหาในบริบทงานของเขา ส่งผลให้มีการพัฒนาพลังจูงใจมากขึ้น
5. ทำให้ครูมีฐานคติ ความรับผิดชอบต่อตนเองและการปรับปรุงตนเองมากกว่า โปรแกรมการพัฒนาครูที่เป็นระบบ ซึ่งมีเนื้อหาหรือกระบวนการสอนที่กำหนดตายตัว ทั้งนี้ เพราะครูได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเพื่อนร่วมงาน
6. ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเพื่อนร่วมงานดียิ่งขึ้น ลดสภาพการทำงานที่โดดเดี่ยว
7. ทำให้ครูสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ
8. ลดการสั่งการจากภายนอก

9. ทำให้ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนดีขึ้นในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้กลวิธีสอนที่หลากหลาย การบูรณาการความคิดรวบยอดที่ใช้ในการวางแผนและเตรียมการสอน การตัดสินใจในชั้นเรียนและมีความร่วมมือระหว่างครูในการร่วมพิจารณาเนื้อหาการสอน

จากความสำคัญของการคิดไตร่ตรองที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคิดไตร่ตรองเป็นวิธีที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของครูจากประสบการณ์การสอน และส่งผลให้มีการพัฒนาการสอนโดยการสรรค์สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาทางด้านความคิดและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการการคิดไตร่ตรอง

การคิดไตร่ตรอง เป็นความสามารถทางสมองที่ปรากฏในลักษณะของการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่กำหนด ในลักษณะของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เรียกว่า องค์ประกอบ ดังนั้นการกำหนดว่าการคิดไตร่ตรอง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการทำความเข้าใจและพัฒนาให้ถูกแนวทางเพื่อเป็นการหาข้อสรุปเกี่ยวกับกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) ที่ประกอบกันเป็นการคิดไตร่ตรอง สามารถสรุปให้เห็นถึงแนวคิดที่มีผู้ศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการคิดไตร่ตรองไว้ดังนี้

Dewey (1933) สรุปว่า กระบวนการของการคิดไตร่ตรองมี 5 ขั้น ดังนี้

1. การให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
2. การใช้สติรู้ปัญหา เป็นความสามารถทางปัญญา ที่จะเข้าใจถึงปัญหาที่จะแก้ไข
3. การกำหนดความคิดนำทาง ซึ่งได้จากข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การใช้เหตุผลต่อไป
4. ขั้นการใช้เหตุผล เป็นการใช้เหตุผลในการรวบรวมความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ
5. ขั้นลงมือปฏิบัติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน ทั้งในการกระทำและการคิด

บารอน (Baron, 1981) สรุปกระบวนการคิดไตร่ตรองเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตระหนักในปัญหา (Problem Recognition) มีความสามารถในการรับรู้และจำแนกปัญหา
2. การระบุแนวทางที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา (Numeration of Possibility)
3. การให้เหตุผล (Reasoning) เป็นการให้ข้อเสนอแนะและเหตุผลได้ว่า ทำไมจึงใช้วิธีนี้ในการแก้ปัญหา โดยการหาหลักฐานมาสนับสนุนความเป็นไปได้
4. การพิจารณาแก้ไขปรับปรุง (Revision) เป็นการทบทวนเหตุผลที่กล่าวอ้างใหม่ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะนำไปใช้อย่างได้ผล

5. การประเมินผล (Evaluation) เพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้ Schön (1983) สรุปว่า กระบวนการไตร่ตรองว่ามีลักษณะเป็นเกลียว 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทำความเข้าใจในสถานการณ์ปัญหา (Appreciation) โดยการกำหนดกรอบปัญหาใหม่ และวิธีคิดการทดลอง
2. ดำเนินการแก้ปัญหา (Action) โดยการปรับสถานการณ์ผู้กรอบที่สร้างขึ้น
3. ทำความเข้าใจซ้ำ (Appreciation) เนื่องจากในการปฏิบัติ จำทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ไม่ตั้งใจเกิดขึ้น ทำให้สถานการณ์มีความหมายใหม่ ผู้ปฏิบัติจะคิดสะท้อนและทำความเข้าใจในสถานการณ์อีกครั้ง

ปรีชา สมพีช (2556, หน้า 67) ได้สรุปกระบวนการคิดไตร่ตรองไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตั้งประเด็นคำถามหรือข้อสงสัย เป็นความคิดเห็นที่กำหนดขึ้นจากการรับรู้ตามสถานการณ์
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการคิด เป็นการกำหนดขอบเขตในการศึกษา เพื่อหาความชัดเจนของประเด็นที่ศึกษา โดยมีการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบด้วยตนเอง
3. การกำหนดสมมติฐาน เป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นที่ศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแสวงหาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
4. การตรวจสอบหลักฐาน เป็นการรวบรวมข้อมูลและพิจารณาตรวจสอบข้อมูลตามความเป็นจริง
5. การจัดลำดับการคิด เป็นการจัดระบบของการคิด เพื่อสรุปเป็นเหตุผลตามข้อเท็จจริง
6. การประเมินผล เป็นการพิจารณาการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน โดยการพิจารณาจากหลักฐานและข้อเท็จจริง

จากการศึกษากระบวนการในการคิดไตร่ตรอง ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการในการคิดไตร่ตรอง

Dewey (1933)	บารอน (Baron, 1981)	Schön (1983)	ปรียา สมพิช (2556)	สรุปกระบวนการในการคิดไตร่ตรอง
<p>1. การให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้</p> <p>2. การใช้สติรู้ปัญหา เป็นความสามารถทางปัญญา ที่จะเข้าใจถึงปัญหาที่จะแก้ไข</p> <p>3. การกำหนดความคิดนำทาง ซึ่งได้จากข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การใช้เหตุผลต่อไป</p>	<p>1. การตระหนักในปัญหา มีความสามารถในการรับรู้และจำแนกปัญหา</p> <p>2. การระบุแนวทางที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา</p>	<p>1. ทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหา โดยการกำหนดกรอบปัญหาใหม่ และวิธีคิดการทดลอง</p>	<p>1. การตั้งประเด็นคำถามหรือข้อสงสัย เป็นความคิดเห็นที่กำหนดขึ้นจากการรับรู้ตามสถานการณ์</p> <p>2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการคิด เป็นการกำหนดขอบเขตในการศึกษา เพื่อหาความชัดเจนของประเด็นที่ศึกษา</p> <p>3. การกำหนดสมมติฐาน เป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นที่ศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแสวงหาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ</p>	<p>1. การตั้งประเด็นคำถาม เป็นการตระหนักและใช้สติรู้ปัญหา เพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้</p> <p>2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดความคิดและขอบเขต เพื่อระบุหาความชัดเจนของประเด็นที่ศึกษา</p> <p>3. การกำหนดสมมติฐาน เป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นที่ศึกษา</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

Dewey (1933)	บารอน (Baron, 1981)	Schön (1983)	ปรียา สมพิช (2556)	สรุปกระบวนการ ในการคิดไตร่ตรอง
4. ขั้นการใช้เหตุผล เป็นการใช้ เหตุผลในการรวบรวมความคิด เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ	3. การใช้เหตุผล เป็นการให้ ข้อเสนอแนะและเหตุผลได้ว่า ทำไมจึงใช้วิธีนี้ในการแก้ปัญหา โดยการหาหลักฐานมาสนับสนุน ความเป็นไปได้	3. ทำความเข้าใจซ้ำ เนื่องจากใน การปฏิบัติ จำทำให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงที่ไม่ตั้งใจเกิดขึ้น ทำให้สถานการณ์มีความหมาย ใหม่	4. การตรวจสอบหลักฐาน เป็น การรวบรวมข้อมูลและพิจารณา ตรวจสอบข้อมูลตามความเป็น จริง	4. การตรวจสอบหลักฐาน เป็น การใช้เหตุผลในการรวบรวม ความคิด และ ข้อมูล เพื่อ พิจารณาหลักฐานมาสนับสนุน ความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
5. ขั้นลงมือปฏิบัติ เพื่อทดสอบ สมมติฐาน ทั้งในการกระทำและ การคิด	4. การพิจารณาแก้ไขปรับปรุง เป็นการทบทวนเหตุผลที่กล่าว อ้างใหม่ เพื่อให้เกิดความ เหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะ นำไปใช้ได้อย่างได้ผล	2. ดำเนินการแก้ปัญหา โดยการ ปรับสถานการณ์สู่กรอบที่สร้าง ขึ้น	5. การจัดลำดับการคิด เป็นการ จัดระบบของการคิด เพื่อสรุป เป็นเหตุผลตามข้อเท็จจริง	5. การจัดลำดับการคิด เป็นการ ทบทวนเหตุผล เพื่อให้เกิดความ เหมาะสมกับสถานการณ์และ นำไปสู่ข้อสรุปตามข้อเท็จจริง
				6. ดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อ ทดสอบสมมติฐานที่สร้างขึ้น

ตาราง 4 (ต่อ)

Dewey (1933)	บารอน (Baron, 1981)	Schön (1983)	ปรียา สมพิช (2556)	สรุปกระบวนการ ในการคิดไตร่ตรอง
5. การประเมินผล เพื่อให้ได้ ข้อสรุปถึงแนวทางที่ดีที่สุดที่จะ นำไปใช้		6. การประเมินผล เป็นการ พิจารณาการยอมรับหรือปฏิเสธ สมมติฐาน โดยการพิจารณา จากหลักฐานและข้อเท็จจริง		7. การประเมินผล เป็นการ พิจารณาการยอมรับหรือปฏิเสธ สมมติฐานเพื่อให้ได้ข้อสรุปถึง แนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้

จากตาราง 4 แสดงการสังเคราะห์กระบวนการในการคิดไตร่ตรอง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์กระบวนการคิดไตร่ตรองสรุปได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ มีกระบวนการคิดไตร่ตรอง 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตั้งประเด็นคำถาม เป็นการตระหนักและใช้สติรู้ปัญหา เพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดความคิดและขอบเขต เพื่อระบุหาความชัดเจนของประเด็นที่ศึกษา
3. การกำหนดสมมติฐาน เป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นที่ศึกษา
4. การตรวจสอบหลักฐาน เป็นการใช้เหตุผลในการรวบรวมความคิดและข้อมูลเพื่อพิจารณาหลักฐานมาสนับสนุนความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
5. การจัดลำดับการคิด เป็นการทบทวนเหตุผล เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์และนำไปสู่ข้อสรุปตามข้อเท็จจริง
6. ดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อทดสอบสมมติฐานที่สร้างขึ้น
7. การประเมินผล เป็นการพิจารณาการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานเพื่อให้ได้ข้อสรุปถึงแนวทางที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้

4. บทบาทของครูผู้สอนในการฝึกการคิดไตร่ตรอง

ภักฐิกรณ พรมเมือง (2557, หน้า 34) สรุปว่า ครูผู้สอนถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการสอนการคิดไตร่ตรอง เพราะบทบาทของครูผู้สอนมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนการสอน ดังนั้น บทบาทของครูผู้สอนที่ดีที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน มีดังนี้

1. ครูผู้สอนสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียนแต่ละคน ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้สึกว่าคุณมีความสัมพันธ์เท่า ๆ กันกับผู้เรียนคนอื่น ๆ
2. ครูผู้สอนไม่เพียงแต่มีบทบาทหรือหน้าที่เพียงเป็นครูผู้สอนเท่านั้น แต่สามารถมีบทบาทและหน้าที่อื่น ๆ ได้
3. ครูผู้สอนจะต้องมีความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของนักเรียน
4. ครูผู้สอนจะต้องทำทนายผู้เรียนและตนเอง ในขณะเดียวกันต้องมองเห็นคุณค่าของผู้เรียน อดทน และเคารพความคิดเห็นของผู้เรียน พยายามให้คำชมเชยในแง่บวกแก่ผู้เรียน
5. ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้สนุกสนาน ชัดเจน และง่ายต่อการเข้าใจ การที่ครูผู้สอนสามารถทำเช่นนั้นได้ จำเป็นต้องรักหรือชอบวิชาที่สอนของตน

6. ครูผู้สอนต้องเป็นผู้นำทางปัญญา หมายความว่า ครูเป็นผู้นำทางสังคม เพราะจำเป็นต้องมีความรู้ลึกซึ้งและกว้างขวาง รวมทั้งมีประสบการณ์ต่าง ๆ มากมาย ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมวางแผนการสอนเป็นพิเศษสำหรับการเรียนการสอนที่เฉพาะเจาะจง

7. ครูผู้สอนมีความสามารถในการบ่มเพาะทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้เรียน โดยการพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น มีการสื่อสารความคิดที่กว้างขวาง ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องรู้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายและมีความสามารถในทักษะต่าง ๆ

สรุปได้ว่า บทบาทของครูผู้สอนในการคิดไตร่ตรองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรอง นอกจากครูจะมีความรู้ในศาสตร์นั้นแล้ว จะต้องรู้วิธีทำให้เนื้อหาเหล่านี้อยู่ในรูปที่สามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้ ครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเทคนิคการสอน ทำการวิจัยกระบวนการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อค้นหาวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ มากไปกว่านั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการธรรมชาติของผู้เรียน ต้องเข้าใจในตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดว่าจะสอนอะไรและควรสอนโดยวิธีใด

5. การวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดไตร่ตรอง

ในการวัดและประเมินผลความสามารถด้านการคิดไตร่ตรองนั้น สามารถทำได้หลายวิธีด้วยการใช้เครื่องมือหรือกลยุทธ์ที่แตกต่างกัน นักวิชาการด้านการไตร่ตรองแต่เดิม (Mezirow, 1991; Taggart and Wilson, 1998) เห็นด้วยกับรูปแบบของการคิดไตร่ตรองที่เป็นรูปปริมาตร ซึ่งกระบวนการคิดไตร่ตรองประกอบด้วยหลายระดับ อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาระดับการคิดไตร่ตรองในชั้นสูงให้กับนักเรียนนั้นเป็นเรื่องยากที่จะเข้าสู่การไตร่ตรองได้ แม้ว่าจะใช้วิธีการเพิ่มเวลาในการเรียนก็ตาม เพราะไม่ได้ให้การสนับสนุนในด้านอื่น ๆ อย่างพอเพียง ดังนั้น King and Kitchener (1994) จึงเสนอว่า จะต้องมีการเขียนบทความ (Journal Writing) และการตรวจสอบโดยเพื่อน (Peer Review) ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในการที่จะส่งเสริมการคิดไตร่ตรอง การเขียนบทความเป็นวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนรวบรวมความคิดจากภายนอกแล้วมาไตร่ตรอง และด้วยการตรวจสอบโดยกลุ่มจะช่วยให้มีมุมมองที่หลากหลายที่ช่วยให้เหมาะกับความคิดของพวกเขา

ซึ่งในการวัดระดับการคิดไตร่ตรองนั้น มีนักการศึกษาได้กำหนดเกณฑ์สำหรับพิจารณาแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถรวบรวมมาได้ดังนี้

Halton and Smith (1995 อ้างอิงใน ศุจิภา ศรีนันท์กุล, 2551, หน้า 64) ได้สร้างแบบวัดและประเมินการคิดไตร่ตรองโดยใช้ Rubric System ซึ่งได้แบ่งระดับการคิดไตร่ตรองออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การเขียนบรรยายเหตุการณ์ (Descriptive Writing) โดยที่ไม่มีกรไตร่ตรอง เป็นเพียงการบรรยายเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้น

ระดับที่ 2 การอธิบายแบบไตร่ตรอง (Descriptive Reflection) โดยการให้เหตุผลที่มาจาก การตัดสินใจของตนเอง ตามกรอบแนวคิดของตนเองต่อสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ

ระดับที่ 3 การสนทนาแบบไตร่ตรอง (Discourse Reflection) เป็นการพูด หรือสนทนากับตัวเอง เพื่อค้นหาเหตุผลที่เหมาะสม

ระดับที่ 4 การไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reflection) เป็นการเชื่อมโยงความคิดหรือเหตุผลนั้น ๆ ไปยังเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งกับบริบทสังคมแวดล้อมรอบตนเองได้

Halton and Smith สรุปว่า ในการวัดการคิดไตร่ตรองนั้น จะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบต่อไปนี้ 1) เรื่องหรือเนื้อหาที่ต้องการไตร่ตรอง 2) เหตุผลว่าทำไมต้องไตร่ตรองในเรื่องนั้น 3) จุดประสงค์ของการไตร่ตรอง และ 4) วัฒนธรรมชาติที่ใช้ในการไตร่ตรองคืออะไร ทั้งนี้ เนื่องจากการคิดไตร่ตรองนั้นมีลักษณะเป็นนามธรรม และเป็นกระบวนการที่เกิดอยู่ภายในสมองของคน

Moon (1999) เสนอองค์ประกอบในการตัดสินใจการคิดไตร่ตรอง 3 ประการ คือ ประการแรก ดูที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ซึ่ง Korthagen (1999 อ้างอิงใน ศุจิภา ศรีนันท์กุล, 2551, หน้า 64) ได้สร้างแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการตัดสินใจคุณภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยที่ความสัมพันธ์ที่ดีที่ผู้เรียนมีต่อผู้สอน จะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์และการคิดไตร่ตรองของนักเรียนมีสูง ประการที่สอง การดูที่การผลิตผลงานใหม่ ๆ ผู้ที่มีความคิดไตร่ตรองนั้นจะเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มผลิตผลงานใหม่ ๆ และประการที่สาม ให้ดูจากความพึงพอใจ ซึ่งพบว่าการทำงานตามความเคยชินจะทำให้การคิดไตร่ตรองลดลง ความสนุกสนาน ความพึงพอใจในเรื่องที่ทำอยู่มีส่วนทำให้การไตร่ตรองมีมากขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องจากการคิดไตร่ตรองนั้นมีลักษณะเป็นนามธรรมและเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่ภายในสมองของคน จึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองให้เหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียน

จากการวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดไตร่ตรองที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองนั้นจะต้องมีกลวิธีที่ผสมผสานกัน โดยจะต้องพิจารณา เรื่องหรือเนื้อหา จุดประสงค์ วิธีที่ใช้ในการวัด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งอาจใช้วิธีการเขียนบทความ หรือการตรวจสอบโดยเพื่อน ทั้งนี้เนื่องจากการคิดไตร่ตรองนั้นมีลักษณะเป็นนามธรรมและเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่ภายในสมองของคนจึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองให้เหมาะสมกับกิจกรรมและผู้เรียน

การบริโภค

1. ความหมายของการบริโภค

ความหมายของการบริโภคมีผู้ให้ความหมายในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

Solomon (1992) ได้ให้ความหมายการบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์แบบตะวันตกว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเลือกซื้อ ใช้ หรือจ่ายผลิตภัณฑ์ บริการ ความคิด หรือประสบการณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแรงปรารถนาของตน

Kotler and Lane (2006) ได้ให้ความหมายของการบริโภค (Consumption) ว่า หมายถึง การค้นหา การซื้อ การใช้ การประเมินผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ดังนั้น การบริโภค (Consumption System) จึงเป็นวิธีการที่ผู้ซื้อปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์นั้นมา

จิราภรณ์ สุภิสงห์ (2552) สรุปว่า การบริโภค หมายถึง ความต้องการปัจจัยสี่ของมนุษย์ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การบริโภคอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย
2. การบริโภคที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง การใช้จ่ายเพื่อสร้างความพอใจ และความสุขทางจิตใจ ค่านิยม วัฒนธรรม บริโภคนิยม

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต, 2559, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการบริโภคตามเศรษฐศาสตร์แบบพุทธว่า การบริโภค คือ การใช้สินค้าและบริการบำบัดความต้องการ เพื่อให้ได้รับความพอใจโดยเกิดคุณภาพชีวิตขึ้น หมายความว่า การบริโภคจะต้องมีจุดหมายคือ จะต้องระงับให้ซัดลงไปว่าได้ผลหรือบรรลุจุดหมายอะไร จึงเกิดความพึงพอใจ ไม่ใช่แค่เกิดความพอใจขึ้นมาลอย ๆ บนจุดหมายที่แอบแฝง

จากความหมายของการบริโภคที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริโภค หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้สินค้าและบริการเพื่อบำบัดความต้องการและความพอใจ

ของตนเอง โดยการค้นหา การเลือกซื้อ การเลือกใช้ และการประเมินผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นการบริโภคอาหาร หรือไม่ใช่อาหารก็ได้

2. ความสำคัญของการบริโภค

ความสำคัญของการบริโภคมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เพ็ญศิริ จารุจินดา(2556) สรุปว่า การบริโภค เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนต้องบริโภคเพื่อการดำรงชีวิต และการบริโภคนั้นยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน ทำให้มีรายได้ทั้งผู้ผลิตและเจ้าของปัจจัยการผลิต มีสินค้าและบริการบริโภคเพิ่มขึ้นทำให้เศรษฐกิจขยายตัวขึ้น

นภัก จิตสานติกุล (2557) สรุปว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้นมนุษย์แต่ละคนย่อมมีกระบวนการแห่งพฤติกรรมของตนเองเสมอซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเพราะแต่ละคนจะมีความต้องการ ทัศนคติประสบการณ์และสิ่งจูงใจที่เป็นของตนเอง ทำให้พฤติกรรมบริโภคของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป

จากความสำคัญของการบริโภคที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริโภค เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งมนุษย์แต่ละคนต้องการการบริโภคจึงมีพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันไป ทั้งนี้การบริโภคทำให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน ทำให้มีรายได้ทั้งผู้ผลิตและเจ้าของปัจจัยการผลิต มีสินค้าและบริการบริโภคเพิ่มขึ้นทำให้เศรษฐกิจขยายตัวขึ้น

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริโภค

ในปัจจุบันมนุษย์แต่ละคนมีความต้องการที่ทำให้พฤติกรรมของตนเองแตกต่างกันไปจากบุคคลอื่น โดยการรับเอาสิ่งต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามามาก ซึ่งทำให้มนุษย์แต่ละคนมีการตัดสินใจภายใต้ปัจจัยและอิทธิพลด้านต่าง ๆ ดังนี้

Kotler (1997 อ้างอิงใน เลิศหญิง หิรัญโร, 2545, หน้า 44- 47) สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค ประกอบด้วย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่มีความกว้างและลึกที่สุดในพฤติกรรมของผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นบรรทัดฐาน ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ความสนใจ ชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงชนชั้นทางสังคมของแต่ละกลุ่มต่างมีส่วนหล่อหลอมความคิด ลักษณะนิสัยความเชื่อของคนในสังคม โดยมนุษย์เรียนรู้สภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่และทำให้เกิดความแตกต่างกันตามวัฒนธรรม และวัฒนธรรมเหล่านี้จะค่อย ๆ เปลี่ยนไปตามการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้วัฒนธรรมยังแยกได้เป็น

1.1 วัฒนธรรมหลัก เป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการซื้อ และพฤติกรรมการซื้อของบุคคลในด้านลักษณะนิสัยซึ่งเกิดจากการหล่อหลอมของสังคม

1.2 วัฒนธรรมย่อย มีรากฐานมาจากเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีการบริโภคที่ต่างกัน

1.3 ชนชั้นทางสังคม ได้แก่ อาชีพ รายได้ฐานะ ตระกูลหรือชาติกำเนิด ตำแหน่งหน้าที่การงาน การศึกษา

2. ปัจจัยด้านสังคม พฤติกรรมของมนุษย์จะได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่นอกเหนือจากสภาพวัฒนธรรม ได้แก่ กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว และบทบาทสถานภาพต่าง ๆ

2.1 กลุ่มอ้างอิง อาจมีทั้งกลุ่มที่มีอิทธิพลโดยตรงกับทัศนคติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น เพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น หรืออาจเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลทางอ้อมกับทัศนคติหรือพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มนุษย์อยากเป็นเช่นนั้น เช่น นักร้อง ดารา ซึ่งกลุ่มอ้างอิงเหล่านี้จะมีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของผู้บริโภค

2.2 กลุ่มครอบครัว เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในชื่อของผู้บริโภคมากที่สุด ในสังคม โดยครอบครัวจะเป็นกลุ่มสังคมเบื้องต้นที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ครอบครัวจะเป็นแหล่งอบรมและสร้างประสบการณ์ของบุคคล ลักษณะของครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของผู้บริโภค และพฤติกรรมอื่น ๆ

2.3 บทบาทและสถานะ เป็นการศึกษาถึงบทบาทและสถานะของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ ในการโฆษณาและการส่งเสริมการตลาดจำเป็นต้องศึกษาบทบาทและสถานะของผู้บริโภค เพื่อนำมาใช้กำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด บทบาทที่เกี่ยวข้องในการซื้อ ประกอบด้วย ผู้คิดริเริ่ม (Initiator) ผู้มีอิทธิพล (Influencer) ผู้ตัดสินใจ (Decider) ผู้ซื้อ (Buyer) ผู้ใช้ (User) ซึ่งบทบาทและสถานะจะมีอิทธิพลที่สำคัญต่อการซื้อสินค้าของผู้บริโภค

3. ปัจจัยด้านสถานภาพส่วนบุคคล พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย อายุและวัฏจักรชีวิตของผู้บริโภค ผู้บริโภคจะซื้อหรือต้องการสินค้าแตกต่างกันไปตามช่วงอายุ เช่น เด็กจะซื้ออาหารประเภทของขบเคี้ยว ขณะที่ผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญกับอาหารที่มีประโยชน์ เป็นต้น ในลักษณะสถานภาพส่วนบุคคลยังมีเรื่องอาชีพ โดยอาชีพของแต่ละบุคคลจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่แตกต่างกันออกไปด้วย เพื่อให้เหมาะสมกับอาชีพของผู้บริโภค ซึ่งผู้ผลิต

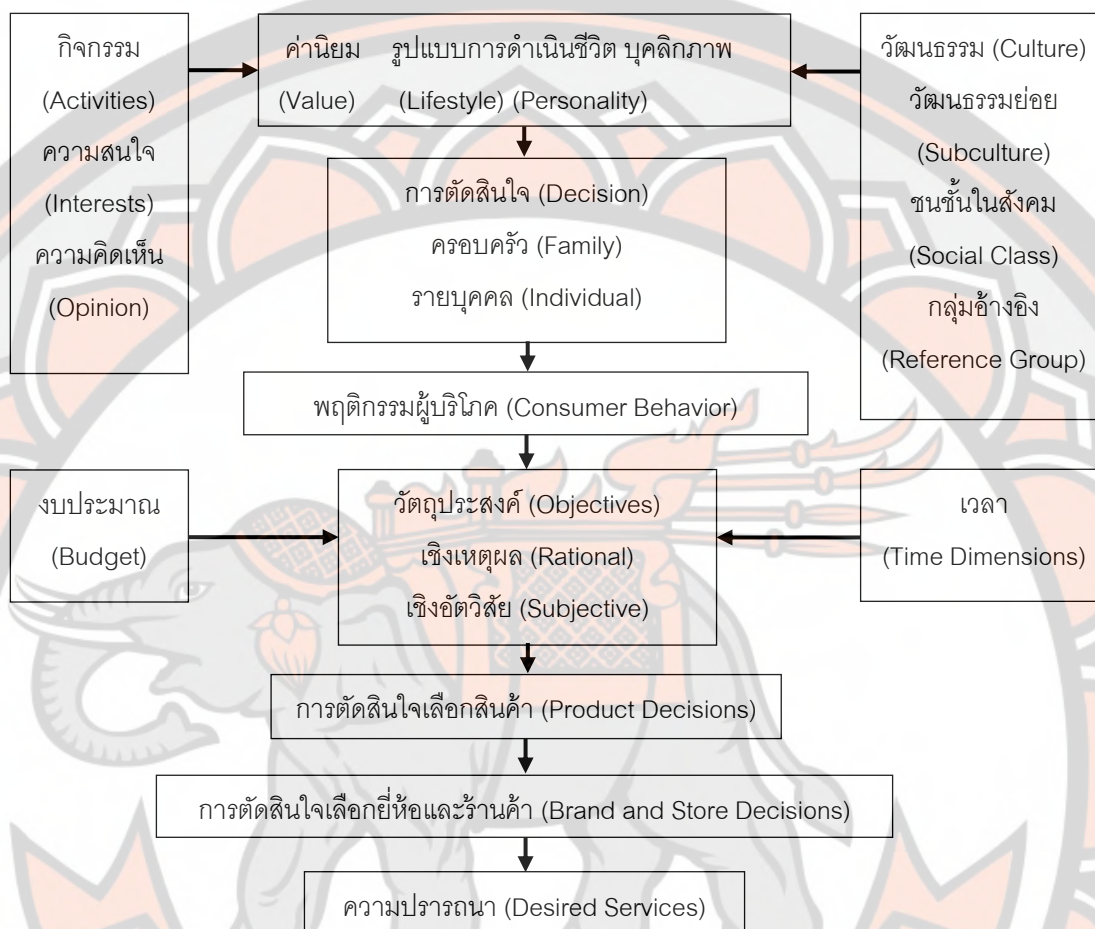

สินค้าก็พยายามผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการเช่นกัน เช่น พนักงานในระดับปฏิบัติการ ต้องการเครื่องแต่งกายสำหรับทำงาน รองเท้าสำหรับทำงาน ในขณะที่ผู้บริภคจะซื้อสินค้าที่มีราคาแพงขึ้น เช่น สูท เดินทางด้วยเครื่องบิน ฯลฯ

นอกจากนี้ยังประกอบด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะการใช้ชีวิต (Lifestyle) และบุคลิกและแนวคิดของตนเอง (Self Concept) ซึ่งผู้บริภคแต่ละคนจะมีพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกันไปฐานะทางเศรษฐกิจ หากผู้บริภคมีความพร้อมในการซื้อสินค้ามาก ก็จะตัดสินใจซื้อได้มากกว่าผู้บริภคที่ไม่มีความพร้อมทางการเงิน นอกจากนี้ ผู้บริภคยังให้ความสำคัญต่อลักษณะการใช้ชีวิตและบุคลิกและแนวคิดของตนเอง โดยผู้บริภคจะทำตามสิ่งที่ตนเองยึดถือปฏิบัติ และมองในแง่ที่ว่า จะยึดถือแบบอย่างการใช้สินค้าตามที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเอง

4. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้และทัศนคติ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการบริภคของบุคคล คนเราเมื่อได้รับแรงจูงใจจากการกระตุ้นทั้งภายในและภายนอกจะทำให้เกิดการรับรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น โดยการรับรู้จะเป็นกระบวนการในการกลั่นกรองสิ่งกระตุ้นที่ได้รับ ส่วนการเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากสิ่งที่ได้สะสมความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่ได้รับ รวมทั้ง การเข้าเกี่ยวข้องกับกลุ่มต่าง ๆ จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น ๆ ด้วย กล่าวคือ ทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้น ๆ ขึ้นมา และกระบวนการทั้งหมดก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมต่อไป

รูปแบบการดำเนินชีวิตก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลและมีความสัมพันธ์ต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริภค กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริภคที่เกิดขึ้นจากรูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Value) บุคลิกภาพ (Personality) และปัจจัยต่าง ๆ ทางสังคม เช่น วัฒนธรรม (Culture) วัฒนธรรมย่อย (Subculture) ชั้นชั้นในสังคม (Social Class) กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) และครอบครัว (Family) นอกจากนี้ กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinion) เป็นอีก 3 ปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิต และส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของแต่ละบุคคล ดังแสดงในภาพ 1 (Ronald D. Michman, 1991 อ้างอิงใน ชนชญาณ์ จันทรวิตรกุล, 2542) ดังนี้

ภาพ 1 แสดงอิทธิพลของรูปแบบการดำเนินชีวิตต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Lifestyle Influences on Consumer Decisions)

4. หลักการบริโภคที่ดี

ผู้บริโภคควรเลือกซื้อสินค้าและบริการโดยคำนึงถึงหลักการบริโภคที่ดี ดังนี้

วัลนิภา ฉลาทบาง (2548, หน้า 7) ได้สรุปการบริโภคด้วยปัญญา ไว้ดังนี้

1. การฉลาดเลือก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเลือกซื้อหรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ข่าวสาร บริการและเวลา โดยคำนึงถึงคุณภาพและคุณประโยชน์เป็นหลัก มากกว่าการคำนึงถึงคำโฆษณาชักจูง ราคาและรูปลักษณ์ของสิ่งเหล่านั้น

2. การเข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการบริโภค หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการบริโภคว่าเป็นการยังชีพให้อยู่ต่อไป

3. การวิเคราะห์คุณโทษและคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้อง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ถ้าบริโภคหรือดำเนินชีวิตตามความรู้สึกพอใจ ตามกระแสสังคม ทำให้บริโภคแต่พอดีและละเว้นการบริโภคสิ่งที่ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อน

กิตติ ปรมัตถผล และคณะ (2554, หน้า 56– 57) ได้สรุปแนวทางการเลือกบริโภคอย่างฉลาด ไว้ดังนี้

1. ก่อนที่จะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการสุขภาพ ผู้บริโภคต้องสามารถแยกความต้องการของตนเอง ว่าอะไรเป็นความต้องการแท้ (Need) อะไรเป็นความต้องการเทียม (Want) แล้วพิจารณาในการเลือกซื้อให้ดี เพื่อเกิดความคุ้มค่าและใช้ชีวิตอย่างมีความพอเพียง

2. สิ่งที่ต้องคำนึงถึงก่อนเลือกซื้อและบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพทุกชนิด ควรศึกษาฉลากให้เข้าใจก่อนทุกครั้ง อย่างน้อยสินค้านั้นต้องมีฉลากภาษาไทยที่แสดงชื่อผลิตภัณฑ์และที่ตั้งของผู้ผลิต หรือผู้แทนจำหน่าย วันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุ สำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภท จะมีการแสดงส่วนประกอบหรือสูตรตำรับ วิธีการบริโภค ข้อควรระวังในการใช้ หรือข้อความจำเพาะอื่น ๆ ของแต่ละผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม หากเราอ่านฉลากจะมีประโยชน์ ช่วยให้ทราบรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ทำให้สามารถเปรียบเทียบคุณภาพกับราคาซึ่งช่วยให้ประหยัดเงินสามารถเก็บรักษาหรือบริโภคผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง สามารถหลีกเลี่ยงสารบางชนิดที่ทำให้เกิดการแพ้หรือเกิดปัญหาในการบริโภค เลือกผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติให้ตรงตามความต้องการได้นอกจากนั้น ในกรณีที่เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องจากตัวผลิตภัณฑ์ ก็สามารถร้องเรียนให้มีการดำเนินการต่อผู้ผลิตหรือผู้แทนจำหน่ายได้ตามชื่อและที่อยู่ปรากฏในฉลากด้วย

หลังซื้อสินค้าหรือบริการ เราต้องเก็บรักษาหลักฐานต่าง ๆ เช่น เอกสารโฆษณา บิลเงินสด สำเนาใบเสร็จรับเงิน สัญญาซื้อขายไว้เพื่อทำการเรียกร้องสิทธิของตน และควรจดชื่อสถานที่ซื้อสินค้าหรือบริการนั้นไว้เพื่อประกอบการร้องเรียนในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิ

3. ในการซื้อผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการสุขภาพ จะต้องมีความละเอียดในการพิจารณาถึงประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากสินค้าและบริการให้ดีเสียก่อนที่จะตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าและใช้บริการนั้น ๆ อย่าให้เสียเปรียบผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ

4. ถ้าพบว่ามีผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการสุขภาพที่ไม่ได้มาตรฐาน ควรแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบทันที เพื่อจะได้ดำเนินการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค

5. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการสุขภาพที่ได้มาตรฐาน หรือมีการรับรองคุณภาพ กล่าวคือ มีเครื่องหมาย มอก. หรือมี อย. เป็นต้น

6. ถ้าได้รับความไม่เป็นธรรม ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ ผู้ผลิต หรือ คู่สัญญา ให้ร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค

สำเนียง เลื่อมใส และสุชาดา วราหพันธ์ (2555, หน้า 232 – 234) ได้สรุปหลักการ บริโภคสินค้าและบริการ ไว้ดังนี้

1. ความประหยัด ในการบริโภคสินค้าและบริการควรคำนึงถึงหลักความประหยัด โดยบริโภคตามความเหมาะสม ไม่เกินความจำเป็น และเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค ตลอดจน ไม่เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร

2. ประโยชน์ ประโยชน์ในทางเศรษฐศาสตร์ เรียกว่า อรรถประโยชน์ หมายถึง ความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในเวลาหนึ่ง ๆ ความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจะมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้า รสนิยมของผู้บริโภค และปริมาณสินค้าที่ได้บริโภค ก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ ผู้บริโภคจะต้องพิจารณาว่า สินค้าหรือบริการนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องบริโภคหรือไม่ วิธีการพิจารณาอย่างง่าย ๆ คือ หากเรา ไม่ซื้อสินค้าหรือบริการนั้น จะมีผลเสียต่อการดำเนินชีวิตของเรามากน้อยเพียงใด

3. คุณภาพและราคา สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงมักจะมีราคาสูงตามไปด้วย แม้แต่สินค้าประเภทเดียวกันก็มีคุณภาพแตกต่างกัน เช่น น้ำตาลทราย ข้าวสาร เป็นต้น การประหยัดของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ควรคำนึงถึงเรื่องคุณภาพควบคู่กันไปด้วย โดยผู้บริโภคจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่า สินค้าและบริการนั้นมีความเหมาะสมเพียงใด เช่น นักเรียนจะซื้อเสื้อผ้าหนึ่งตัว ก่อนอื่นต้องพิจารณาว่า เสื้อที่จะซื้อจะสวมใส่ไปงานใด โอกาสใดบ้าง จึงค่อยพิจารณาต่อไปว่า จะซื้อเสื้อที่มีเนื้อผ้าอย่างไร แบบและสีใด ควรจะเลือกเนื้อผ้าที่มีความทนทาน ดูแลรักษาง่าย ต่อไปจึงค่อยพิจารณาราคาของเสื้อยี่ห้อต่าง ๆ ควรพิจารณาราคาตามคุณภาพของเสื้อ ว่า สมเหตุสมผลหรือไม่ หากตั้งราคาสูงเกินความเป็นจริงก็ไม่ควรซื้อ ไม่ควรซื้อสินค้าตามความนิยม โดยไม่ได้พิจารณาราคาและคุณภาพ

4. ความปลอดภัย คือ ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินในการบริโภคสินค้าและบริการ เช่น การควบคุมสินค้าจำพวกอาหารเจือปนสารพิษ ยารักษาโรคที่หมดอายุและมีสารพิษ ตลอดจนของเล่นหรือเครื่องใช้ที่ก่อให้เกิดอันตราย เป็นต้น ผู้บริโภคควรอ่านฉลาก ก่อนการตัดสินใจซื้อ โดยดูส่วนผสมและวันหมดอายุเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ฉะนั้น ผู้บริโภคที่ฉลาดจะต้องอ่านฉลากก่อนการตัดสินใจซื้อทุกครั้ง

5. ความต้องการสินค้าและบริการ ผู้บริโภคควรตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริง ในการซื้อสินค้าและบริการ นักการตลาดมักกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภคให้เกิดความอยากได้ในสิ่งที่เขานำเสนอ เช่น การเป็นผู้นำเทคโนโลยี การเป็นผู้นำแฟชั่น การบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริม การลดราคา การแถมสินค้า เป็นต้น เป็นผลให้ผู้บริโภคใช้จ่ายเงินซื้อสินค้าที่ไม่ได้เป็นความต้องการที่แท้จริง

6. การค้นหาข้อมูลข่าวสาร ผู้บริโภคควรค้นหาข้อมูลข่าวสารของสินค้าและบริการ ที่ตนจะตัดสินใจซื้อ อาจค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต สอบถามผู้ที่เคยใช้ ตัวแทนจำหน่าย หรือเอกสารเกี่ยวกับสินค้านั้น ๆ

7. การประเมินทางเลือก ผู้บริโภคควรประเมินทางเลือกก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนั้น ๆ โดยเปรียบเทียบราคาสินค้า คุณภาพ คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่จะซื้อ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องสำอาง โทรศัพท์ เครื่องปรับอากาศ รถยนต์ เป็นต้น

8. การเลือกสถานที่หรือร้านค้า ในการเลือกสถานที่ที่จะซื้อสินค้าหรือบริการ เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ บริษัทที่เป็นตัวแทนจำหน่าย หรือช่องทางการจัดจำหน่ายอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับว่า ผู้บริโภคต้องการความสะดวกสบายมากน้อยเพียงใด เช่น คอมพิวเตอร์ รถยนต์ เครื่องสำอาง ไมโครเวฟ เครื่องปรับอากาศ เครื่องซักผ้า เป็นต้น จำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์หรือมีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน จะทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้น

จากหลักการบริโภคที่ดีที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ ดังแสดงในตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์หลักการบริโภคที่ดี

วัลนิกา ฉลากบาง (2548)	กิตติ ประมัตถผล และคณะ (2554)	สำเนียง เลื่อมใส และ สุชาติ วรหพันธ์ (2555)	สรุปหลักการบริโภคที่ดี
2. การเข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการบริโภค หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการบริโภค	1. ความต้องการ แยกความต้องการของตนเอง ว่าอะไรเป็นความต้องการแท้ (Need) อะไรเป็นความต้องการเทียม (Want)	5. ความต้องการสินค้าและบริการ ตะหนักถึงความต้องการที่แท้จริงในการซื้อสินค้าและบริการ	1. ความจำเป็น แยกความต้องการหรือทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของตนเอง ว่าอะไรเป็นความต้องการแท้ อะไรเป็นความต้องการเทียมของการบริโภค
1. การฉลาดเลือก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเลือกซื้อหรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ ข่าวสาร บริการและเวลา โดยคำนึงถึงคุณภาพและคุณประโยชน์เป็นหลัก	3. ประโยชน์ พิจารณาถึงประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับจากสินค้าและบริการ อย่าให้เสียเปรียบผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ	1. ความประหยัด บริโภคตามความเหมาะสม ไม่เกินความจำเป็น 2. ประโยชน์ พิจารณาว่าสินค้าหรือบริการนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องบริโภคหรือไม่ 3. คุณภาพและราคา พิจารณาราคาตามคุณภาพว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ 6. การค้นหาข้อมูลข่าวสารของสินค้าและบริการที่ตนจะตัดสินใจซื้อ 7. การประเมินทางเลือก ประเมินทางเลือกก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนั้น ๆ โดยเปรียบเทียบราคาสินค้า คุณภาพ คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่จะซื้อ	2. ฉลาดเลือก พฤติกรรมที่แสดงถึงการเลือกซื้อหรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึง ด้านคุณภาพ ด้านคุณประโยชน์ และด้านราคา

ตาราง 5 (ต่อ)

วัลนิกา ฉลากบาง (2548)	กิตติ ประมัตถผล และคณะ (2554)	สำเนียง เลื่อมใส และ สุชาติดา วรหพันธ์ (2555)	สรุปหลักการบริโภคที่ดี
3. การวิเคราะห์คุณโทษและคาดการณ์ล่วงหน้าได้ถูกต้อง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้น	2. ศึกษาฉลากให้เข้าใจก่อนทุกครั้ง 4. การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค เมื่อพบผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน ควรแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5. เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สินค้า หรือบริการที่ได้มาตรฐาน หรือมีการรับรองคุณภาพ (เครื่องหมาย มอก. หรือมี อย. เป็นต้น)	4. ความปลอดภัย มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินในการบริโภคสินค้าและบริการนั้นหรือไม่	3. ความปลอดภัย สินค้าและบริการนั้น ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น โดยคำนึงถึงฉลากสินค้า มาตรฐาน หรือการรับรองจากหน่วยงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและน่าเชื่อถือ
		8. การเลือกสถานที่หรือร้านค้า ผู้บริโภคต้องการความสะดวกสบายมากน้อยเพียงใด	4. การเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการมีความเหมาะสม หรือมีความสะดวกสบายมากน้อยเพียงใด

จากตาราง 5 แสดงการสังเคราะห์หลักการบริโภคที่ดี ได้ดังนี้

1. ความจำเป็น หมายถึง แยกความต้องการหรือทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของตนเอง ว่าอะไรเป็นความต้องการแท้ อะไรเป็นความต้องการเทียมของการบริโภคสินค้าและบริการ
2. ฉลาดเลือก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกบริการสินค้าและบริการ โดยคำนึงถึง ด้านคุณภาพ ด้านคุณประโยชน์ และด้านราคา
3. ความปลอดภัย หมายถึง สินค้าและบริการนั้น ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น โดยคำนึงถึงฉลากสินค้า มาตรฐาน หรือการรับรองจากหน่วยงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและน่าเชื่อถือ
4. การเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการ หมายถึง สถานที่หรือร้านค้านั้น มีความเหมาะสม หรือมีความสะดวกสบายมากน้อยเพียงใดสำหรับการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกบริการสินค้าและบริการนั้น ๆ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด (Good, 1973, หน้า 103) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่ได้รับหรือทักษะที่พัฒนามาจากการเรียนในสถานศึกษา โดยปกติ วัดจากคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้หรือจากแบบทดสอบ หรืออาจรวมทั้งคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543, หน้า 218) และพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543, หน้า 96) ได้สรุปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทำนองเดียวกันว่า หมายถึง แบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอ กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง

ภัทรา นิคมานนท์ (2543, หน้า 88 – 89) สรุปว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่ได้เรียนรู้อย่างในอดีต ว่ารับรู้ได้มากน้อยเพียงไร โดยทั่วไปแล้วมักใช้วัดหลังจากทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว เพื่อประเมินการเรียนการสอนว่าได้ผลอย่างไร

บุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 122) ได้อธิบายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถภาพทางสมองต่าง ๆ ของนักเรียนที่ได้จากการเรียนรู้

การศึกษา การค้นคว้า การอบรม การสั่งสอน หรือได้จากประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียน ทางบ้าน และแหล่งอื่น ๆ

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถหรือทักษะ อันเกิดจากการเรียนการสอน การอบรม การสั่งสอน โดยใช้แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ ความสามารถ ทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการ ที่ได้เรียนรู้ เพื่อเป็นการประเมินการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

2. จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2553, หน้า 156) ได้สรุปว่า จุดหมายของการศึกษามีความสำคัญมาก เปรียบเสมือนหางเสือที่คอยควบคุมทิศทางของเรือให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นตัวกำหนดความต้องการไว้อย่างชัดเจนว่าให้คนในสังคมนั้นเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์อะไรบ้าง ถ้าจะพิจารณาถึงจุดหมายของการศึกษาแล้ว แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.1 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

1.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

1.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2. จุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ตามหลักสูตรโรงเรียนบางมุลนาถภูมิวิทยาคม พุทธศักราช 2555 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเน้นใช้กระบวนการคิด การสืบเสาะหาความรู้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

อย่างมีความสุข มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล การอภิปราย การวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักวิธีการนำทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีคุณธรรม อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

พฤติกรรมทางการศึกษา (Educational Behavior) เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน อันประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะนิสัยต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และจะต้องมีการตรวจสอบผลด้วย

พฤติกรรมการศึกษาที่นิยมใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปัจจุบัน นิยมใช้ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของบลูม และคณะ (Bloom and other) เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองหรือสติปัญญาของบุคคลในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แบ่งเป็น 6 ระดับ ซึ่งเรียงตามลำดับขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมจากขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด มีรายละเอียดดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2553, หน้า 31 – 36)

3.1 ความรู้ – ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถทางสมอง ในการทรงไว้ หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมองได้อย่างถูกต้องแม่นยำ จำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1.1 ความรู้ในเรื่องเฉพาะ (Knowledge of Specifics) เป็นสมรรถภาพ ทางสมองขั้นต่ำสุดที่จะเป็นพื้นฐานให้เกิดสมรรถภาพสมองขั้นสูงที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรม ต่อไป จำแนกเป็น 2 ข้อ คือ

1) ความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม (Knowledge of Terminology) เป็นความสามารถในการบอกความหมายของคำและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น ให้คำนิยามศัพท์ ทางคณิตศาสตร์ได้ บอกความหมายของ “การวิจัย” ได้ เป็นต้น

2) ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงบางอย่าง (Knowledge of Specific Facts) เป็นความสามารถในการบอก กฎ สูตร ทฤษฎี และข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น สามารถ บอกสูตรการหาพื้นที่สามเหลี่ยมได้ บอกสาเหตุที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ตามที่เรารู้มาได้

3.1.2 ความรู้ในวิธีดำเนินการ (Knowledge of Ways and Means of Dealing with Specifics) เป็นความรู้ในเรื่องของวิธีการ และการจัดระเบียบ จำแนกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (Knowledge of Conventions) เป็นความสามารถในการบอกรูปแบบ การปฏิบัติ และแบบฟอร์มหรือระเบียบที่เหมาะสมในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ เช่น บอกลักษณะการแต่งกายของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้ บอกแผนผังโคลงสี่สุภาพได้ เป็นต้น

2) ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม (Knowledge of Trends and Sequence) เป็นความสามารถในการบอกขั้นตอนก่อนหลัง และทิศทางเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ เรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น บอกได้ว่าการขับรถยนต์ควรทำอะไรก่อนหลัง บอกแนวโน้มของปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ ในอนาคตได้ เป็นต้น

3) ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภท (Knowledge of Classification and Categories) เป็นความสามารถในการจำแนก จัดหมวดหมู่ ความเหมือนและความแตกต่างตามคุณลักษณะ คุณสมบัติ และหน้าที่ของสิ่งต่าง ๆ เรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น สามารถจัดประเภทของอาหารจำแนกตามคุณค่าอาหารได้ สามารถจัดหมวดหมู่ของวันตามเหตุการณ์ได้ เป็นต้น

4) ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ (Knowledge of Criteria) เป็นความสามารถในการบอกเกณฑ์ หลักการในการตรวจสอบ และวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น บอกได้ว่าอะไรเป็นเครื่องชี้ว่าสารนั้นเป็นกรดหรือด่าง บอกได้ว่าอะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าใครผ่านหรือไม่ผ่าน เป็นต้น

5) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (Knowledge of Methodology) เป็นความสามารถในการบอกเทคนิค กระบวนการ และวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในอันที่จะให้ได้มาของผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่น บอกวิธีการเตรียมดินปลูกผักได้ บอกวิธีการแก้สมการได้ เป็นต้น

3.1.3 ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง (Knowledge of the Universal and Abstractions in a Field) เป็นความรู้เกี่ยวกับข้อสรุปลักษณะสามัญของสิ่งต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาการและการขยายหลักวิชา (Knowledge of Principles and Generalizations) เป็นความรู้ในการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง และนำหลักหรือ

ความรู้ที่ได้ไปอธิบายเรื่องอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันได้ เช่น บอกได้ว่าการเกิดฝนตกเกิดจากอะไร จำนวนผู้แทนราษฎรแต่ละจังหวัดพิจารณาจากสิ่งใด เป็นต้น

2) ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of Theories and Structures) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาหลาย ๆ หลักวิชา ซึ่งอยู่ในสกุลเดียวกันมาสัมพันธ์กัน จนได้เป็นโครงสร้างของเนื้อความใหม่ในเรื่องเดียวกันได้ เช่น สามารถสรุปคำสอนของพุทธศาสนาที่ได้เรียนรู้มาได้ บอกคุณสมบัติร่วมของเพศชายและหญิงได้ บอกคุณสมบัติร่วมของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสและรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าได้ เป็นต้น

3.2 ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่อง สามารถถ่ายทอดเรื่องราวเดิมออกมาเป็นภาษาของตนเองได้โดยที่ยังมีความหมายเหมือนเดิม พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกว่ามีความเข้าใจ มี 3 ลักษณะ คือ

3.2.1 การแปลความ (Translation) เป็นความสามารถในการถอดความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่ภาษาหนึ่งหรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง ซึ่งอาจแปลได้หลายลักษณะ ดังนี้

1) แปลจากภาษาสามัญเป็นภาษาเทคนิค หรือจากภาษาเทคนิคเป็นภาษาสามัญ

2) แปลจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียน

3) แปลจากพฤติกรรม รูปภาพ ท่าทาง เป็นข้อความหรือจากข้อความ เป็นพฤติกรรม รูปภาพ และท่าทาง

3.2.2 การตีความ (Interpretation) เป็นความสามารถในการสรุปความ การแปลความ มองภาพส่วนรวมมาเป็นใจความสั้น ๆ อย่างได้ใจความ เช่น อ่านเรื่องแล้วตีความหมายข้อคิดที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องได้ อ่านเรื่องแล้วค้นหาจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้ เป็นต้น

3.2.3 การขยายความ (Extrapolation) เป็นความสามารถในการเสริมแต่งหรือขยายแนวความคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งต้องอาศัยการแปลความหมาย และการตีความประกอบกัน จึงจะสามารถขยายความหมายของเรื่องราวนั้นได้ เช่น อ่านเรื่องที่แต่งยังไม่จบแล้วขยายความคิดได้ว่าตอนจบน่าจะเป็นอย่างไร คาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเหตุการณ์นี้ได้ เหตุการณ์นี้ควรเกิดในสถานที่เช่นไร เป็นต้น

3.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งอาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เคยพบเห็นมาก่อน

เช่น การนำสูตรหาพื้นที่สามเหลี่ยมไปใช้หาพื้นที่สามเหลี่ยมรูปใหม่ได้ การแก้ประโยคที่เขียนไวยากกรณิผิดได้ เป็นต้น

3.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ว่าเรื่องราวหรือสิ่งนั้น ๆ ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล และที่เป็นไปอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร การวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.4.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements) เป็นความสามารถในการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องต่าง ๆ เช่น อ่านบทความแล้วบอกได้ว่าหัวใจสำคัญของเรื่องคืออะไร ค้นหาเหตุผลของเรื่องราวที่อ่านได้ เป็นต้น

3.4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นความสามารถในการค้นหาความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์ และการพาดพิงกันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ว่ามีความเกี่ยวพันกันในลักษณะใด คล้อยตามกัน หรือขัดแย้งกัน เกี่ยวข้องกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน เช่น แยกข้อความที่ไม่จำเป็นในคำถามได้ ค้นหาความสัมพันธ์ของเบญจศีลกับเบญจธรรมเป็นรายชื่อได้ เป็นต้น

3.4.3 วิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถในการค้นหาว่า การที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ที่ร่วมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้เพราะยึดหลักการหรือแกนอะไรเป็นสำคัญ เช่น การที่กระต๊ากน้ำร้อนสามารถเก็บความร้อนไว้ได้เพราะยึดหลักการใด การทำสงครามปัจจุบันใช้วิธีโฆษณาชวนเชื่อเพราะยึดหลักการใด เป็นต้น

3.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อเป็นสิ่งใหม่อีกรูปแบบหนึ่ง มีคุณลักษณะ โครงสร้างหรือหน้าที่ใหม่ที่แปลกแตกต่างไปจากของเดิมแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.5.1 การสังเคราะห์ข้อความ (Production of Unique Communication) เป็นความสามารถในการสังเคราะห์ข้อความโดยสื่อ หรือโดยการพูด การเขียน การวิพากษ์วิจารณ์ หาข้อยุติบางประการ เช่น สามารถแต่งเรื่องราวหรือบทกลอนได้โดยไม่ลอกเลียนใคร สามารถวาดภาพโดยอาศัยจินตนาการของตนเองได้ เป็นต้น

3.5.2 การสังเคราะห์แผนงาน (Production of Plan, or Proposed Set of Operation) เป็นความสามารถในการกำหนดแนวทางวางแผน ออกแบบ เขียนโครงการ หรือโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้าขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลและจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เช่น เขียนโครงการวิทยาศาสตร์ได้ วางแผนจัดกิจกรรมวันเด็กได้ เป็นต้น

3.5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ (Derivation of a Set of Abstract Relations) เป็นความสามารถในการนำเอานามธรรมย่อย ๆ มาจัดระบบของข้อเท็จจริง หรือส่วนประกอบมาผสมผสานให้เป็นสิ่งสำเร็จรูปหน่วยใหม่ที่แปลกไปจากเดิม เกิดเป็นเรื่องราวใหม่ เป็นทฤษฎี กฎ สมมติฐาน หรือสูตรขึ้น เช่น ให้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาที่มีสาเหตุและผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เมื่อกำหนดข้อเท็จจริงหรือเงื่อนไขของเรื่องราวให้แล้วสมมติสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถหาข้อยุติหรือข้อสรุปของเรื่องนั้นในแง่มุมต่าง ๆ ได้

3.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการพิจารณาตัดสิน หรือลงสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหา และวิธีการต่าง ๆ โดยอาศัยเกณฑ์และมาตรฐานที่วางไว้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.6.1 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน (Judgment in Terms of Internal Evidence) เป็นความสามารถในการตัดสินเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยใช้เนื้อหาสาระในเหตุการณ์นั้นเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน เช่น อ่านเนื้อเรื่องแล้วสามารถตัดสินได้ว่าตัวละครใดเป็นคนดี เลว ตามเนื้อเรื่องที่ปรากฏนั้น การตัดสินพฤติกรรมของนักเรียนว่ากระทำถูกต้องหรือไม่ ตามระเบียบของโรงเรียนนั้น เป็นต้น

3.6.2 ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก (Judgment In Terms of External Criteria) เป็นความสามารถในการตัดสินเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยใช้เกณฑ์ที่ไม่ได้ปรากฏตามเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์นั้น ๆ แต่ใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมาใหม่ ซึ่งอาจเป็นเกณฑ์ตามหลักเหตุผล หรือเกณฑ์ที่สังคมหรือระเบียบประเพณีกำหนดไว้ก็ได้ เช่น การตัดสินพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นโดยใช้เกณฑ์วัฒนธรรมไทยว่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งอาจแตกต่างจากการตัดสินโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยาวัยรุ่น การตัดสินคุณค่าของวิชาบางวิชาตามสภาพสังคมปัจจุบันว่ามีคุณค่าเพียงใดกับการเรียนในยุคปัจจุบัน เป็นต้น

จากพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของบลูมและคณะ (Bloom and other) เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองหรือสติปัญญาของบุคคลในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แบ่งเป็น 6 ระดับที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม

ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภค สำหรับนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นเกณฑ์วัดผลว่านักเรียนได้เรียนรู้ไปมากน้อยเพียงใด ทั้งหมด
 5 พฤติกรรม โดยพิจารณาให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง นักเรียนสามารถให้ความหมาย
 แปลความหมาย หรือสรุปความหมายของการบริโภคสินค้าและบริการในเนื้อหา โดยความหมาย
 นั้นไม่คลาดเคลื่อนไปจากเดิม

2. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้
 จากการเรียนรู้ นำไปใช้ในการเลือกซื้อสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง นักเรียนสามารถแยกแยะความสัมพันธ์
 ความสำคัญ เกี่ยวกับสาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ
 รวมทั้งแยกแยะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ ค่านิยมของการบริโภค
 สินค้าและบริการ

4. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง นักเรียนสามารถสังเคราะห์ข้อความ
 โดยการพูด การเขียน การวิพากษ์ วิจารณ์ เพื่อหาข้อสรุปและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา
 พฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ

5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า
 และบริการ โดยอาศัยหลักในการบริโภคที่ดีจากการเรียนการสอน

3. ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โดยทั่วไปแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ,
 2553, หน้า 96)

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 เฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันโดยทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะ
 เป็นแบบทดสอบข้อเขียน (Paper and Pencil Test) ซึ่งแบ่งออกได้อีก 2 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (Subjective or Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนด
 คำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียนโดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติ ได้อย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัย หรือแบบให้ตอบสั้น ๆ (Objective Test or Short
 Answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัด

คำตอบ (Restricted Response Type) ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวาง เหมือนแบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ แบบทดสอบถูก – ผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างดีจนมีคุณภาพ มีมาตรฐาน กล่าวคือ มีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน จากประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และแบบทดสอบมาตรฐาน ซึ่งมีวิธีในการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่แตกต่างกันออกไปตามการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2553, หน้า 73 – 97) ได้สรุปแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทที่ครูสร้างมีแบบที่นิยมใช้ 6 แบบ ไว้ดังนี้

1. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคน หลักในการสร้าง มีดังนี้

1.1 เขียนคำชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการตอบให้ชัดเจน ระบุจำนวนข้อคำถาม เวลาที่ใช้ในการสอบและคะแนนเต็มแต่ละข้อ

1.2 ข้อสอบแบบนี้มีเฉพาะคำถาม และแต่ละข้อมักจะให้คะแนนมาก ดังนั้นควรเขียนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ไขว้เขวในการตอบ

1.3 ไม่ควรตั้งคำถามเฉพาะประเภทความรู้ความจำ หรือถามปัญหาที่มีคำตอบในหนังสือเรียน คือถามให้ใช้ความคิด เช่น คำว่า จงอธิบาย จงเปรียบเทียบ จงวิเคราะห์ ให้วิจารณ์

1.4 กำหนดเวลาให้ตอบนานพอสมควร เพราะผู้ตอบต้องใช้เวลาในการรวบรวมความคิดและเขียนคำตอบด้วยถ้อยคำของตนเอง

1.5 เลือกถามเฉพาะจุดที่สำคัญของเรื่อง

1.6 ไม่ควรให้มีการเลือกตอบเป็นบางข้อ

1.7 การตรวจให้คะแนน เขียนแนวเฉลยไว้ก่อน ระบุคะแนนให้ชัดเจน ควรตรวจเฉพาะข้อเดียวจนครบทุกคนแล้วค่อยตรวจข้อต่อไป

2. ข้อสอบแบบกาถูก – กาผิด (True – False Test) คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดั้งกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงข้าม เช่น ถูก – ผิด ใช่ – ไม่ใช่ จริง – ไม่จริง เหมือนกัน – ต่างกัน หลักในการสร้าง มีดังนี้

2.1 เขียนคำถามให้รัดกุมสั้น ๆ แต่มีข้อมูลพอที่จะตัดสินใจว่าถูกหรือผิด การเขียนสั้นเกินไป อาจตัดสินใจไม่ได้

2.2 ควรเขียนข้อความคำถามด้วยภาษาง่าย ๆ ชัดเจนตรงไปตรงมา ไม่ควรเขียนในรูปปฏิเสธซ้อน

2.3 ไม่ควรใช้คำว่า เสมอ ๆ ไม่ค่อยจะ อาจจะ บางครั้ง บ่อย ๆ ทั้งสิ้น เพราะพิจารณาว่าถูกหรือผิด

2.4 ควรออกข้อสอบให้มีข้อถูกและผิดจำนวนใกล้เคียงกัน ป้องกันการเดา

2.5 หลักการให้คะแนน ไม่ควรใช้วิธีหักคะแนนหรือติดลบในข้อที่ทำผิด

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ เพื่อให้มีใจความที่สมบูรณ์และถูกต้อง หลักในการสร้าง มีดังนี้

3.1 ไม่ควรใช้ข้อความจากหนังสือแล้วตัดคำบางคำหรือบางข้อความออกมาใช้เป็นคำถาม โดยใช้ภาษาเขียนที่ผู้ออกข้อสอบคิดเอง ด้วยภาษาที่ง่ายและชัดเจน

3.2 เป็นคำถามที่ต้องการให้เติมหรือที่ถูกต้องจะต้องเป็นคำถามที่เฉพาะเจาะจง ไม่ตีความได้หลายนัย

3.3 แต่ละข้อควรให้เติมแห่งเดียวตอนท้ายของประโยคหรือข้อความ แต่ถ้าจำเป็น อาจเว้นให้เติมส่วนอื่น และมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้

3.4 ตำแหน่งที่ให้เติมต้องเป็นจุดที่สำคัญจริง ๆ การเว้นจุดที่ไม่สำคัญให้เติม จะไม่ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ตอบ

4. ข้อสอบแบบเขียนตอบสั้น ๆ (Short Answer Test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัด ได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง หลักในการสร้าง มีดังนี้

4.1 คำตอบที่ต้องการ มักจะสั้นเป็นคำเดียว วลีเดียว หรือประโยคสั้น ๆ ที่ได้ใจความครบถ้วนสมบูรณ์

4.2 คำตอบที่ได้ต้องเป็นประเภทตายตัวแน่นอน

4.3 มักจะเป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับ ศัพท์ กฎ นิยาม ทฤษฎี สัจพจน์ หลักการ หรือความคิดรวบยอด ฯลฯ

4.4 ข้อคำถามที่สร้างขึ้นจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว หลักข้อนี้สำคัญมากและสร้างค่อนข้างยาก บางครั้งครุคิดว่าตนเองได้สร้างข้อสอบที่มีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวแล้ว

4.5 พยายามสร้างข้อสอบแต่ละข้อให้เป็นประโยคคำถามดีกว่าเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์ทั้งนี้เพราะข้อสอบที่เป็นประโยคคำถามจะมีความเฉพาะเจาะจงมากกว่า

4.6 ไม่ควรลอกข้อความจากหนังสือ โดยเว้นข้อความบางตอนออก เพราะจะเป็นการเน้นที่จะวัดหรือส่งเสริมการจำมากเกินไป แทนที่จะส่งเสริมให้ใช้ความคิด

4.7 ช่องว่างที่เว้นไว้ให้เติม ควรอยู่ตอนท้ายของประโยค ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้อ่านปัญหานั้นโดยตลอด ถ้าเว้นช่องว่างไว้ตอนต้นของประโยคจะทำให้ข้อสอบยากกว่า และนักเรียนต้องใช้เวลาในการอ่านข้อสอบมากกว่าที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสอบกับนักเรียนประถม

4.8 ช่องว่างที่เว้นให้มากพอสำหรับการตอบแต่ละข้อ ถ้าเป็นไปได้ ควรจะเว้นให้ทุกข้อมีขนาดเท่า ๆ กัน เพราะถ้าเว้นสั้นบ้างยาวบ้างให้เท่ากับคำตอบ ก็จะกลายเป็นเสนอแนะคำตอบไป

4.9 กรณีที่เป็นข้อสอบเกี่ยวกับการคำนวณ ถ้าคำตอบที่ให้นักเรียนหามีหน่วย ครูจะต้องระบุหน่วยของคำตอบไว้ด้วย มิฉะนั้นจะได้คำตอบที่ถูกต้องหลายคำตอบ ซึ่งทำให้ครูต้องเสียเวลามากขึ้นในการตรวจข้อสอบ

4.10 เขียนคำสั่งให้ชัดเจนว่าต้องการให้นักเรียนตอบอย่างไร และตอบที่ไหน เช่น จงตอบคำถามต่อไปนี้ในกระดาษคำตอบ

ข้อสอบประเภทเขียนตอบแบบสั้น ๆ นั้น เป็นแบบทดสอบที่ต้องการให้ผู้สอบเติมคำหรือข้อความสั้น ๆ ในช่องว่าง ให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ และถูกต้อง เป็นข้อสอบที่ใช้วัดความรู้ความจำได้จริง การสร้างข้อสอบค่อนข้างง่าย เพราะสร้างแต่ละข้อคำถามเท่านั้น แต่ต้องใช้เวลา

ในการตรวจมาก และมักพบว่าปัญหานักเรียนลายมืออ่านไม่ออก นักเรียนสะกดคำผิด จึงทำให้ผู้สร้างข้อสอบทำข้อตกลงกันกับผู้สอบก่อน

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่กับคำ หรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรบางอย่างหนึ่ง ตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้ หลักในการสร้าง มีดังนี้

5.1 ตัวเลือกต้องมีจำนวนมากกว่าตัวยืน 2 – 4 ข้อ เช่น ถ้าตัวยืนมี 5 ข้อ ตัวเลือกควรมี 7–9 ข้อ ถ้าตัวยืนมี 8 ข้อ ตัวเลือกควรมี 10 – 12 ข้อ เป็นต้น คิดหาคำตอบ

5.2 ตัวยืนควรมีจำนวน 5 – 15 ข้อ ถ้าตัวยืนมีน้อยเกินไป เช่น 3 ข้อ การจับคู่หาคำตอบจะง่ายมาก และถ้าตัวยืนมากเกินไป เช่น 20 – 30 ข้อ ผู้สอบจะเกิดความสับสน การจับคู่หาคำตอบจะยากเกินไป เพราะต้องอ่านตัวยืน ตัวเลือกหลายครั้ง และมักจะเป็นข้อสอบไม่มีคุณภาพ

5.3 ข้อความในแต่ละชุดต้องเป็นเอกพันธ์ คือ เป็นเรื่องราวในลักษณะเดียวกัน ถ้าข้อความในชุดเดียวกันมีหลายเรื่อง หลายลักษณะปนกัน จะกลายเป็นข้อสอบแบบจับคู่ในแต่ละเรื่อง ที่มีตัวยืนเพียง 2 – 3 ตัวเท่านั้น ข้อสอบจะง่ายโดยใช้เหตุ กรณีที่มีหลายเรื่อง หลายลักษณะปนกัน (ไม่เป็นเอกพันธ์) ควรจะแยกข้อสอบจับคู่ออกเป็นตอน ๆ โดยให้แต่ละตอนเป็นเรื่องราวในลักษณะเดียวกัน อย่างน้อยตอนละ 5 ข้อ

5.4 ตัวยืนในแต่ละข้อมีโอกาสจับคู่กับตัวเลือกทุกข้อ แต่ข้อที่ถูกมีเพียงข้อเดียว ห้ามเฉลยให้ตัวเลือกหนึ่งข้อ สามารถจับคู่กับตัวยืนแล้วถูกมากกว่าหนึ่งข้อ เพราะข้อสอบจะยาก

5.5 ข้อสอบในชุดตัวยืนและตัวเลือกทุกข้อต้องอยู่ในหน้าเดียวกัน จะช่วยประหยัดเวลา และสะดวกในการทำข้อสอบ

5.6 ต้องระบุความสัมพันธ์ของข้อความทั้งสองชุดให้ชัดเจน โดยเขียนคำชี้แจงว่าจะให้จับคู่โดยยึดความสัมพันธ์แบบใด ไม่ควรทิ้งให้เป็นภาระแก่ผู้เข้าสอบตีความเอง

5.7 รูปแบบของข้อสอบจับคู่ ส่วนใหญ่จะให้ผู้ตอบนำอักษรหน้าของข้อความทางขวามือไปใส่ในวงเล็บหน้าข้อความทางซ้ายมือที่คิดว่าสัมพันธ์กับลักษณะเช่นนี้ผู้ทำข้อสอบจะไม่สะดวกเท่าที่ควร จึงควรเปลี่ยนรูปแบบใหม่

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คำถามแบบเลือกตอบโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม

(Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณา แล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวเลือกอื่น ๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมด แต่ความจริงมีน้ำหนักถูกมากน้อยต่างกัน หลักในการสร้าง มีดังนี้

6.1 เขียนตอนนำให้เป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ อาจใส่เครื่องหมายปริศนา (?) ด้วย แต่ไม่ควรสร้างตอนนำให้เป็นแบบอ่านต่อความ เพราะทำให้คำถามไม่กระชับ เกิดปัญหา สองแง่ หรือข้อความไม่ต่อกัน หรือเกิดความสับสนในการคิดหาคำตอบ

6.2 เน้นเรื่องจะถามให้ชัดเจนและตรงจุด ไม่คลุมเครือ เพื่อที่ผู้อ่านจะไม่ไขว่ไขวสามารถมุ่งความคิดในการตอบไปถูกทิศทาง (เป็นปรนัย) ไม่ต้องอ่านคำถามคำตอบย้อนขึ้นย้อนลงหลายครั้ง โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาต้องคำนึงถึงเรื่องนี้มาก ๆ

6.3 ควรถามในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการวัด หรือถามในสิ่งที่ตั้งถามมีประโยชน์ คำถามเลือกตอบสามารถถามพฤติกรรมในสมองได้หลาย ๆ ด้าน ไม่ใช่ถามเฉพาะความจำหรือความจริงตามตำรา หรือถามรายละเอียดเกินความจำเป็น ซึ่งไม่ใช่สาระสำคัญแต่ต้องถามให้คิด หรือนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ จึงจะเรียกว่ามีคุณค่าต่อการวัด

6.4 หลีกเลี่ยงคำถามปฏิเสธ ถ้าจำเป็นต้องใช้ก็ควรพิมพ์ตัวหนาหรือขีดเส้นใต้ คำปฏิเสธนั้น แต่คำปฏิเสธซ้อนไม่ควรใช้อย่างยิ่ง เพราะนักเรียนจะยุ่งยากต่อการแปลความหมายของคำถาม และตอบคำถามกลับ หรือปฏิเสธซ้อนผิดมากกว่าถูก

6.5 อย่าใช้คำฟุ่มเฟือย ควรถามปัญหาโดยตรง สิ่งใดไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ได้เป็นเงื่อนไขในการคิด ก็ไม่ต้องนำมาเขียนไว้ในคำถาม จะช่วยให้คำถามรัดกุม ชัดเจนขึ้น

6.6 เขียนตัวเลือกให้เป็นเอกพจน์ หมายถึง เขียนตัวเลือกทุกตัวให้เป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือมีทิศทางแบบเดียวกัน หรือมีโครงสร้างสอดคล้องเป็นทำนองเดียวกัน เช่น กล่าวถึง ชื่อ คุณสมบัติ ลักษณะอาการ ประโยชน์ โทษ ค่า วลี ประโยค ฯลฯ ในรูปแบบที่เหมือนกัน ช่วยให้การใช้ตัวถูกตัวลวงมีคุณค่ามากขึ้น

6.7 ควรเรียงลำดับตัวเลขในตัวเลือกต่าง ๆ ได้แก่ คำตอบที่เป็นตัวเลขนิยมเรียงจากน้อยไปหามาก เพื่อช่วยให้ผู้ตอบพิจารณาหาคำตอบได้สะดวก ไม่หลง และป้องกันการเดาตัวเลือกที่มีค่ามาก

6.8 ใช้ตัวเลือกปลายเปิดและปลายปิดให้เหมาะสม โดยทั่วไปเอกสารตำราเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ได้เสนอแนะการใช้ตัวเลือกจากหัวข้อปลายปิด

6.9 ข้อเดียวมีคำตอบเดียว บางครั้งผู้ออกข้อสอบเผลอเลอหรืออาจจะเกิดจากเขียนตัวลวงไม่รัดกุม จึงพิจารณาตัวลวงเหล่านั้นได้อีกแง่หนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาสองแง่สองมุม

6.10 เขียนทั้งตัวถูกและตัวผิดให้ถูกหรือผิดตามหลักวิชา คือ จะกำหนดตัวถูกหรือผิดเพราะสอดคล้องกับความเชื่อของสังคม หรือกับคำพังเพยทั่ว ๆ ไปไม่ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการเรียนการสอนมุ่งให้นักเรียนทราบความจริงตามหลักวิชาเป็นสำคัญ จะนำความเชื่อหรือโซกลาง หรือขนบธรรมเนียมประเพณีเฉพาะท้องถิ่นมาอ้างไม่ได้

6.11 เขียนตัวเลือกให้อิสระขาดจากกัน คือ อย่าให้ตัวเลือกตัวใดตัวหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนประกอบของตัวเลือกอื่น ต้องให้แต่ละตัวเป็นอิสระจากกันอย่างแท้จริง

6.12 ควรมีตัวเลือก 4 – 5 ตัว ข้อสอบแบบเลือกตอบนี้ ถ้าเขียนตัวเลือกเพียง 2 ตัว ก็กลายเป็นข้อสอบแบบ กากู – กากู และเพื่อป้องกันไม่ให้เดาได้ง่าย ๆ จึงควรมีตัวเลือกมาก ๆ ที่นิยมใช้ หากเป็นข้อสอบระดับ ประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ควรใช้ 3 ตัวเลือกระดับประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ควรใช้ 4 ตัวเลือก และตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป ควรใช้ 5 ตัวเลือก

6.13 อย่าแนะคำตอบ มีหลายกรณี ดังนี้

1) คำถามข้อหลัง ๆ แนะนำคำตอบข้อแรก ๆ (หรือคำถามข้อแรก ๆ แนะนำคำตอบข้อหลัง) เพราะจะกลายเป็นข้อสอบเฉลยคำตอบกันเอง ดังนั้น ก่อนนำข้อสอบไปให้สอบควรมีการตรวจสอบให้เรียบร้อยก่อน โดยเฉพาะข้อสอบที่มีกรรมการร่วมกันออกหลายคน

2) ถามเรื่องที่นักเรียนคล่องปากอยู่แล้ว โดยเฉพาะคำถามประเภท คำพังเพย สุภาษิต คติพจน์ หรือคำเตือนใจ

3) ใช้ข้อความของคำถามซ้ำกับคำถาม หรือเกี่ยวข้องกันอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนที่ไม่มีความรู้ก็อาจจะเดาได้ถูก

4) คำตอบไม่กระจาย คือ ข้อสอบที่มีตัวถูกซ้ำ ๆ หรือผลัดเวียนกันไปเป็นช่วง ๆ การกำหนดเช่นนี้จะทำให้ข้อสอบเสียคุณภาพ นักเรียนอาจจะเดาได้โดยไม่ต้องใช้ความคิด ดังนั้น ควรกระจายคำตอบออกไปทุก ๆ ตัวเลือก โดยมีอัตราส่วนเกือบเท่า ๆ กัน และควรสลับตัวถูกอย่างไม่เป็นระบบ เช่น ถ้ามีข้อสอบ 100 ข้อ แบบ 5 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกก็ควรเป็นตัวถูกประมาณ 20 ตัว โดยสลับตัวถูก และวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้คำตอบกระจายสลับกัน

อย่างไม่มีระบบก็คือ เรียงข้อความของทุกตัวเลือกในแต่ละข้อจากสั้นไปยาว และหากตัวเลือกใดเป็นตัวถูกซ้ำไม่ติดกันมาก ๆ ก็ลด เพิ่ม เปลี่ยนคำ พยางค์ วลี ฯลฯ จะทำให้ตัวถูกกระจายและสลับกันอย่างเป็นระบบ

จากเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบทดสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง เพื่อทดสอบความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เนื่องจากการคิดไตร่ตรองเป็นการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการหาข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์หรือบริบทต่าง ๆ จึงทำให้การวัดและประเมินผลความสามารถด้านการคิดไตร่ตรองนั้นแสดงถึงการพัฒนาการคิดไตร่ตรองของนักเรียน ดังนั้น แบบทดสอบแบบอัตนัยจึงเหมาะสำหรับการวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถเขียนตอบได้อย่างเสรี สามารถเขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี และผู้วิจัยเลือกแบบทดสอบแบบปรนัย เพื่อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทั้งหมด 5 พฤติกรรม ได้แก่ ความเข้าใจ (Comprehension) การนำไปใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation)

5. ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

เครื่องมือวัดผลที่ดีจะต้องเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ จึงจะช่วยให้การวัดผลมีความถูกต้องเชื่อถือได้ และผลการประเมินที่ได้ย่อมเชื่อถือได้ด้วย ดังนั้น เครื่องมือที่ครูสร้างขึ้นเองก่อนจะนำไปใช้จริงจึงควรตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนทุกครั้ง ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2553, หน้า 96)

5.1 ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

5.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของข้อคำถามที่สามารถวัดได้ตรงตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด และเมื่อรวบรวมข้อคำถามทุกข้อเป็นเครื่องมือทั้งฉบับ จะต้องวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมทั้งหมดที่ต้องการวัดด้วย

5.1.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงตามทฤษฎีหรือแนวคิดของโครงสร้างที่ต้องการจะวัด

5.1.3 ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (Criteria Relative Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้สอดคล้องกับเกณฑ์ภายนอกบางอย่าง ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

2) ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นในอนาคต

ความเที่ยงตรงเชิงสภาพและความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ ต่างก็เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงเหมือนกัน แต่แตกต่างกันตรงระยะเวลาที่ใช้เป็นเกณฑ์ ถ้านำเครื่องมือไปวัดโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในปัจจุบันก็จะเป็นความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ถ้านำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในอนาคตก็จะเป็นความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์

5.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือวัดผลที่แสดงให้เห็นทราบบว่า เครื่องมือนั้น ๆ ให้ผลการวัดที่คงที่คง ไม่ว่าจะใช้วัดกี่ครั้งก็ตามกับกลุ่มเดิม

5.3 ความยาก (Difficulty) เป็นคุณสมบัติของข้อสอบที่บอกให้ทราบว่าข้อสอบข้อนั้นมีคนตอบถูกมากหรือน้อย ถ้ามีคนตอบถูกมาก แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นง่าย และถ้ามีคนตอบถูกน้อย แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นยาก แต่ถ้ามีคนตอบถูกบ้างตอบผิดบ้างหรือมีคนตอบถูกปานกลาง แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นมีความยากปานกลาง

5.4 อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นคุณสมบัติของข้อสอบที่สามารถจำแนกผู้เรียนได้ตามความแตกต่างของบุคคลว่าใครเก่ง ปานกลาง อ่อน ใครรอบรู้ – ไม่รอบรู้ โดยยึดหลักการว่าคนเก่งจะต้องตอบข้อสอบข้อนั้นถูก คนไม่เก่งจะต้องตอบผิด ข้อสอบที่ดีจะต้องแยกคนเก่งกับคนไม่เก่งออกจากกันได้ อำนาจจำแนกมีความสัมพันธ์กับความเที่ยงตรงเชิงสภาพในทางบวก กล่าวคือ ถ้าเครื่องมือใดมีอำนาจจำแนกสูง เครื่องมือนั้นก็มีความเที่ยงตรงเชิงสภาพสูงด้วย

5.5 ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึง ความชัดเจน ความถูกต้องตามหลักวิชา และความเข้าใจตรงกัน ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับความเป็นอัตนัย (Subjectivity) ซึ่งหมายถึง ความยึดถือในความคิดเห็น ความรู้สึก เหตุผลของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ โดยความเป็นปรนัยเป็นคุณลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่แสดงลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

5.5.1 ความชัดเจนของคำถาม หมายถึง ข้อคำถามต้องชัดเจน รัดกุม ไม่วกวน ไม่กำกวม ทุกคนอ่านคำถามแล้วเข้าใจตรงกันว่าคำถามนั้นถามถึงอะไร และภาษาที่ใช้ต้องเหมาะสมกับวัยของผู้ตอบ

5.5.2 ความชัดเจนในการให้คะแนน หมายถึง การตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน ไม่ว่าจะผู้ออกข้อสอบเป็นคนตรวจ หรือใครเป็นผู้ตรวจก็ตาม สามารถตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน หรือเฉลยได้ตรงกัน มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ชัดเจนตรงกัน

5.5.3 ความชัดเจนในการแปลความหมายของคะแนน หมายถึง การแปลความหมายของคะแนนได้ชัดเจน ไม่ว่าจะใครจะเป็นผู้แปลความหมายของคะแนนก็ให้ผลเป็นอย่างเดียวกัน

สรุปได้ว่า เครื่องมือวัดผลบางชนิดจำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพให้ครบทั้ง 5 ประการ แต่เครื่องมือบางชนิดอาจตรวจสอบเพียงบางประการแล้วแต่ลักษณะของเครื่องมือ และประเภทของการประเมินผลที่ต่างกัน เช่น การประเมินผลแบบอิงกลุ่มกับอิงเกณฑ์ และลักษณะของข้อสอบที่ต่างกัน เช่น แบบปรนัยกับแบบอัตนัย เป็นต้น

6. แนวทางส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แนวทางส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่ผู้เรียน มีวิธีดังนี้ (ปนัดดา หัสปราบ, 2557, หน้า 25 – 29)

6.1 การปรับเปลี่ยนท่าทีของครูในการจัดการความรู้คือ การที่ครูผู้สอนตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อเหมาะสมกับเป็นครูที่ดี ได้แก่ การปรับพฤติกรรมของครู และการสร้างสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน ใช้วิธีการตั้งกติกาการเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันทั้งครูนักเรียนและผู้ปกครอง และครูยอมรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

6.2 การกำหนดเกณฑ์ที่คาดหวัง และเกณฑ์การประเมินผลเป็นการระบุเกณฑ์ที่คาดหวังของโรงเรียน และปรับเปลี่ยนเกณฑ์ตลอดจนวิธีการประเมินผล เพื่อให้เหมาะสมและเป็นไปได้ในการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงและช่วยให้นักเรียนสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเพิ่มขึ้น ได้แก่ กำหนดเกณฑ์การประเมินที่คาดหวัง กำหนดเกณฑ์การประเมิน และวิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย

6.3 การจัดกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสมเป็นการจำแนกการจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการจัดกลุ่มแบบคละกลุ่มเป็นจำนวนคนคละความสามารถในการเรียนรู้ตามความสมัครใจของผู้เรียนและตามเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนด และจัดกลุ่มตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ

6.4 การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้อะไรและการจัดกิจกรรมคือ วิธีการที่โรงเรียนปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระหลัก โดยเลือกรูปแบบสื่อ/นวัตกรรมการเรียนรู้อะไรและเทคนิคที่เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนตามธรรมชาติของรายวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีวิธีการ คือ ใช้การสอนแบบสื่อประสม จัดการสอนเป็นกลุ่ม สอนโดยเน้นการปฏิบัติจริง ใช้เทคนิคการบูรณาการกัน จัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ใช้สื่อ/นวัตกรรมการสอน และสอนเน้นกระบวนการคิด

6.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไร เพื่อส่งเสริมเพื่อความเป็นเลิศคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาต่าง ๆ

6.5.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไรในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีวิธีการ คือ เน้นการฝึกทักษะปฏิบัติในรูปแบบเฉพาะ การเรียนรู้อะไรให้เกิดการบูรณาการ และผลิตผลงานเชิงบูรณาการ การเปิดสอนรายวิชาสาระเพิ่มเติม และจัดการศึกษาและฝึกปฏิบัติจากแหล่งเรียนรู้อะไร

6.5.2 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาต่าง ๆ กิจกรรมชุมนุมอย่างหลากหลายตามเกณฑ์ และข้อกำหนดของโรงเรียน ให้นักเรียนที่สนใจรวมกลุ่มกันเลือกเรียน ทำให้ใช้การประสานร่วมมือกับระบบกิจกรรมนักเรียน การเปิดให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่าแนวทางส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแก่ผู้เรียนมีดังนี้

1. ผู้สอนต้องสร้างสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้เรียนยอมรับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง
2. ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้อะไร โดยเลือกรูปแบบสื่อ/นวัตกรรมการเรียนรู้อะไร และเทคนิคที่เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของผู้เรียนรวมทั้งจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน
3. ผู้สอนต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายเพื่อกำหนดเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมินผลเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

การวิจัยในประเทศไทย เท่าที่ปรากฏยังไม่มีผู้ใดนำแนวคิดนี้ไปใช้ในภาพรวม มีแต่นำวิธีการจากแนวคิดนี้ไปใช้บ้างแต่ไม่มาก ผู้วิจัยจึงนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ดังนี้

เพลินตา พรหมบัวศรี (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางวิชาชีพ การพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เป็นการศึกษาเชิงพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหาในสถานการณ์จริง 2) ขั้นระบุปัญหา 3) ขั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย 4) ขั้นเลือกแนวทางการแก้ปัญหา 5) ขั้นตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6) ขั้นรวบรวมข้อมูล 7) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ 8) ขั้นสรุปหลักการและวิธีการแก้ปัญหา และ 9) ขั้นนำหลักการและวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ และผลการประเมินกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ พบว่า 1) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนความรู้ทางการพยาบาล และทักษะการใช้กระบวนการพยาบาลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ สูงกว่าร้อยละ 60 2) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ มีคะแนนความรู้ทางการพยาบาล ทักษะการใช้กระบวนการพยาบาล และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล สูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยใช้การสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ที่พัฒนาขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล โดยเฉพาะด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ปิ่นยารักษ์ งามภูธร (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 45 คน โรงเรียนต่างอยพัฒนาศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ประกอบด้วยเนื้อหา 1) สุขภาพและสิ่งแวดล้อม 2) โรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ

3) การดูแลตนเองและการใช้ยารักษาโรค 4) สิทธิของผู้บริโภค 5) อาหารและโภชนาการ โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ประกอบด้วย 1) ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา ในสถานการณ์จริง 2) ขั้นระบุปัญหา 3) ขั้นเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย 4) ขั้นเลือกแนวทางการแก้ปัญหา 5) ขั้นตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 6) ขั้นรวบรวมข้อมูล 7) ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ 8) ขั้นสรุปหลักการและวิธีการแก้ปัญหา และ 9) ขั้นนำหลักการและวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ และผลการประเมินกระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ พบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สุนิสา แก้วมา (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสถาบันการพลศึกษา กลุ่มภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นกระตุ้น ขั้นวิเคราะห์ ขั้นการเรียนรู้การแก้ปัญหา ขั้นแสดงความรู้ และขั้นประเมิน สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการคิดไตร่ตรอง

สุวีรวรรณ ฟองอินทร์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาการการคิดไตร่ตรองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและระดับเจตคติต่อพุทธศาสนาต่างกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาเชิงราย เขต 4 โดยจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู เจตคติต่อพุทธศาสนาและเพศ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดการคิดไตร่ตรอง แบบวัดเจตคติต่อพุทธศาสนา และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล คิดเป็นร้อยละ 76.60 รองลงมา คือแบบเข้มงวดกวดขัน แบบตามอารมณ์และแบบตามใจมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 13.00 8.80 และ 1.60 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาการการคิดไตร่ตรองของนักเรียนเพิ่มขึ้นจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่อันดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และคงที่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สู่อันดับมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 2) นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการคิดไตร่ตรองไม่แตกต่างกัน และ 3) นักเรียนที่มีเจตคติต่อพุทธศาสนาอยู่ในระดับสูง มีการคิดไตร่ตรองมากกว่านักเรียนที่มีเจตคติต่อพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง

ศุจิกา ศรีนนท์กุล (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการเรียนแบบสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกที่มีต่อการคิดไตร่ตรอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบระดับคะแนนการคิดไตร่ตรองด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมตัวแปรพหุนาม (Mancova) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสถิติ T – Test และวิเคราะห์คำตอบของผู้เรียนบนเว็บล็อกด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกแบบแนะแนวทางการสืบสอบ มีคะแนนการคิดไตร่ตรองสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกแบบไม่แนะแนวทางการสืบสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกแบบแนะแนวทางการสืบสอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกแบบไม่แนะแนวทางการสืบสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกทั้งสองรูปแบบ มีพัฒนาการการคิดไตร่ตรองสูงขึ้นในทุกครั้งของการประเมิน และพบว่านักเรียนตอบคำถามโดยเชื่อมโยงข้อมูลจากการเรียนรู้ที่ผ่านมา และประสบการณ์เดิม

ภัทริฐกรรณ์ พรหมเมือง (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานตามแบบ Actor Model เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรอง เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานตามแบบ Actor Model แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดไตร่ตรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานตามแบบ Actor Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานตามแบบ Actor Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการบริโภค

การวิจัยในประเทศไทย เท่าที่ปรากฏส่วนใหญ่มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ ดังนี้ เลิศหญิง หิรัญโร (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต 2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และ 3) พฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อโทรทัศน์สูงกว่าสื่ออื่น ๆ 2) กลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ กลุ่มชอบกิจกรรม กลุ่มหัวก้าวหน้า นักทำทนาย กลุ่มมีความสุขในชีวิต และกลุ่มห่วงใย ดูแล และ 3) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นภค จิตสานติกุล (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์แอนิเมชันของกลุ่มโอตาคุ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อภาพยนตร์แอนิเมชันของกลุ่มโอตาคุ และ 2) เพื่อศึกษาการบริโภคสินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์แอนิเมชันของกลุ่มโอตาคุ จากข้อมูลการวิจัยที่ได้มา ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโอตาคุมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อภาพยนตร์แอนิเมชันโดยใช้สื่อใหม่ (New Media) ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต หรือสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ รวมถึงสื่อเว็บไซต์ที่ให้บริการดาวน์โหลด หรือบิท (Bit Torrent) ซึ่งมีความสะดวกสบาย รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากคนกลุ่มนี้คำนึงถึงเรื่องคุณภาพของภาพและเสียงเป็นสำคัญ ไม่ชอบให้มีการลดทอน และการบริโภคสินค้าที่เกี่ยวข้องกับภาพยนตร์แอนิเมชัน (Merchandise) ของกลุ่มโอตาคุนั้นมีเรื่องของความชอบ และรสนิยมส่วนตัว ทำให้มีการบริโภคสินค้าในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การบริโภคสินค้าในหมวดของเล่น การบริโภคสินค้าในหมวดเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย และการบริโภคสินค้าในหมวดหนังสือ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กิโร (Gero, 2001) ได้ศึกษาวิจัยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์มาประยุกต์สำหรับการเรียนรู้ทางภาควิชาวิทยาศาสตร์ และการออกแบบสถาปัตยกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ซิดนีย์ เพื่อการเรียนรู้การออกแบบที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง กล่าวแสดงความคิดเห็น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

เวส (West, 2001) ได้วิจัยเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดไตร่ตรองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบของการคิดไตร่ตรองซึ่งพัฒนาตามลำดับขั้น โดยเสนอแนะว่าหลักสูตรระดับวิทยาลัยสามารถพัฒนาการคิดไตร่ตรองของนักศึกษาได้ และได้สร้างแบบทดลองทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการตีความและการนิรนัย ผลการศึกษาพบว่าทักษะการตีความและการนิรนัยมีความสำคัญในการพัฒนาการคิดไตร่ตรอง การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) เพื่อสำรวจการคิดไตร่ตรองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2 รายวิชา โดยมีรายวิชาหนึ่งใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมการคิดไตร่ตรอง นักศึกษาทั้งสองรายวิชามีระดับสติปัญญาเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบทั้งในตอนเริ่มเรียนและในตอนสิ้นสุดการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการคิดไตร่ตรองเพิ่มขึ้น แต่ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณยังไม่เปลี่ยนแปลง นักศึกษาที่เรียนรายวิชาที่ใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมการคิดไตร่ตรองสามารถพัฒนาการคิดไตร่ตรองได้ในระดับสูง ส่วนอีกรายวิชานักศึกษามีแนวโน้มที่จะพัฒนาการคิดไตร่ตรองในระดับที่สูงขึ้น ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า การคิดไตร่ตรองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับระดับคะแนนของนักศึกษา

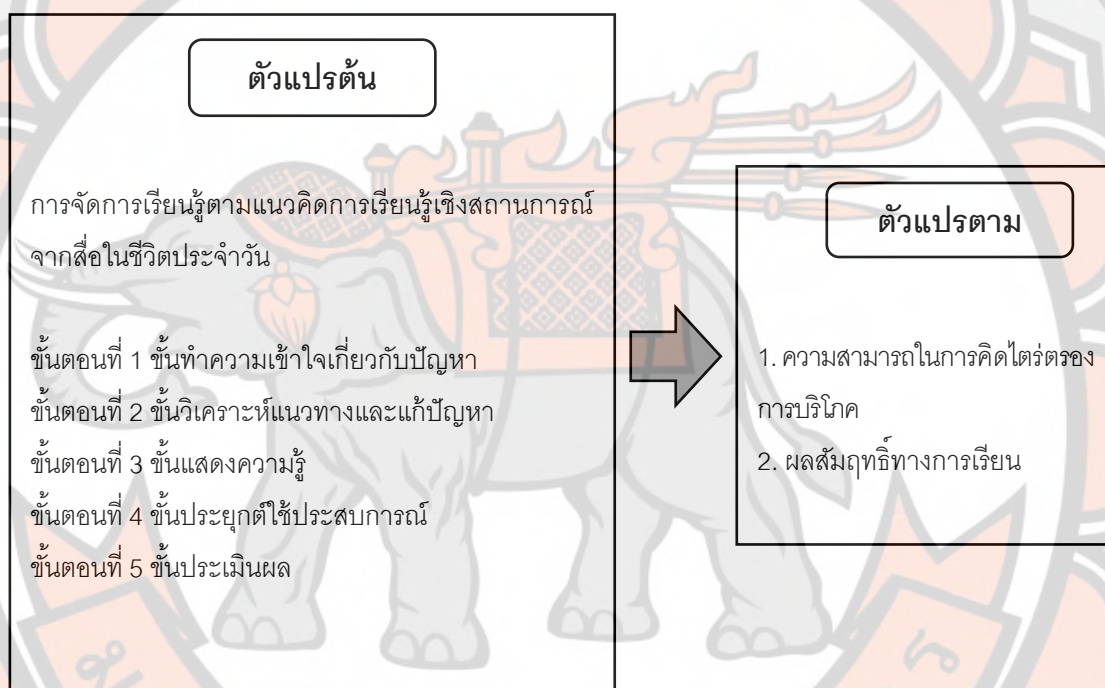
จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์มีขั้นตอนในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่นำมาซึ่งผลลัพธ์ในทางบวก คือ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม มีการเรียนรู้ การแก้ปัญหาในบริบทและสถานการณ์ที่เป็นจริง และเป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์นี้ก่อให้เกิดกระบวนการคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจนำขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ร่วมกับสื่อในชีวิตประจำวันมาใช้ในกระบวนการวิจัยทางการศึกษา

เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนให้สูงขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 9 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

2.1 แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภค

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภคชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐาน และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

1.2 เลือกมาตรฐาน ตัวชี้วัด ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญ และสาระ การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ดังตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สาระสำคัญและ
 สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม
 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อ หน่วย	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	สาระการเรียนรู้
2	ส 3.1 ม.1/2 วิเคราะห์ค่านิยมและ พฤติกรรมของการบริโภคของ คนในสังคม ซึ่งส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชนและ ประเทศ	- ค่านิยมและพฤติกรรม การบริโภคของคนในสังคม	- พฤติกรรมการ บริโภคสินค้าและ บริการ 1. ความหมายของ การบริโภค 2. หลักการบริโภค สินค้าและบริการ 3. การบริโภคที่ ประสิทธิภาพ 4. การคุ้มครอง ผู้บริโภค 5. ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการบริโภค 6. ค่านิยมและ พฤติกรรม การ บริโภคของคนใน สังคม

1.3 ศึกษาทฤษฎีหลักการ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์
 จากสื่อในชีวิตประจำวัน 5 ขั้นตอน คือขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาขั้นวิเคราะห์และแก้ปัญหา
 ขั้นแสดงความรู้ขั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์และขั้นประเมินผล

1.4 กำหนดโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อ
 ในชีวิตประจำวันจำนวน 4 แผน รวมเวลาทั้งหมด 14 ชั่วโมง (ไม่รวมแบบทดสอบก่อนเรียนและ
 หลังเรียน) ดังตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงโครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	เวลา (ชม.)
1	ส 3.1 ม.1/2	1. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมได้	1. ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม	(ชั่วโมงที่ 1) ขั้นนำ 1. นักเรียนชมวีดิทัศน์ ขั้นกิจกรรม 2. กิจกรรมเดี่ยว วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม	ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	- วีดิทัศน์ เรื่อง อุทาหรณ์การใช้มือถือขณะซาร์จแบตเตอรี่ - ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม - ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ	ตรวจงาน - ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม - ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ	1

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
1 เตรียมความรู้ การบริโภค (ต่อ)		3. สรุปการบริโภคที่มีประสิทธิภาพได้ 4. อธิบายหลักการคุ้มครองผู้บริโภคได้	3. การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ 4. การคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522	ขั้นสรุป 3. กิจกรรมเดียว การเรียนรู้ความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ (ชั่วโมงที่ 2) ขั้นนำ 1. ครูกระตุ้นความคิดของนักเรียน ขั้นกิจกรรม 2. กิจกรรมเดียว การเรียนรู้การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ		- ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ - ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ - ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ - ใบความรู้ที่ 3 เรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภค	- ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ - ใบกิจกรรมที่ 4 เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค ประเมินผล - ระดับดีขึ้นไป	1

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
1				3. กิจกรรมเดี่ยว การเรียนรู้การคุ้มครองผู้บริโภค ผู้บริโภค ขั้นสรุป		- ใบกิจกรรมที่ 4 เรื่องการคุ้มครอง ผู้บริโภค		
เตรียมความรู้ การบริโภค (ต่อ)				4. กิจกรรมสรุปความรู้ที่ได้รับ				
2	ส 3.1 ม.1/2	1. กำหนดปัญหา การบริโภคสินค้า และบริการได้	1. ปัญหาการบริโภค สินค้าและบริการ	(ชั่วโมงที่ 1) ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ปัญหา	1. ตั้งประเด็น คำถาม	- รูปภาพสินค้าและ บริการ	ตรวจงาน	1
เลือกซื้อ และพฤติกรรม	วิเคราะห์ค่านิยม และพฤติกรรม	2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ผู้บริโภคได้	2. ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการบริโภค	1. นักเรียนคิดตามภาพ	2. กำหนด จุดมุ่งหมาย	- วิดีทัศน์การซื้อ สินค้าและบริการ	- ใบกิจกรรมที่ 5 การ เลือกซื้อสินค้าและ บริการ	
				2. กิจกรรมเดี่ยว การเลือกซื้อสินค้าและบริการ	3. กำหนด สมมติฐาน	- ใบกิจกรรมที่ 5 การ เลือกซื้อสินค้าและ บริการ	- ใบกิจกรรมที่ 6.1 เรื่องรู้จักปัญหาการ ซื้อ	
				3. กิจกรรมกลุ่ม รู้จัก ปัญหาการเลือกซื้อ		- สถานการณ์ข่าว เรื่องการซื้อสินค้า และบริการ		

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
2 เลือกซื้อ (ต่อ)	การบริโภคของคนใน สังคม ซึ่งส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชน และประเทศ	3. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการได้	3. แนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการ	(ชั่วโมงที่ 2) ชั้น วิเคราะห์ และ แก้ปัญหา 1. กิจกรรมกลุ่ม เรียนรู้ ปัญหาการเลือกซื้อ (ชั่วโมงที่ 3) ชั้นแสดง ความรู้ 1. กิจกรรมกลุ่ม ทบทวน ปัญหาการเลือกซื้อ	4. ต ร ว จ ส อ บ หลักฐาน 5. การแก้ปัญหา 6. จัดลำดับการคิด	- ไปกิจกรรมที่ 6.1 เรื่องรู้จักปัญหาการ เลือกซื้อ - ไปกิจกรรมที่ 6.2 เรื่องเรียนรู้ปัญหา การเลือกซื้อ - ไปกิจกรรมที่ 6.3 เรื่องทบทวนปัญหา การเลือกซื้อ	- ไปกิจกรรมที่ 6.2 เรื่องเรียนรู้ปัญหา การเลือกซื้อ - ไปกิจกรรมที่ 6.3 เรื่องทบทวนปัญหา การเลือกซื้อ	2

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
2 เลือกซื้อ (ต่อ)		4. ประเมินผล แนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการได้	4. ประเมินผล	(ชั่วโมงที่ 4) ชั้น ประเมินผล 1. กิจกรรมกลุ่ม ประเมินปัญหาการ เลือกซื้อ	7. การประเมิน	- ใบกิจกรรมที่ 6.4 เรื่องประเมินปัญหา การเลือกซื้อ	- ใบกิจกรรมที่ 6.4 เรื่องประเมินปัญหา การเลือกซื้อ ประเมินผล - ระดับมากขึ้นไป	1
3 เลือกใช้	ส 3.1 ม.1/2 วิเคราะห์ค่านิยม และพฤติกรรม การบริโภคของคนใน สังคม ซึ่งส่งผลต่อ เศรษฐกิจของชุมชน และประเทศ	1. กำหนดปัญหา การบริโภคสินค้า และบริการได้ 2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ มีอิทธิพลต่อ ผู้บริโภคได้	1. ปัญหาการบริโภค สินค้าและบริการ 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการบริโภค	(ชั่วโมงที่ 1-4) ชั้น ประยุกต์ใช้ ประสบการณ์ นักเรียนใช้ความรู้ที่ได้ เรียนมาแล้ว เชื่อมโยง กับประสบการณ์ที่มีอยู่ มาแก้ไขสถานการณ์ ใหม่ โดยใช้ขั้นตอนและ วิธีการคิด ดังนี้	1. ตั้งประเด็น คำถาม 2. กำหนด จุดมุ่งหมาย 3. กำหนด สมมติฐาน	- รูปภาพสินค้าและ บริการ - วิดีทัศน์การใช้ สินค้าและบริการ - ใบกิจกรรมที่ 7 การ เลือกใช้สินค้าและ บริการ - สถานการณ์ข่าว เรื่องการใช้สินค้า และบริการ	ตรวจงาน - ใบกิจกรรมที่ 7 การ เลือกใช้สินค้าและ บริการ - ใบกิจกรรมที่ 8.1 เรื่องรู้จักปัญหาการ เลือกใช้	1

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
3 เลือกใช้ (ต่อ)				(ชั่วโมงที่ 1) 1. ชั้นทำความเข้าใจ เกี่ยวกับปัญหา 1.1 นักเรียนติดตาม ภาพ 1.2 กิจกรรมเดี่ยว การ เลือกซื้อสินค้าและ บริการ 1.3 กิจกรรมกลุ่ม รู้จัก ปัญหาการเลือกใช้		- ใบกิจกรรมที่ 8.1 เรื่องรู้จักปัญหาการ เลือกใช้		

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
3 เลือกใช้ (ต่อ)		3. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการได้	3. แนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการ	(ชั่วโมงที่ 2) 2. ชั้นวิเคราะห์และ แก้ปัญหา 2.1 กิจกรรมกลุ่ม เรียนรู้ ปัญหาการเลือกใช้ (ชั่วโมงที่ 3) 3. ชั้นแสดงความรู้ 3.1 กิจกรรมกลุ่ม ทบทวนปัญหาการ เลือกใช้	4. ต ร ว จ ส อ บ หลักฐาน 5. การแก้ปัญหา 6. จัดลำดับการคิด	- ใบกิจกรรมที่ 8.2 เรื่องเรียนรู้ปัญหา การเลือกใช้ - ใบกิจกรรมที่ 8.3 เรื่องทบทวนปัญหา การเลือกใช้	- ใบกิจกรรมที่ 8.2 เรื่องเรียนรู้ปัญหา การเลือกใช้ - ใบกิจกรรมที่ 8.3 เรื่องทบทวนปัญหา การเลือกใช้	2

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	สื่อและแหล่งเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	เวลา (ชม.)
3 เลือกใช้ (ต่อ)		4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	4. ประเมินผล	(ชั่วโมงที่ 4) 4. ชั้นประเมินผล 4.1 กิจกรรมกลุ่มประเมินปัญหาการเลือกใช้	7. การประเมิน	- ใบกิจกรรมที่ 8.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกใช้	- ใบกิจกรรมที่ 8.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกใช้ ประเมินผล - ระดับมากขึ้นไป	1
4 เลือกบริการ	ส 3.1 ม.1/2 วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ	1. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้ 2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้	1. ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค	(ชั่วโมงที่ 1-4) ขั้น ประยุ ก ต์ ไ ช้ ประสพการณ์ (ชั่วโมงที่ 1) 1. ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา 1.1 นักเรียนคิดตามภาพ	1. ตั้งประเด็นคำถาม 2. กำหนดจุดมุ่งหมาย 3. กำหนดสมมติฐาน	- รูปภาพการบริการ - วิดีทัศน์การเลือกบริการ - ใบกิจกรรมที่ 9 การเลือกบริการ - สถานการณ์ข่าวเรื่องการบริการ	ตรวจงาน - ใบกิจกรรมที่ 10.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกบริการ	1

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
4 เลือกบริการ (ต่อ)		3. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการได้	3. แนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการ	1.2 กิจกรรมเดี่ยว การ เลือกบริการ 1.3 กิจกรรมกลุ่ม รู้จัก ปัญหาการเลือกบริการ (ชั่วโมงที่ 2) 2. ชั้นวิเคราะห์และ แก้ปัญหา 2.1 กิจกรรมกลุ่ม เรียนรู้ ปัญหาการเลือกใช้ (ชั่วโมงที่ 3) 3. ชั้นแสดงความรู้ 3.1 กิจกรรมกลุ่ม ทบทวนปัญหาการ เลือกใช้	4. ต ร ว จ ส อ บ หลักฐาน 5. การแก้ปัญหา 6. จัดลำดับการคิด	- ใบกิจกรรมที่ 10.1 เรื่องรู้จักปัญหาการ เลือกบริการ - ใบกิจกรรมที่ 10.2 เรื่องเรียนรู้ปัญหา การเลือกบริการ - ใบกิจกรรมที่ 10.3 เรื่องทบทวนปัญหา การเลือกบริการ	- ใบกิจกรรมที่ 10.2 เรื่องเรียนรู้ปัญหา การเลือกบริการ - ใบกิจกรรมที่ 10.3 เรื่องทบทวนปัญหา การเลือกบริการ	2

ตาราง 7 (ต่อ)

แผนที่	มฐ./ตัวชี้วัด	จุดประสงค์ การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิด เชิงสถานการณ์จาก สื่อในชีวิตประจำวัน	ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สื่อและ แหล่งเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล	เวลา (ชม.)
4 เลือกบริการ (ต่อ)		4. ประเมินผล แนวทางการ แก้ปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการได้	4. ประเมินผล	(ชั่วโมงที่ 4) 4. ชั้นประเมินผล 4.1 กิจกรรมกลุ่ม ประเมินปัญหาการ เลือกใช้	7. การประเมิน	- ใบกิจกรรมที่ 10.4 เรื่องประเมินปัญหา การเลือกบริการ	- ใบกิจกรรมที่ 10.4 เรื่องประเมินปัญหา การเลือกบริการ ประเมินผล - ระดับมากขึ้นไป	1

1.5 เขียนรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เรื่องพฤติกรรมกรบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผน เวลา 14 ชั่วโมง (ไม่รวมแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน) โดยมีองค์ประกอบ คือ ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาขั้นวิเคราะห์และแก้ปัญหา ขั้นแสดงความรู้อันประยุกต์ใช้ประสบการณ์และขั้นประเมินผล) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผลและเวลาเรียนดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เตรียมความรู้การบริโภค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เลือกซื้อ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เลือกใช้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เลือกบริการ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำคำแนะนำในส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1.7.1 ดร.วิเชียร อารังโสติสสกุล อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.7.2 ดร.อังคณา อ่อนธานี อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.7.3 นางทศพร มูลหงษ์ ครู/วิทยฐานะผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนจ่านกร้องจังหวัดพิษณุโลก ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เพื่อตรวจพิจารณาในด้านความเหมาะสมของทุกองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102)

- 5 คะแนน หมายถึง รายการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง รายการมีความเหมาะสมในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง รายการมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง รายการมีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง รายการมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

1.8 นำผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าน้อยกว่า 1.00 ซึ่งพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.29)

1.9 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไข มาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการทดลองจริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับความสามารถในการคิดไตร่ตรอง ในด้านการให้คำนิยาม กระบวนการเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

2.1.2 ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคแบบอัตนัย

2.1.3 กำหนดลักษณะของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ที่มีสถานการณ์ที่สถานการณ์ เป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 3 สถานการณ์ โดยแบ่งข้อคำถาม ออกเป็น 1 สถานการณ์มี 7 ข้อคำถามตามกระบวนการในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

2.1.4 กำหนดโครงสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ประกอบด้วย 1 สถานการณ์ แบ่งคำถามออกเป็นตั้งประเด็นคำถามกำหนดจุดมุ่งหมายกำหนด สมมติฐานตรวจสอบหลักฐานจัดลำดับการคิดดำเนินการแก้ปัญหาและประเมินผล ดังตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 แสดงโครงสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

ที่	สถานการณ์	องค์ประกอบของความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	จำนวนข้อคำถาม (ข้อ)
1	พฤติกรรมการบริโภค สินค้าและบริการ (การเลือกซื้อ)	1. ตั้งประเด็นคำถาม	1
		2. กำหนดจุดมุ่งหมาย	1
		3. กำหนดสมมติฐาน	1
		4. ตรวจสอบหลักฐาน	1
		5. การแก้ปัญหา	1
		6. จัดลำดับการคิด	1
		7. การประเมินผล	1
2	พฤติกรรมการบริโภค สินค้าและบริการ (การเลือกใช้)	1. ตั้งประเด็นคำถาม	1
		2. กำหนดจุดมุ่งหมาย	1
		3. กำหนดสมมติฐาน	1
		4. ตรวจสอบหลักฐาน	1
		5. การแก้ปัญหา	1
		6. จัดลำดับการคิด	1
		7. การประเมินผล	1
3	พฤติกรรมการบริโภค สินค้าและบริการ (การเลือกบริการ)	1. ตั้งประเด็นคำถาม	1
		2. กำหนดจุดมุ่งหมาย	1
		3. กำหนดสมมติฐาน	1
		4. ตรวจสอบหลักฐาน	1
		5. การแก้ปัญหา	1
		6. จัดลำดับการคิด	1
		7. การประเมินผล	1
รวม			21

ตัวอย่าง แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

เรื่อง..... วิชา.....

รหัสวิชา..... ชั้น.....

คำชี้แจง

- ข้อสอบชุดนี้เป็นข้อสอบอัตนัย มีสถานการณ์ 3 สถานการณ์ แบ่งออกเป็นคำถาม สถานการณ์ละ 7 ข้อคำถาม จำนวน 9 หน้า
- ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ปัญหาพฤติกรรมมารบริโภคสินค้าและบริการที่กำหนดให้ ในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถามลงไปในกระดาษให้ถูกต้อง

ข้อ 1

“ชาวเน็ตสุดฮือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โพสต์คลิปวิดีโอแจกพฤติกรรมแม่ค้า ที่นำน้ำแข็งเหลือจากลูกค้าคนเดิมมาใช้ซ้ำ หน้าค้ายังนำหลอดดูดเก่ามาใช้ซ้ำ”

ข้อคำถาม

- 1.1 จากพฤติกรรมแม่ค้าที่นำน้ำแข็งเหลือ และนำหลอดดูดที่ใช้แล้วจากลูกค้ามาใช้ซ้ำ นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ (การตั้งประเด็นคำถาม)
- 1.2 จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิดว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา เพราะอะไร (การกำหนดจุดมุ่งหมาย)
- 1.3 จากปัญหาพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนคาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและประเทศกับใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ (การกำหนดสมมติฐาน)
- 1.4 จากปัญหาพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริง ได้อย่างไรบ้าง (การตรวจสอบหลักฐาน)
- 1.5 ผลที่เกิดจากพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมากที่สุด (การแก้ปัญหา)
- 1.6 จากการที่นักเรียนได้อ่านสถานการณ์ข่าวพฤติกรรมของแม่ค้าที่นำน้ำแข็งเหลือและนำหลอดดูดที่ใช้แล้วจากลูกค้ามาใช้ซ้ำ นักเรียนมีกระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการจัดลำดับความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง (การจัดลำดับการคิด)
- 1.7 ผลของการแก้ปัญหาจากวิธีดังกล่าว จะส่งผลดีอย่างไร เพราะอะไรยกตัวอย่างประกอบ (การประเมินผล)

2.1.5 สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เป็นข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 3 สถานการณ์ คือ การเลือกซื้อ การเลือกใช้ และการเลือกบริการ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 1 สถานการณ์มี 7 ข้อคำถามตามกระบวนการในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เรื่องพฤติกรรมกรบริโภคสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีองค์ประกอบคือ ชื่อเรื่อง ชื่อวิชา รหัสวิชา คำชี้แจง สถานการณ์ปัญหา และหัวข้อคำถาม

2.1.6 กำหนดเกณฑ์การวัดแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เป็นแบบประเมินให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) เป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ เพื่อใช้ในการประเมินผู้เรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนที่ได้จากการสังเคราะห์กระบวนการในการคิดไตร่ตรองประกอบด้วย 7 ประเด็น ดังนี้

1) การตั้งประเด็นคำถามเป็นการตระหนักและใช้สติรู้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้เช่น นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง จากสถานการณ์ที่ได้ทำการศึกษา

2) การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการกำหนดความคิดและขอบเขตของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการเพื่อระบุหาความชัดเจนของเรื่องที่จะศึกษาเช่น จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิดว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา เพราะอะไร

3) การกำหนดสมมติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการที่ศึกษาเช่น จากปัญหาพฤติกรรมของสถานการณ์ที่นักเรียนได้ทำศึกษานั้นนักเรียนคาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและประเทศกับใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ

4) การตรวจสอบหลักฐานเป็นการใช้เหตุผลในการรวบรวมความคิดและข้อมูลเพื่อพิจารณาหลักฐานมาสนับสนุนความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา เช่น จากปัญหาพฤติกรรมของสถานการณ์ที่นักเรียนได้ทำศึกษานั้น นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

5) การแก้ปัญหาเป็นการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการเช่นผลที่เกิดจากพฤติกรรมของสถานการณ์ที่นักเรียนได้ทำศึกษานั้นนักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมากที่สุด

6) การจัดลำดับการคิดเป็นการทบทวนเหตุผลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์และนำไปสู่ข้อสรุปตามข้อเท็จจริงเช่นจากการที่นักเรียนได้ศึกษาปัญหาพฤติกรรมของสถานการณ์นั้นนักเรียนมีกระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการจัดลำดับความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง

7) การประเมินผลเป็นการพิจารณาหรือประเมินแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเช่น นักเรียนคิดว่าผลของการแก้ปัญหาจากวิธีที่นักเรียนได้เสนอ จะส่งผลได้อย่างไร เพราะอะไรยกตัวอย่างประกอบ

2.1.7 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เรื่องพฤติกรรมบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังตัวอย่างในตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 แสดงตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

องค์ประกอบของความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. การตั้งประเด็นคำถาม	ตั้ง ประเด็น คำถามปัญหา พฤติกรรมกร บริโภค จาก สถานการณ์ข่าว ที่ครูกำหนดให้ ได้ตรงประเด็น ครบ 3 ข้อ	ตั้ง ประเด็น คำถามปัญหา พฤติกรรมกร บริโภค จาก สถานการณ์ข่าว ที่ครูกำหนดให้ ได้ตรงประเด็น 2 ข้อ	ตั้ง ประเด็น คำถามปัญหา พฤติกรรมกร บริโภค จาก สถานการณ์ข่าว ที่ครูกำหนดให้ ได้ตรงประเด็น 1 ข้อ	ตั้ง ประเด็น คำถามปัญหา พฤติกรรมกร บริโภค จาก สถานการณ์ข่าว ที่ครูกำหนดให้ ไม่ตรงประเด็น

2.1.8 นำแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคและเกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแบบวัดและเกณฑ์การให้คะแนน

2.1.9 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจนถูกต้อง

และความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับขั้นตอนของความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากค่า IOC (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2553, หน้า 150) โดยรวบรวม คะแนนแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เป็นค่าที่ยอมรับได้ในทุกข้อ ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

2.1.10 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ที่เคยเรียนวิชานี้แล้ว จำนวน 40 คน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 60 นาที แล้วนำผลการทดลองสอบมาตรวจ ให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน จากนั้นนำผลที่ได้มาปรับปรุงด้านภาษาที่ใช้ของข้อคำถาม ความเหมาะสมของเวลา หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.1.11 นำผลที่ได้จากการทดลองมาทำการวิเคราะห์ข้อสอบ และนำผลการทดสอบแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (P) โดยกำหนดตามเกณฑ์ 0.20 – 0.80 ซึ่งได้ค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.20 – 0.78 และ ค่าอำนาจจำแนก (R) ของดีอาร์ ไวทนีย์ และดีแอล ซาเบอร์ส D.R. Whitney and D.L. Sabers (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2553, หน้า 149) ได้แบบวัดจำนวน 3 สถานการณ์ รวม 21 ข้อคำถาม โดยกำหนดตามเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไปซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนก (R) ระหว่าง 0.20 – 0.40

2.1.12 นำแบบวัดจำนวน 3 สถานการณ์ 21 ข้อไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนคนละกลุ่มกับการนำแบบทดสอบไปทดสอบในครั้งแรก เพื่อวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach Alpha Coefficient (พิชิต ฤทธิจรรยา, 2553, หน้า 158) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภคทั้งฉบับเท่ากับ .81

2.1.13 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมกรบริโภค

2.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์สาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์เรื่องพฤติกรรมกรบริโภคและเอกสารเกี่ยวกับการสร้าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.2.2 ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก

2.2.3 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัดจากตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวคิดของบลูม Bloom (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2553, หน้า 31 – 36) โดยกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่า

2.2.4 กำหนดลักษณะของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.2.5 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวัดประเมินด้านพุทธิพิสัยของบลูม Bloom คือ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และด้านการประเมินค่าดังตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 แสดงโครงสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	จำนวนข้อสอบที่ออก (ข้อ)	จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง (ข้อ)
1. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมได้		-	-	✓	-	-	5	4
2. อธิบายความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการได้		✓	-	-	-	-	3	2
3. สรุปการบริโภคที่มีประสิทธิภาพได้		-	-	-	✓	-	5	4
4. อธิบายหลักการคุ้มครองผู้บริโภคได้		✓	-	-	-	-	3	2
5. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้		-	-	✓	-	-	5	4
6. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้		-	-	✓	-	-	5	4
7. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้		-	✓	-	-	-	7	5

ตาราง 10 (ต่อ)

จุดประสงค์การเรียนรู้	พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย					จำนวนข้อสอบที่ออก (ข้อ)	จำนวนข้อสอบที่ใช้จริง (ข้อ)
	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า		
8. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	-	-	-	-	✓	7	5
รวม	2	1	3	1	1	40	30

2.2.5 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภค เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ที่ครอบคลุมเนื้อหาและตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด

2.2.6 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในส่วนที่ยังบกพร่องและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.7 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีตำแหน่งชำนาญการพิเศษขึ้นไป เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาจากค่า IOC (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2553, หน้า 150) โดยรวบรวมคะแนนแต่ละข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เป็นค่าที่ยอมรับได้ในทุกข้อซึ่งได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67– 1.00 จำนวน 38 ข้อ

2.2.8 ปรับปรุงแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบทดสอบจำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน ที่เคยเรียนวิชานี้แล้ว โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที จากนั้นนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่าหนึ่งตัวเลือกให้ 0 คะแนน

2.2.9 นำผลที่ได้จากการทดสอบมาทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยาก (P) โดยกำหนดตามเกณฑ์ 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) โดยใช้สูตรของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 106) เลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ โดยกำหนด

ตามเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไปซึ่งได้ค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.60 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.20 – 0.45

2.2.10 นำข้อสอบทั้ง 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนคนละกลุ่มกับการนำแบบทดสอบไปทดสอบในครั้งแรก โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที แล้วนำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ โลเวท Lovett (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 112) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับเท่ากับ .83

2.2.11 จัดพิมพ์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารະเศรษฐกิจศาสตร์เรื่องพฤติกรรมกรบิโรคัชนั้มัธยมศึกษาปีที่ 1 ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเดียว โดยมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 240) โดยมีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

แบบแผนการวิจัย แบบ (One – Group Pretest – Posttest Design)

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มตัวอย่าง

X แทน การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

T₁ แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน

T₂ แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

2. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ซึ่แจ่งรายละเอียดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันทีส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เรื่องพฤติกรรมบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ใช้แบบวัดผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมบริโภค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

2.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันทีส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เรื่องพฤติกรรมบริโภค กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 40 คน โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเวลา 14 ชั่วโมง ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 7 สัปดาห์

2.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนด ด้วยแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค โดยใช้แบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 3 สถานการณ์ 21 ข้อ และแบบวัดผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบทั้งหมด 2 ชั่วโมง (เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน)

การดำเนินการทดลอง การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน สรุปได้ดังตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 แสดงการดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กิจกรรมการทดลอง	เวลา (ชั่วโมง)
1	5 มกราคม 2560	- ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test)	1
2	6-12 มกราคม 2560	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องเตรียมความรู้การบริโภค)	2
3	19-27 มกราคม 2560	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องเลือกซื้อ)	4
4	2-10 กุมภาพันธ์ 2560	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องเลือกใช้)	4
5	16-24 กุมภาพันธ์ 2560	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องเลือกบริการ)	4
6	2 มีนาคม 2560	- ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) - ทดสอบความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียน (Post-test)	2
รวม			17

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 นำคำตอบจากแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคมาวิเคราะห์ให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้

1.2 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรอง การบริโภคระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรอง การบริโภคระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรอง การบริโภคระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรอง การบริโภคระดับน้อย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมกรบริโภค ผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 นำคำตอบจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน

2.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน โดยการทดสอบค่าที (t – test dependent)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

1.1 การวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค ใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1.1.1 การวิเคราะห์ดัชนีค่าอำนาจจำแนก (Index of Discrimination) โดยใช้วิธีของดีอาร์ ไวทนีย์ และดีแอล ซาเบอร์ส D.R. Whitney and D.L. Sabers (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2553, หน้า 149)

$$D = \frac{S_U - S_L}{N (X_{Max} - X_{Min})}$$

เมื่อ	D	แทน	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก
	S_U	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนผู้สอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน
	X_{Max}	แทน	คะแนนที่ผู้สอบทำได้สูงสุด
	X_{Min}	แทน	คะแนนที่ผู้สอบทำได้ต่ำสุด

1.1.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach Alpha Coefficient (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2553, หน้า 158)

$$A = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_T^2} \right]$$

เมื่อ	A	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์แอลฟา)
	n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อ
	S_T^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

1.2 การวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1.2.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2553, หน้า 150)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การแปลความหมายของค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าวัดได้สอดคล้อง

1.2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้สูตรของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 106)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

U แทน จำนวนผู้ที่รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนผู้ที่ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

N_1 แทน จำนวนผู้ที่รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ทั้งหมด

N_2 แทน จำนวนผู้ที่ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด

การแปลความหมาย หากค่า B มีค่าตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ถือว่าข้อสอบนั้นสามารถจำแนกคนได้มาก

1.2.3 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีการของ โลเวท Lovett ใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 112)

$$R_{Cc} = 1 - \frac{K \sum X - \sum X^2}{(K-1) \sum (X_I - C)^2}$$

เมื่อ R_{Cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 k แทน จำนวนข้อสอบ
 X_I แทน คะแนนของแต่ละข้อ
 c แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

2. สูตรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.1.2 การวิเคราะห์ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 n แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

2.2 สถิติที่ใช้อ้างอิง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน เรื่องพฤติกรรม การบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการทดสอบค่าที (t – test dependent) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 133)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}} \quad df = n-1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน
 df แทน องศาหรือชั้นความอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ระหว่างและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการสื่อความหมายข้อมูลที่ตรงกัน ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน
S.D. _D	แทน	ผลต่างของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียน ที่เรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นำเสนอดังตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 แสดงความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

การทดสอบ	n	พฤติกรรมกรบริโภคสินค้าและบริการ									เฉลี่ยรวม		
		การเลือกซื้อ			การเลือกใช้			การเลือกบริการ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสามารถ			
หลังเรียน	40	3.28	0.49	มาก	3.48	0.53	มาก	3.56	0.50	มากที่สุด	3.44	0.52	มาก

จากตาราง 12 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรบริโภคสินค้าและบริการแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเลือกบริการมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.50) ด้านการเลือกใช้มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.53) และด้านการเลือกซื้อมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 0.49)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	p
ก่อนเรียน	30	40	11.50	1.63				
หลังเรียน	30	40	27.90	2.16	16.40	2.11	42.56**	0.00

**p < .01

จากตาราง 13 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน หลังเรียน ($\bar{X} = 27.90$, S.D. = 2.16) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.50$, S.D. = 1.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมุลนาถภูมิวิทยาคม อำเภอบางมุลนาถ จังหวัดพิจิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้ นักเรียนทั้งหมด 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องพฤติกรรมบริโภคชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมบริโภคดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 14 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ t – test (dependent)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.52)

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 27.90$, S.D. = 2.16) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.50$, S.D. = 1.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัย อภิปรายผล โดยจำแนกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.52) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก

1.1 การที่ผู้วิจัยได้เลือกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งเชื่อมโยงทั้งการเลือกซื้อ เลือกใช้ และเลือกบริการที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีความตั้งใจในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบใหม่ ๆ ได้และสามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้

1.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนได้เรียนรู้ข่าวปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการจากสื่อเทคโนโลยี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ จึงทำให้ผู้เรียนได้พบปัญหาในบริบทที่เป็นจริง เช่น ปัญหาด้านการเลือกซื้อ ได้แก่ เรื่องแม่กู้เงินเพื่อซื้อ iPhone ให้ลูก เรื่องภัยจากบิกอาย เรื่องคำโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่อวดอ้างเกินความจริง ปัญหาด้านการเลือกใช้ ได้แก่ เรื่องเจลทินท์ทาในปากและแก้มเสี่ยงแพ้ปากบวมอาจเป็นมะเร็ง เรื่องพฤติกรรมการใช้มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่ “โฟม” กล่องข้าวน้อยฆ่าคน และปัญหาด้านการบริการ ได้แก่ เรื่องฉีดผิวขาวทำหน้าและเรื่องเจาะสาเหตุไปรษณีย์ไทย เรื่อง “แท็กซี่ไทย รอไปชาติหน้า” ซึ่งผู้เรียนได้มีการฝึกหัดทำกิจกรรมที่หลากหลาย มีการสะท้อนในการเรียนรู้ โดยมีครูให้การประดับประดาและสอนแนะ ทำให้นักเรียนสามารถแสดงความรู้ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา โดยการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ได้มาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนและครู ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูล และส่งเสริมทักษะในการรู้คิดและการให้เหตุผล

รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันมีขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้อยู่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหา โดยขั้นตอนที่ 1 ขั้นความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ และรับรู้เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือเสมือนจริง ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุและแนวทาง

การแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการซึ่งให้ผู้เรียนวิเคราะห์เนื้อหาจากสื่อในชีวิตประจำวัน แล้วร่วมกันกำหนดปัญหาให้ชัดเจน หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นแสดงความรู้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนนำเสนอประเด็นปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการ ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในสถานการณ์ใหม่ โดยระบุปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการที่ผู้สอนกำหนดให้ โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ซึ่งในขั้นนี้ ผู้เรียนจะได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาแล้วทั้งหมด มาถ่ายทอดการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่อีกครั้ง และขั้นตอนที่ 5 ขึ้นประเมินผล เป็นขั้นที่ครูผู้สอนทดสอบความรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน โดยประเมินความรู้ของผู้เรียนหลังจากจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ซึ่งใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Brown, et al. (1989) ที่ว่า แนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนมีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นความรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ เพลินตา พรหมบัวศรี (2545) ที่ว่า ความรู้เป็นความสามารถทางพุทธิปัญญา (Cognitive domain) ที่ควรเสริมสร้าง การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มี เจตคติที่ดีในการเรียนและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรเสริมสร้างในการจัดการเรียนการสอนทางสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งสอดคล้องกับ ชุมพร รุ่งเรือง (2555) ที่ว่า การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญมากจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จากทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จะถือว่า ความรู้ คือ สิ่งที่ซึมซับ และการเรียนรู้นั้นส่งผ่านจากห้องเรียนสู่การนำมาใช้ฝึกปฏิบัติ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ ฝึกฝายอย่างต่อเนื่องและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในบริบทของโลกอย่างแท้จริงซึ่งหลังจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นจริง ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สิริอร วิชชาวุธ (2556) ที่กล่าวสรุปในบทความวิชาการว่า “การคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผลมิได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่เป็นทักษะที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ การเรียนรู้ และการอบรมสั่งสอนให้รู้จักใช้คำถามตรวจสอบความคิดของตนเองและของผู้อื่น” และสอดคล้องในทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ ปินยารักษ์ ทยอยภูธร (2551) ที่พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์

มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 27.90$, S.D. = 2.16) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.50$, S.D. = 1.63) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก

2.1 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจากการกระทำจริงผ่านทางกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่อยู่ในสถานการณ์ตามวัฒนธรรมและประสบการณ์ในบริบทของสภาพจริงหรือเสมือนจริงโดยผู้สอนได้นำวีดิทัศน์ที่เกี่ยวกับการเลือกซื้อ การเลือกใช้ และการเลือกบริการ เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภค เช่น การเลือกซื้อสินค้า ได้แก่ เรื่องโฆษณา ซีพี เฟรชมาร์ท การเลือกใช้สินค้า ได้แก่ เรื่อง Club Burn Day The Series เพราะเธอ... ท้อแท้ และการเลือกบริการ ได้แก่ เรื่องโฆษณา บจก. ศรีมงคลขนส่ง อีกทั้งผู้สอนได้นำรูปภาพสินค้าและบริการมาประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้เรียน สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าต่อสิ่งที่จะเรียนรู้ และจากการสังเกตในชั่วโมงสอนผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจในการเรียนรู้ มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายผลร่วมกัน ซึ่งผลจากการตั้งใจ และใส่ใจในการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

2.2 ผู้เรียนได้ฝึกฝนทำความเข้าใจปัญหา วิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหา นำเสนอและเปลี่ยนความรู้ที่ได้ทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การคิด รู้จักแยกแยะ พิจารณา วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นและสรุปสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจในวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้มากกว่าการท่องจำ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555, หน้า 308 – 309) ที่ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้เชิงสถานการณ์ให้ประสบความสำเร็จได้ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นไปที่ให้ผู้เรียนและผู้สอนมีประสบการณ์ร่วมกันในการปรับความรู้ความเข้าใจจนสามารถสร้างความรู้ใหม่ได้ และให้ผู้เรียนได้พบกับสถานการณ์ปัญหาที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาผู้เรียน

จากการเป็นผู้ที่ไม่มีประสบการณ์และมีมุมมองในปัญหาที่แคบจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ และสามารถค้นคว้าหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมด้วยมุมมองที่หลากหลายยิ่งขึ้น กล่าวคือ ผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือกระทำ ฝึกหัดและปฏิบัติ ผู้เรียนต้องมีการสร้างความรู้โดยการใช้ปฏิสัมพันธ์ในสังคม ผู้เรียนต้องมีการเรียนรู้ในบริบทที่เป็นจริง และสามารถเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งผู้สอนจะต้องคัดเลือกสถานการณ์ปัญหาที่เป็นปัญหาในสถานการณ์จริง มีความซับซ้อนเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน เนื้อหาสาระเป็นรูปธรรม และผู้สอนจะต้องแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สอนแนะ ผู้ช่วยเหลือ ปรึกษาประคองและเป็นตัวแบบให้กับผู้เรียน ในส่วนของการวัดและประเมินผลควรประเมินตามสภาพจริง เนื่องจากการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินผลผู้เรียนที่ใช้วิธีหลากหลาย เน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะการทำงาน ความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติในสภาพจริง อยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงในชีวิตจริง และสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 27) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนไว้ว่า “การสอนให้ได้ผลดีนั้น ควรจะต้องเริ่มที่หลักการและจัดกระบวนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการ โดยอาศัยรูปแบบการสอน วิธีการสอน และเทคนิคการสอน ซึ่งมีอยู่หลากหลายเข้ามาช่วยให้กระบวนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด” และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปินยารักษ์ งามยงยุทธ (2551) ที่พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

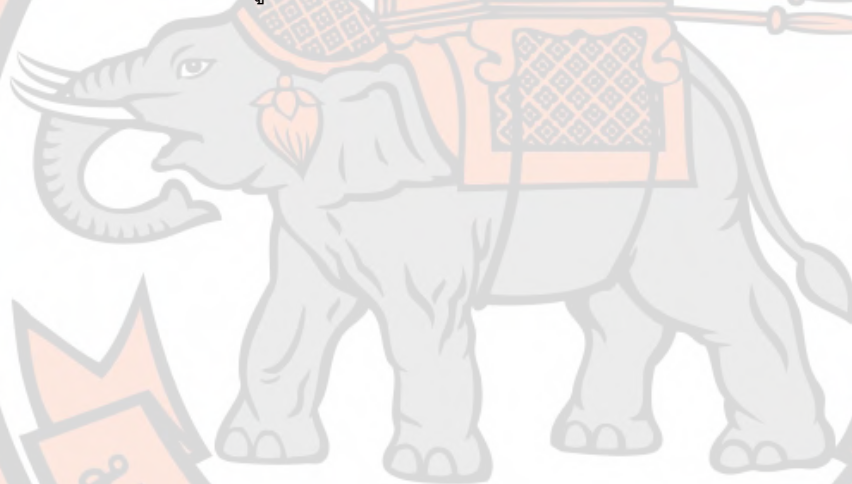
1.1 ผู้วิจัยต้องศึกษาแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ให้ชัดเจนว่า จะทำให้ผู้เรียนมีการสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างไรบ้าง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย

1.2 ผู้วิจัยควรเลือกประเด็นปัญหาที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาในบริบทที่เป็นจริง ดังนั้นผู้วิจัยต้องทันต่อเหตุการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น สนใจและตั้งใจในการเรียนรู้จึงจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้วิจัยต้องอธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ในแต่ละชั้นและในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของผู้เรียนโดยรวม ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหลังเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้สอนสังเกตเห็นว่า กระบวนการในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของผู้เรียนขั้นการแก้ปัญหา ยังมีปัญหาอยู่บ้าง เพราะผู้เรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการยังไม่ค่อยชัดเจน ทั้งนี้อาจมาจากการรวบรวมความคิดและข้อมูลของผู้เรียนยังไม่สามารถสนับสนุนในการแก้ปัญหาได้ จึงทำให้การแก้ปัญหานั้นคาดเคลื่อนและไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยและพัฒนาผู้เรียนในด้านการคิดแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานด้านความคิด ซึ่งจะนำมาพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยพระปริยัติธรรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติ ปรมัตถผล. (2554). หนังสือเรียนรายวิชาสุขศึกษา 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- จิราภรณ์ สุภิสงห์. (2552). การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการบริโภคของเยาวชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชนชญาณี จันทรธิดารกุล. (2542). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). แคนส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ชุมพร รุ่งเรือง. (2555). การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ร่วมกับการใช้ตัวแบบการบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์สำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.

- ชวลีกร ยิ้มสุต. (2552). การพัฒนาการคิดไตร่ตรองและพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของครูประถมศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐฎา แสงค้ำ. (2552). หลักการการสอนที่ดี. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2559, จาก
<http://www.sahavicha.com/?name=article&file=readarticle&id=1164>
- ทิตินา แชมมณี. (2545). กระบวนการเรียนรู้: ความหมาย แนวทางพัฒนา และปัญหาข้อใจ.
กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้อั้ทั้งโรงเรียน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมมณี. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด: ดันแบบการเรียนรู้อั้
ทางด้านทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นภัค จิตสานติกุล. (2557). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าที่เกี่ยวข้อง
กับภาพยนตร์แอนิเมชันของกลุ่มโอตาคุ (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- ปนัดดา หัสปราบ. (2557). แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
(องค์การมหาชน).
- ประไพ ฉลาดคิด. (2548). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: เกษมศรี ซี.พี.
- ปราณี อ่อนศรี. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้สมองเป็นฐาน
ของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีญา สมพีช. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้กรณีศึกษา
ตามแนวโยนิโสมนสิการ เพื่อพัฒนาการคิดไตร่ตรองและการตัดสินใจเชิงจริยธรรม
วิชาชีพสื่อมวลชน สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปิ่นยารักษ์ ออยภูธร. (2551). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ผจญจิต อินทสุวรรณ และคณะ. (2547). *การวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ ศิริสมบุญธนะ. (2547). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนิภา บรรจงมณี. (2548). *การใช้เทคนิคเอส คิว โฟว์อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระธรรมปิฎก. (2543). *ความคิดแหล่งสำคัญของการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต.). (2559). *เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ/Buddhist Economics* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2553). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: แฮ็สออฟเคอร์มิสท์.
- พิศาลอินทร์ทอง. (2541). *การสร้างบทอ่านเสริมจากการอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญศิริ จารุจินดา. (2556). *การบริโภค*. สืบค้น 11 กรกฎาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/classroomsocial/lesson/unit2/02>
- เพลินตา พรหมบัวศรี. (2545). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัทฐิกรณณ์ พรมเมือง. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานตามแบบ ACTOR Model เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรอง เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภัทรา นิคมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ: อักษรภาพพัฒนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.

เลิศหญิง หิรัญโร. (2545). รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรม การบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลนิกา ฉลากบาง. (2548). การพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและ

การบริโภคด้วยปัญญาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวช. 2542. การพัฒนาหลักสูตรสถานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ดีลิฟเพรส.

ศุภิกา ศรีนนท์กุล. (2551). ผลของการเรียนแบบสืบสอบเชิงปรัชญาบนเว็บล็อกที่มีต่อ

การคิดไตร่ตรอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก ภัททิยณี. (2553). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 7). กาลสินธุ์: โรงพิมพ์ประสาน

การพิมพ์.

สมสุข หินวิมาน, ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ, ภัทธีรา สารากรบริรักษ์, อารดา คุรุจิต,

กรรณิกา รุ่งเจริญพงษ์, กุลนารี เสือโรจน์, ... อนงค์นาฏ รัศมีเวียงชัย. (2558).

ธุรกิจสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สรญา สาระสุภาพ. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบเครือข่ายสังคมผ่านระบบออนไลน์

ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม

ของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *หลักสูตรโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม พุทธศักราช 2555 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2*. พิจิตร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง. ใน การอบรมวิทยากรแกนนำในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง (น. 40)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำเนียง เลื่อมใส, และสุชาดา วราหพันธ์. (2555). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์.
- สิริอร วิชชาวุธ. (2556). การคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล Critical Thinking. *Journal of HR Intelligence*, 8(2), 78-85.
- สุนิสา แก้วมา. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนกีฬาสีจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสถาบันการพลศึกษา กลุ่มภาคกลาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริวรรณ พองอินทร์. (2548). *การศึกษาพัฒนาการการคิดไตร่ตรองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีการอบรมเลี้ยงดู และระดับเจตคติต่อพุทธศาสนาต่างกัน ในเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 46 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณณี เวทไธสง. (2544). *การพัฒนาความสามารถและแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เอกสารจริงและหนังสือแบบเรียน (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ใจเพียง. (2553). *หลักการสอน ฉบับปรับปรุง (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- อุษา คงทอง, ชาตรี เกิดธรรม, มานิต ทองจันทร์, พิทักษ์ นิลนพคุณ, สุธี พรรณนาร, พนิดา ซาตยาภา, และฐิติพร พิชญกุล. (2553). *คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง.
- Aebersold, Jo Ann, & Mary Lee. (1997). *Field from reader to reading teacher*. New York: Cambridge University.
- Baddock, Barry. (1991). Film, authenticity and language teaching. *Language Learning Journal*, 3, 16-18.
- Baron, J. (1981). Reflective thinking as a goal of education. *Intelligence*, 5, 291-309.
- Billett, S. (1996). Situated learning: bridging sociocultural and cognitive theorising. *Learning and Instruction*, 6, 263-280.
- Brown, J. S., Collins, A., & Duguid, P. (1989, January – February). Situated cognition and the culture of learning. *Education Researcher*, 18, 32-42.
- Day, R.R, & J. Bamford. (1998). *Extensive reading in the second language classroom*. New York: Cambridge University.
- Dewey, J. (1933). *How we think: a restatement of the relation of reflective thinking to the education process*. Boston: D.C. Heath.
- Ferrar, Madeline. (1986, January). Realism, reality and quasi- reality in the language classroom. *English Teaching Forum*, 24, 19.
- Gero, John S. (2001). *Multiple representations as a platform for situated learning systems in designing*. Australia: Sydney University.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of education* (2nd ed). New York: McGraw – Hill.
- Good, Carter V. (1974). *Dictionary of education*. New York: McGraw- Hill Book.
- Gordon, R. (1998, January). Balancing real – world problems with real – world results. *Phi Delta Kappan*, 79(5), 390-393.
- Hills, P.J. A. (1982). *Dictionary of education*. London: Routledge & Kegan Payi.
- Hmelo, D., E., & Ferrai, M. (1997). The problem – based learning tutorial: cultivating higher order thinking skills. *Journal for the Education of the Gifted*, 20(4), 401-422.

- Hough, John B., & Duncan, James K. (1970). *Teaching description and analysis*. Boston: Addison-Wesley.
- King, P., & Kitchener, K. (1994). *Developing reflective judgment*. United States: Jossey-Bass.
- Kotler, P., & Levin, Lane. (2006). *Marketing management*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: legitimate peripheral participation*. Cambridge: Cambridge University.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative dimensions of adult learning*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Orey, M.A., & Nelson, W.A. (1994). *Situated learning and the limits of applying results of these data to the theories of cognitive apprenticeship*. Retrieved July 11, 2017, from http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=ED373746&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=ED373746
- Schön, D. (1983). *The reflective practitioner*. California: Jossey-Bass.
- Schön, D.A. (1987). *Educating the reflective practitioner*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Shin, M. (1998). Promoting students' self – regulation ability: Guidelines for instructional design. *Educational Technology*, 12(1), 38-43.
- Solomon, Michael R. (1992). *Consumer behavior*. Needham Height: A Division of Simon & Schuster.
- Swaffar, Janet K. (1985, October). Reading authentic texts in a foreign language: a cognitive model. *The Modern Language Journal*, 69, 18.
- West, J.K. (2001). *A qualitative study of a student teachers' perceptions and reflective thinking during the student teaching experience* (Doctoral dissertation). United States: Mississippi State University.
- Young, F.M. (1993). Instructional design for situated learning. *Educational Technology*, 33, 43-48.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพระนคร

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.วิเชียร อำนวยโสติสกุล อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
2. ดร.อังคณา ช่ออนธานี อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
3. นางทศพร มูลหงษ์ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญระดับ 9
โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภค

เวลา 14 ชั่วโมง

หัวข้อเรื่อง เตรียมความรู้การบริโภค

เวลา 2 ชั่วโมง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระสำคัญ

ผู้บริโภคเป็นผู้ตัดสินใจกระทำกรใด ๆ เกี่ยวกับการซื้อ ใช้ สินค้าผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ล้วนขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคซึ่งพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนสังคมในปัจจุบันมีหลายประการ และมีผลต่อเศรษฐกิจของชุมชน สังคมและประเทศ ดังนั้นการบริโภคสินค้าและบริการจะต้องเป็นไปตามหลักการในการบริโภคที่ดีและมีประสิทธิภาพ และต้องได้รับการคุ้มครองผู้บริโภคจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ

มาตรฐาน

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมได้
2. อธิบายความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการได้
3. สรุปการบริโภคที่มีประสิทธิภาพได้
4. อธิบายหลักการคุ้มครองผู้บริโภคได้

สาระการเรียนรู้

1. ค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคของคนในสังคม
2. ความหมายการบวิโรคและหลักการบวิโรคสินค้าและบริการ
3. การบวิโรคที่มีประสิทธิภาพ
4. การคุ้มครองผู้บวิโรคตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองผู้บวิโรค พ.ศ. 2522

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบวิโรค

กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ก่อนเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

ครูชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบวิโรค เรื่องพฤติกรรมกรบวิโรค และให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30ข้อ

ขั้นนำ (15 นาที)

1. นักเรียนชมวีดิทัศน์ค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคสินค้าและบริการ เรื่องอุทาหรณ์การใช้มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดจากการดูวีดิทัศน์ โดยใช้คำถาม เช่น
  - 1.1 ค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคสินค้าและบริการในวิดีโอ คืออะไร
  - 1.2 พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดี เพราะอะไร
  - 1.3 ยกตัวอย่างพฤติกรรมกรบวิโรคที่ไม่ดีที่นักเรียนเคยปฏิบัติ
2. ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดในเรื่องความหมายการบวิโรคและหลักการบวิโรคสินค้าและบริการ โดยใช้คำถาม เช่น
  - 2.1 การบวิโรค หมายถึงอะไร และมีความสำคัญอย่างไรต่อการดำเนินชีวิต
  - 2.2 ผู้บวิโรค หมายถึงใคร และนักเรียนเป็นผู้บวิโรคหรือไม่ เพราะอะไร
  - 2.3 หลักการบวิโรคสินค้าและบริการต้องคำนึงถึงสิ่งใด เพราะอะไร
  - 2.4 การเลือกบวิโรคสินค้าและบริการในปัจจุบัน นักเรียนจะคำนึงถึงหลักการบวิโรคสินค้าและบริการสิ่งใดมากที่สุด เพราะอะไร

ชั้นกิจกรรม (30 นาที)

1. นักเรียนวิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการในใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคม
2. นักเรียนศึกษาความหมายและหลักการบริโภคสินค้าและบริการในใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการจากนั้นเขียนแผนผังความคิดใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ

ชั้นสรุป (10 นาที)

1. ครูสุ่มนักเรียน 5 คนนำเสนอใบงานกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2
2. ครูและนักเรียนร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ และสรุปความรู้เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ

(ชั่วโมงที่ 2)

ชั้นนำ (10 นาที)

1. ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดในเรื่องการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้คำถาม เช่น
  - 1.1 การบริโภคที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลดีทางด้านใดบ้าง
  - 1.2 การบริโภคที่ไม่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลเสียทางด้านใดบ้าง
  - 1.3 นักเรียนคิดว่า นักเรียนบริโภคสินค้าและบริการในชีวิตประจำวันถือว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร
2. ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค โดยใช้คำถาม เช่น
  - 2.1 การคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึงอะไร
  - 2.2 เป้าหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคมีอะไรบ้าง
  - 2.3 สิทธิของผู้บริโภค ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มีอะไรบ้าง

ชั้นกิจกรรม (40 นาที)

1. นักเรียนศึกษาการบริโภคที่มีประสิทธิภาพในใบความรู้ที่ 2 เรื่องการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ จากนั้นทำใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนศึกษาการคุ้มครองผู้บริโภคในใบความรู้ที่ 3 เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค จากนั้นทำใบกิจกรรมที่ 4 เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค

ชั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนสรุปหลักการบริโภคสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ และการคุ้มครองผู้บริโภค
2. ครูสรุปความรู้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. วิดีทัศน์ค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคสินค้าและบริการเรื่องอุทาหรณ์การใช้มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่จำนวน 1 เรื่อง
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมายการบวิโรคและหลักการบวิโรคสินค้าและบริการ
3. ใบความรู้ที่ 2 เรื่องการบวิโรคที่มีประสิทธิภาพ
4. ใบความรู้ที่ 3 เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค
5. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่องค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคของคนในสังคม (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)
6. ใบกิจกรรมที่ 2 เรื่องความหมายการบวิโรคและหลักการบวิโรคสินค้าและบริการ (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)
7. ใบกิจกรรมที่ 3 เรื่องการบวิโรคที่มีประสิทธิภาพ (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)
8. ใบกิจกรรมที่ 4 เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)

การวัดผลและประเมินผล

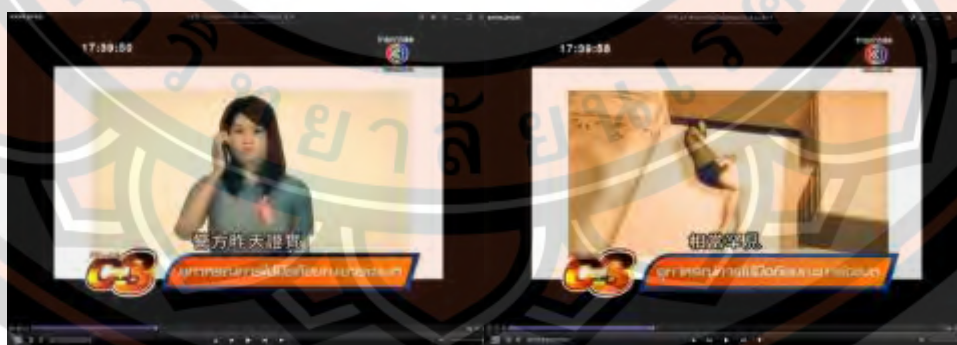
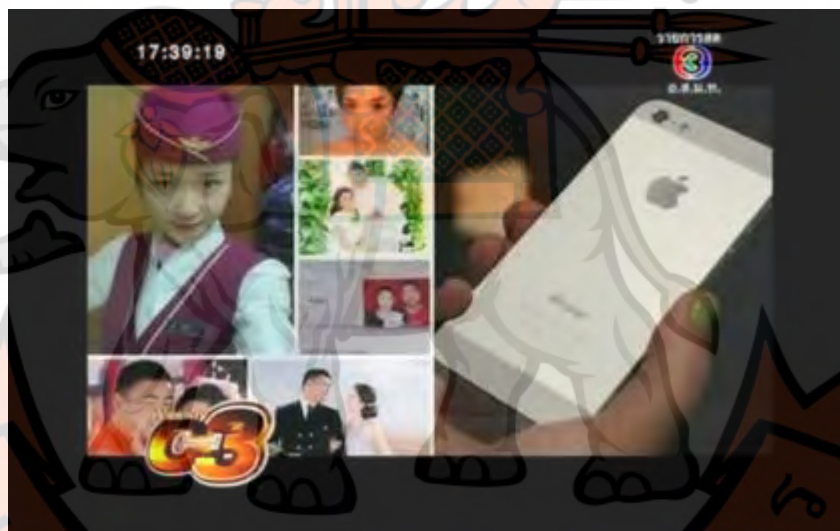
จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคของคนในสังคมได้	- สังเกตพฤติกรรมกรบวิโรค - ตอบคำถาม - ตรวจผลงาน	- แบบสังเกตการตอบคำถาม - แบบประเมินผลงานนักเรียน	นักเรียนวิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรบวิโรคของคนในสังคมได้ระดับดีขึ้นไป
2. อธิบายความหมายการบวิโรคและหลักการบวิโรคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบประเมินการเขียนแผนผังความคิด	นักเรียนอธิบายความและหลักการบวิโรคสินค้าและบริการได้ระดับดีขึ้นไป
3. สรุปการบวิโรคที่มีประสิทธิภาพได้	ตรวจผลงาน	- แบบประเมินผลงานนักเรียน	นักเรียนสรุปการบวิโรคที่มีประสิทธิภาพได้ระดับดีขึ้นไป
4. อธิบายหลักการคุ้มครองผู้บริโภคได้	ตรวจผลงาน	- แบบประเมินการเขียนแผนผังความคิด	นักเรียนอธิบายหลักการคุ้มครองผู้บริโภคได้ระดับดีขึ้นไป

ตัวอย่างวีดิทัศน์
 ค่านิยมและพฤติกรรมเกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและบริการ

ชั่วโมงที่ 1

เรื่อง: อุทสาหกรรมการใช้มือถือขณะชาร์จแบต

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=FLc4wTqPmjU>

ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 1
ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคม

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนวิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษาพฤติกรรมที่กำหนดให้
2. ให้นักเรียนวิเคราะห์พฤติกรรมที่กำหนดให้ นำไปใส่ในช่องค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคที่ดีและไม่ดีให้ถูกต้อง (ใช้เวลา 10 นาที)

ลายเส้นแบบดารา

ขอเงินคุณแม่ซื้อโทรศัพท์ iPhone

ไม่หลงเชื่อคำโฆษณา

รับประทานอาหารมังสวิรัต

ชอบทานอาหารนอกบ้าน เช่น โรงแรม, ภัตตาคาร และร้านอาหารที่มีชื่อเสียง

ใช้กระเป๋าผ้าแทนถุงพลาสติก

ซื้อของตามเพื่อน

ตรวจดูฉลากของสินค้า

ให้หลักการ 3Rs เพื่อลดการใช้ทรัพยากรโลก

เสื้อผ้าที่สวมใส่ จะเป็น BRAND NAME จากต่างประเทศที่มีราคาแพง

ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ดี

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

5) .....

ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ไม่ดี

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

5) .....

ชื่อ – สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 2

ความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ

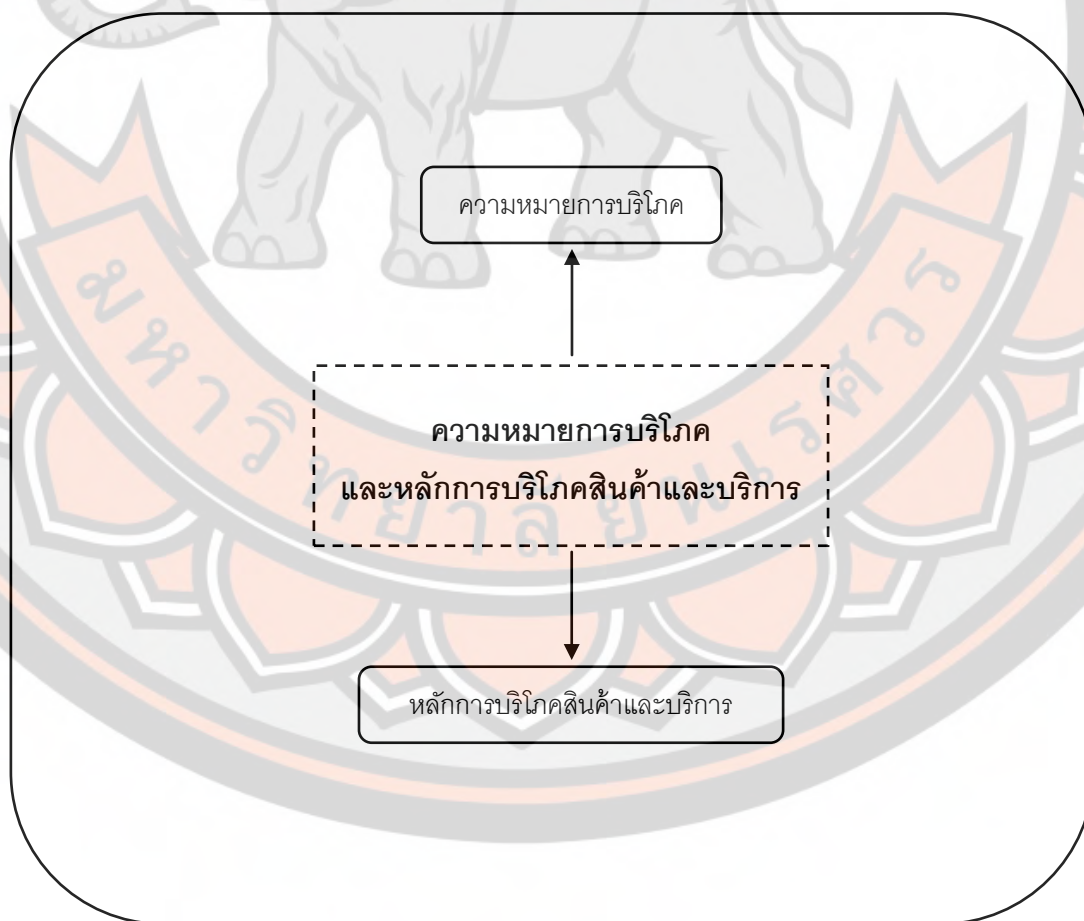
ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนอธิบายความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ
2. ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้เรื่องความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการโดยการเขียนแผนผังความคิด (ใช้เวลา 20 นาที)

ใบความรู้ที่ 1

ความหมายการบริโภคและหลักการบริโภคสินค้าและบริการ

การบริโภค

หมายถึง การใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง และได้รับผลจากการใช้ในรูปของความพอใจ การบริโภคเป็นส่วนหนึ่งของการใช้จ่ายเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันด้านราคา คุณภาพ และลักษณะการใช้งาน การบริโภคในทางเศรษฐศาสตร์ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการรับประทานอาหารเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการของผู้บริโภคโดยวิธีอื่น ๆ เช่น การดื่มเครื่องดื่ม การชมภาพยนตร์ การฟังเพลง การอ่านหนังสือพิมพ์ การซื้อเสื้อผ้า การเช่าบ้าน การรับบริการ ตรวจรักษาพยาบาล การเดินทางท่องเที่ยว

ผู้บริโภค

หมายถึง ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการโดยตรงของตน และได้รับผลจากการใช้ในรูปของความพอใจ เป้าหมายสำคัญในการบริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภค คือ มุ่งหวังที่จะได้รับความพอใจสูงสุดจากการใช้รายได้ที่มีจำกัด

หลักการบริโภคสินค้าและบริการ

1. ความจำเป็น → แยกความต้องการหรือทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของตนเอง ว่าอะไรเป็นความต้องการแท้ อะไรเป็นความต้องการเทียมของการบริโภคสินค้าและบริการ
2. ชลัดเลือก → พฤติกรรมที่แสดงถึงการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกบริการสินค้าและบริการ โดยคำนึงถึง ด้านคุณภาพ ด้านคุณประโยชน์ และด้านราคาโดยด้านคุณภาพและราคาต้องสมเหตุสมผล ไม่ซื้อตามความนิยม และด้านคุณประโยชน์ คือ สินค้าหรือบริการนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อการดำเนินชีวิต
3. ความปลอดภัย → สินค้าและบริการนั้น ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นโดยคำนึงถึงฉลากสินค้า มาตรฐาน หรือการรับรองจากหน่วยงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและน่าเชื่อถือ
4. การเลือกสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการ → สถานที่หรือร้านค้านั้นมีความเหมาะสม หรือมีความสะดวกสบายอย่างน้อยเพียงใด สำหรับการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกบริการสินค้าและบริการนั้น ๆ

ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 3
การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ

ชั่วโมงที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสรุปการบริโภคที่มีประสิทธิภาพได้

คำชี้แจง

- 1. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 2 เรื่องการบริโภคที่มีประสิทธิภาพ
- 2. ให้นักเรียนเขียนสรุปการบริโภคที่มีประสิทธิภาพลงในใบกิจกรรมนี้ (ใช้เวลา 20 นาที)

1. ให้นักเรียนเขียนสรุปหลักการบริโภคสินค้าและบริการที่มีประสิทธิภาพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 2

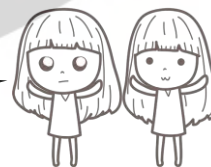
การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ

การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ

1. การบริโภคให้เหมาะสมกับฐานะและรายได้ โดยการประมาณตน ดำรงตนด้วยความพอเพียง รู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง
2. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและประหยัด โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย เพื่อให้มีทรัพยากรไว้ใช้ต่อไปในวันข้างหน้า โดยใช้หลักการ 3Rs มาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง ดังนี้
  - 2.1 การลดทอน(Reduce) คือ ลดการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น การใช้กระเป๋าผ้าหรือตะกร้าหวายไปจ่ายตลาด แทนการใช้ถุงพลาสติก หรือการเลือกซื้อสินค้าที่บรรจุหีบห่อด้วยวัสดุธรรมชาติ
  - 2.2 การใช้ซ้ำ (Reuse) คือ การนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้อีกครั้ง เช่น การนำขวดแก้ว ขวดพลาสติกมาใส่น้ำ หรือนำมาดัดแปลงใช้เป็นกระถางปลูกไม้ดอก
  - 2.3 การแปรใช้ใหม่ (Recycle) คือ การนำวัสดุที่คงรูปย่อยสลายได้ยาก ไปผ่านกระบวนการผลิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก เป็นต้น
3. การส่งเสริมและปรับปรุงระบบการผลิตสินค้าและบริการ โดยใช้ต้นทุนน้อย แต่เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

ผู้บริโภคที่บริโภคสินค้าและบริการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะก่อให้เกิดผลดีในด้านต่าง ๆ เช่น ประหยัดทรัพยากร ประหยัดค่าใช้จ่าย อีกด้วย

ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 4
การคุ้มครองผู้บริโภค

ชั่วโมงที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนอธิบายหลักการคุ้มครองผู้บริโภคได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 3 เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค
2. ให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้องและครบทุกข้อ (ใช้เวลา 20 นาที)

1. การคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

2. เป้าหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. ในฐานะที่นักเรียนเป็นผู้บริโภค นักเรียนจะได้รับสิทธิการคุ้มครองในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 3 การคุ้มครองผู้บริโภค

การคุ้มครองผู้บริโภค หมายถึง การป้องกันดูแลประชาชนให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคสินค้าและบริการ ไม่ถูกหลอกลวง และมีความระมัดระวังในการซื้อสินค้าและบริการ

เป้าหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค

1

ให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัย → ความปลอดภัยทางด้านชีวิตและทรัพย์สินจากการบริโภคสินค้าและบริการ

2

ให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม → การที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายจะต้องไม่ใช้เล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงผู้บริโภคในประการต่าง ๆ เช่น ปลอมปนคุณภาพ การโฆษณาที่ชวนเชื่อเกินจริง การติดราคาที่เป็นบิดเบือนจากความเป็นจริง ตลอดจนการทำนิติกรรมต่าง ๆ ที่มีเจตนาหลอกลวงให้ผู้บริโภคหลงเชื่อ

3

ให้ผู้บริโภคได้รับความประหยัด → ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาประหยัดตามสภาพสินค้าและบริการอย่างเหมาะสม และมี

สิทธิของ
ผู้บริโภค

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 4 ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 5 ประการ ดังนี้

1. การได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค
2. การมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้าหรือบริการด้วยความสมัครใจของผู้บริโภค
3. การได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐาน เหมาะสมแก่การใช้ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน
4. การได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญาโดยไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ
5. การได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยค่าเสียหาย

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภค

เวลา 14 ชั่วโมง

หัวข้อเรื่องเลือกซื้อ

เวลา 4 ชั่วโมง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระสำคัญ

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ล้วนขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคโดยผู้บริโภคที่ดีจะต้องมีหลักการในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

มาตรฐาน

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้
2. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้
4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

สาระการเรียนรู้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค
2. ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
4. การประเมินผล

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา (60 นาที)

1. นักเรียนคิดตามภาพ โดยครูนำภาพสินค้าและบริการมาให้ให้นักเรียนดู แล้วกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดโดยใช้คำถามเช่น

1.1 จากภาพสินค้าหรือบริการนี้ นักเรียนจะตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการนี้หรือไม่

1.2 เหตุใดนักเรียนจึงตัดสินใจเลือกซื้อ/ไม่เลือกซื้อสินค้าหรือบริการนี้

1.3 นักเรียนคิดว่าปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อ/ไม่เลือกซื้อสินค้าหรือบริการนี้

1.4 ครูอธิบายถึงปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2. นักเรียนชมวีดิทัศน์การซื้อสินค้าและบริการเรื่องโฆษณา ซีพี เฟรชมาร์ทและทำใบกิจกรรมที่ 5 เรื่องการซื้อสินค้าและบริการ

3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 7 คน รวมทั้งหมด 6 กลุ่ม โดยแต่ละความสามารถ

4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่ม จับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าว เรื่องการซื้อสินค้าและบริการ ซึ่งพบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์โดยกลุ่มใดที่จับฉลากได้สถานการณ์ข่าวเหมือนกันจะอยู่ด้วยกัน (มี 3 สถานการณ์ข่าว)

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก และทำใบกิจกรรมที่ 6.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกซื้อ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อหาความชัดเจนของประเด็นที่นักเรียนกำลังศึกษา โดยให้นักเรียนศึกษาประเด็นสำคัญ ดังนี้

5.1 ตั้งประเด็นคำถามของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

5.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

5.3 ตั้งสมมติฐานของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

(ชั่วโมงที่ 2)**ชั้นวิเคราะห์แนวทางและแก้ปัญหา (60 นาที)**

1. นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 6.2 เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการเลือกซื้อ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดังนี้

ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1.1 ตรวจสอบหรือหาข้อเท็จจริงของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

1.2 หาแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

(ชั่วโมงที่ 3)**ชั้นแสดงความรู้ (60 นาที)**

1. นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 6.3 เรื่องบทบาทของปัญหาการเลือกซื้อโดยให้นักเรียนบทบาทกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดลำดับการคิดของตนเอง

2. นักเรียนรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มที่ได้ทำการศึกษาประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการจากสถานการณ์ข่าวที่เลือกแล้วนำมาหาข้อสรุป

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนพูดประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการจากสถานการณ์ข่าวที่เลือกหน้าชั้นเรียนจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

(ชั่วโมงที่ 4)**ชั้นประเมินผล (60 นาที)**

1. นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 6.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกซื้อ โดยให้ประเมินผลของการแก้ปัญหาว่า จะส่งผลดีหรือไม่ เพราะอะไร และยกตัวอย่างการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานหน้าห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. รูปภาพสินค้าและบริการจำนวน 5 รูปภาพ
2. วิดีทัศน์การซื้อสินค้าและบริการ เรื่องโฆษณา ซีพี เฟรชมาร์ทจำนวน 1 เรื่อง
3. สถานการณ์ข่าวเรื่องการซื้อสินค้าและบริการที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ (จำนวน 3 สถานการณ์ข่าว โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม / 1 สถานการณ์ข่าว)
4. ใบกิจกรรมที่ 5 เรื่องการซื้อสินค้าและบริการ (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)

5. ใบกิจกรรมที่ 6.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกซื้อ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
6. ใบกิจกรรมที่ 6.2 เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการเลือกซื้อ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
7. ใบกิจกรรมที่ 6.3 เรื่องบทบาทของปัญหาการเลือกซื้อ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
8. ใบกิจกรรมที่ 6.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกซื้อ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
9. กระดาษปฐพี (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 แผ่น)

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้	- สังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม - ตรวจผลงาน	- แบบสังเกตการตอบคำถาม - แบบประเมินผลงานนักเรียน	นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ระดับดีขึ้นไป
2. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป
4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป

ตัวอย่างการคิดตามภาพ
รูปภาพสินค้าและบริการ
“เลือกซื้อ”

ชั่วโมงที่ 1

ปัจจัย 4

รถมอเตอร์ไซด์

กล้องถ่ายรูป Mirrorless

บริการทัวร์

โทรศัพท์ iPhone 7 & iPhone 7 Plus

iPhone 7
ขนาดหน้าจอ 4.7 นิ้ว

iPhone 7 Plus
ขนาดหน้าจอ 5.5 นิ้ว

ทิวทะเลสาบ
2,950.-

รูปภาพนำมาจากเว็บไซต์ : www.google.com

ชื่อ – สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 5 การซื้อสินค้าและบริการ

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์การซื้อสินค้าและบริการ
2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าจากการชมวีดิทัศน์
3. ใบกิจกรรมนี้ มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ใช้เวลา 15 นาที)

เรื่อง:โฆษณา ซีพี เฟรชมาร์ท

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=l7XX4IY-qIY&feature=youtu.be>

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีในการเลือกซื้อสินค้าและบริการอย่างไรบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้านี้ดังกล่าว

.....

.....

ชื่อกลุ่ม ..... (กลุ่มที่ .....)

ชั้น ..... เลขที่ ..... / ..... / ..... / ..... / .....

ใบกิจกรรมที่ 6.1
รู้จักปัญหาการเลือกซื้อ

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนกำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าวเรื่องการซื้อสินค้าและบริการที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์
2. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก แล้วตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้องและครบทุกข้อ
3. ใบกิจกรรมนี้ มีคำถาม จำนวน 3 ข้อ (ใช้เวลา 30 นาที)

1

ภาพสะท้อนใจ แม่ยอมกู้เงินซื้อ iPhone หวังให้ลูกยอมไปโรงเรียน

2

ภัย บิ๊กขาย ส่วย ฉวยต

3

อย่าหลงเชื่อ! โฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางอวดอ้างสรรพคุณรักษาโรค

นักเรียนได้สถานการณ์ข่าวเรื่องที่ : .....

ชื่อเรื่อง : .....

คำถาม

1. จากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 6.1 – 6.4

รู้จักปัญหาการเลือกซื้อ

สถานการณ์ข่าวที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์

(กิจกรรมกลุ่ม)

มหาวิทยาลัยพระนคร

ข่าวที่ 1 : ภาพสะท้อนใจ แม่ยกู้เงินมาซื้อ iPhone ให้ลูก หวังให้ลูกยอมไปโรงเรียน

ภาพสะท้อนใจ แม่ยกู้เงินมาซื้อ iPhone ให้ลูก หวังลูกยอมไปโรงเรียน เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่เวียดนาม คุณป้าทำงานเก็บขวดขาย ยอมบากหน้าไปกู้เงินเพื่อซื้อสมาร์ทโฟนแบรนด์ดัง หลังลูกบอกถ้าไม่มี iPhone จะไม่ไปโรงเรียน

จากภาพสะท้อนใจที่ถูกเผยแพร่โดย

เฟซบุ๊ก Viroj Tuntikula เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2558 โดยเจ้าของเฟซบุ๊ก เล่าว่า คุณป้าที่ดูอายุ ล่วงกว่า 60 ปีท่านนี้ มาที่ร้านแล้วถามอย่างสุภาพว่าขอดูโทรศัพท์ iPhone เมื่อพูดคุยก็ได้ทราบว่า คุณป้ามีอาชีพเก็บขวดขาย วันนี้ตั้งใจจะมาซื้อไอโฟนให้ลูกชายที่กำลังเรียนอยู่เกรด 10 เพราะลูกชายบอกว่าจะไม่ยอมไปโรงเรียนหากไม่มี iPhone และคุณป้ายังบอกว่า ตนเองก็ไม่ได้มีฐานะอะไร สามีก็สุขภาพไม่ดี ป้าต้องกู้เงินมาซื้อบ้านและซื้อโทรศัพท์ให้ลูกชาย หวังว่าจะทำให้ลูกยอมไปโรงเรียนได้

ที่มา : กระปุกดอทคอม

เข้าถึงได้จาก : <https://highlight.kapook.com/view/124934> (สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ข่าวที่ 2 : ภัย บิ๊กอาย สวย เจียด บอด

ภัย บิ๊กอาย สวย เจียด บอด

ศิริลักษณ์ แสงทรัพย์ หรือ น้องเต๋ ไปซื้อบิ๊กอายแพ้นที่ห้าง ราคา 180 บาท ใส่ได้ 1 เดือน ตื่นเช้ามาก็มีอาการตาแดง เคืองตา แรกเริ่มปวดหนังตา จากนั้นก็ปวดในตา กินยาพาราก็หาย พอหมดฤทธิ์ยา ก็กลับมาปวดอีก สองกระจกก็มีจุดขาว ๆ เล็ก ๆ ประมาณปลายเข็มติดอยู่ในตา พยายามขยี้เอาออก แต่ก็ไม่ออก

นพ.สุภาพนรงค์ ตั้งอุไรวรรณ จักษุแพทย์ รพ.พระนั่งเกล้า บอกว่า กรณีของน้องเต๋จุดเชื่อมมี เส้นผ่าศูนย์กลาง 6 มิล เซื่อกินเข้าไปลึก เลยต้องฉีดยาฆ่าเชื้อเข้าไป ให้ทั้งยาหยอดและยากิน ใช้เวลารักษาใน รพ. ประมาณ 5 อาทิตย์ ตอนนี้อยู่ยังมีเคืองตา มีรอยแผลและอักเสบบ้าง ตา น้องเต๋ยังเห็นกลาง ๆ เหมือนมีฝ้าขุ่น ๆ มากั้น ถ้ามองตรงจะมองไม่ชัด เห็นกลาง ๆ ต้องมองข้าง ๆ ถึงจะเห็น โอกาสหายกลับมาเหมือนเดิมไม่มีเลย จะเป็นแผลเป็นตลอดไป

ที่มา : เจาะข่าวเด่น

เข้าถึงได้จาก : <http://morning-news.bectero.com/jaokhoden/04-Sep-2014/23818>(สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ข่าวที่ 3 : อย่าหลงเชื่อ! โฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางอวดอ้างสรรพคุณรักษาโรค

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้มีการประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์
อย่าหลงเชื่อ! โฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางอวดอ้างสรรพคุณรักษาโรค

อย่าหลงเชื่อ! โฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางอวดอ้างสรรพคุณรักษาโรค

คุณเคยได้พบเห็นกับบ้างไหม..... โฆษณาเครื่องสำอาง ที่บอกว่าสามารถบรรเทา หรือรักษาโรคต่าง ๆ ได้จะจัด
อย. ขอยกตัวอย่างให้เห็นกันชัด ๆ

โฆษณาสรรพคุณครีมชนิดผิวขาว "ลองกานอยด์" ที่เผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร
แผ่นพับ โบปสเตอร์ โบแทรกในกล่อง ฉลากข้างกล่องผลิตภัณฑ์ และการโฆษณาทางสื่ออินเตอร์เน็ต
รวมทั้งใช้บุคคลในวงการแพทย์ หรือนักวิจัย บรรยายสรรพคุณว่า ผลิตภัณฑ์ "ลองกานอยด์"
มีส่วนผสมของสารสกัดจากเมล็ดลำไย สามารถช่วยรักษาโรคเชื้อรา กลาก เชื้อรา ผื่นคัน รอยด่างดำ
และอาการปวดข้อได้

**อย. ขอบอก "การโฆษณาในลักษณะนี้เป็นการโฆษณา
อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง และเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย"**

เพราะผลิตภัณฑ์ "ลองกานอยด์" จัดแจ้งไว้เป็นเครื่องสำอาง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้
เพื่อความสวยงาม หรือความสะอาดในชีวิตประจำวันเท่านั้น ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้
ไม่มีสรรพคุณในการบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรคใด ๆ การโฆษณาดังกล่าวเป็นการใช้ข้อความ
ที่โอ้อวด เป็นเท็จ เกินจริง ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิด ซึ่ง อย. จะได้เร่งดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ฉะนั้น! ผู้บริโภคอย่าได้หลงเชื่อการโฆษณาที่โอ้อวดเกินจริง

เพราะจะเสียโอกาสในการรักษาโรคอย่างถูกต้อง สิ้นเปลืองเงินทองโดยเปล่าประโยชน์ และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้

อย. ขอแจ้งเตือน....

ผู้ประกอบการ อย่าได้โฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางโดยอวดอ้างสรรพคุณทางยา เพราะนอกจาก
จะมีความผิดฐานโฆษณาเครื่องสำอางเป็นเท็จ เกินจริงแล้ว จะเข้าข่ายเป็นการโฆษณายา โดยไม่ได้
รับอนุญาต มีโทษปรับไม่เกิน 1 แสนบาท และอาจถูกเพิกถอน ใบรับแจ้งเครื่องสำอางอีกด้วย

ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา และสื่อต่าง ๆ ยุติการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพในลักษณะอวดอ้างสรรพคุณ
เกินจริง เพราะทำบาปจะมีความผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมาย หากสงสัยโปรดตรวจสอบกับทาง อย.
ก่อนโฆษณา

ขอความร่วมมือ....นักวิจัย นักวิชาการ และสถานีวิจัยต่าง ๆ ระมัดระวังการให้ข้อมูลการวิจัย
ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งมีมีการนำไปโฆษณาขยายผลจนเกินจริง ทำให้ผู้บริโภค
เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง และส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ
ที่มุดภาพ ปออดก๊อ และสมปรรโอยชน มุงสู่อังคนสุขภาพดี

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข
• สายด่วน อย. 1556 • อีเมล: 1556@fda.moph.go.th
• ศูนย์พิจารณาเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพ อย.
เขตฯ 1556 ปณ.พ. กระทรวงสาธารณสุข ชั้นบนตึก 11004

ที่มา : ข่าวสด กรอบข่าย 13 กันยายน 2555 หน้า 7, เดลินิวส์ 17 กันยายน 2555 หน้า 14

เข้าถึงได้จาก : <https://parunnews.wordpress.com/2012/08/02/longanoid/>(สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ชื่อกลุ่ม ..... (กลุ่มที่ .....)

ชั้น ..... เลขที่ ..... / ..... / ..... / ..... / .....

ใบกิจกรรมที่ 6.2

แนวทางการแก้ปัญหาการเลือกซื้อ

ชั่วโมงที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก แล้วหาข้อเท็จจริงและแนวทางการแก้ปัญหา
2. ให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้องและครบทุกข้อ
3. ให้นักเรียนอภิปรายผลจากการศึกษา
4. ใบกิจกรรมนี้มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ใช้เวลา 60 นาที)

คำถาม

1. จากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จากปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องพฤติกรรมมารยาท

เวลา 14 ชั่วโมง

หัวข้อเรื่อง เลือกลง

เวลา 4 ชั่วโมง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระสำคัญ

การตัดสินใจเลือกใช้บริการ โดยการค้นหา การซื้อ และการประเมินการบริโภคผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ล้วนขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

มาตรฐาน

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมมารยาทของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้
2. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้
4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

สาระการเรียนรู้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค
2. ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
4. การประเมินผล

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1 – 4)

ขั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์

นักเรียนใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว เชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่มาแก้ไขสถานการณ์
ข่าวการใช้สินค้าและบริการ โดยใช้ขั้นตอนและวิธีการคิด ดังนี้

(ชั่วโมงที่ 1)

1. ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา (60 นาที)

1.1 นักเรียนคิดตามภาพ โดยครูนำภาพสินค้าและบริการมาให้นักเรียนดู แล้วกระตุ้น
ให้นักเรียนเกิดการคิดโดยใช้คำถามเช่น

- 1) จากภาพสินค้าหรือบริการนี้ นักเรียนจะตัดสินใจใช้สินค้าหรือบริการนี้หรือไม่
- 2) เหตุใดนักเรียนจึงตัดสินใจเลือกใช้/ไม่เลือกใช้สินค้านี้
- 3) นักเรียนคิดว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้/ไม่เลือกใช้

สินค้านี้

1.2 ครูอธิบายถึงปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความ
เข้าใจที่ตรงกัน

1.3 นักเรียนชมวีดิทัศน์การใช้สินค้าและบริการเรื่อง Club Burn Day The Series
เพราะเธอ... ท้อแท้และทำใบกิจกรรมที่ 7 การใช้สินค้าและบริการ

1.4 นักเรียนกลุ่มเดิม จับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าว เรื่องการใช้สินค้าและบริการที่
เป็นปัญหาซึ่งพบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ในใบกิจกรรมที่ 8.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกใช้
โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อหาความชัดเจนของ
ประเด็นที่นักเรียนกำลังศึกษา

ให้นักเรียนศึกษาประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ตั้งประเด็นคำถามของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
- 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
- 3) ตั้งสมมติฐานของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

(ชั่วโมงที่ 2)**2. ชั้นวิเคราะห์แนวทางและแก้ปัญหา (60 นาที)**

2.1 นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 8.2 เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาค้าปลีกใช้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดังนี้

ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบหรือหาข้อเท็จจริงของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
- 2) หาแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันของปัญหาการบริโภค

สินค้าและบริการ

(ชั่วโมงที่ 3)**3. ชั้นแสดงความรู้ (60 นาที)**

3.1 นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 8.3 เรื่องบทบาทของปัญหาการเลือกใช้โดยให้นักเรียนบทบาทวาระบนการหรือขั้นตอนในการจัดลำดับการคิดของตนเอง

3.2 นักเรียนรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มที่ได้ทำการศึกษาประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการจากสถานการณ์ข่าวที่เลือกแล้วนำมาหาข้อสรุป

3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนพูดประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการจากสถานการณ์ข่าวที่เลือกหน้าชั้นเรียนจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

(ชั่วโมงที่ 4)**4. ชั้นประเมินผล (60 นาที)**

4.1 นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 8.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกใช้ โดยให้ประเมินผลของการแก้ปัญหาค้าปลีกว่า จะส่งผลดีหรือไม่ เพราะอะไร และยกตัวอย่างการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานหน้าห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. รูปภาพสินค้าและบริการจำนวน 5 รูปภาพ
2. วิดิทัศน์การใช้สินค้าและบริการ เรื่อง Club Burn Day The Series เพราะเธอ...โทษแต่จำนวน 1 เรื่อง
3. สถานการณ์ข่าวเรื่องการซื้อสินค้าและบริการที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ (จำนวน 3 สถานการณ์ข่าว โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม / 1 สถานการณ์ข่าว)
4. ใบกิจกรรมที่ 7 เรื่องการใช้สินค้าและบริการ (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)

5. ใบกิจกรรมที่ 8.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกใช้ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
6. ใบกิจกรรมที่ 8.2 เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการเลือกใช้ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
7. ใบกิจกรรมที่ 8.3 เรื่องทบทวนปัญหาการเลือกใช้ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
8. ใบกิจกรรมที่ 8.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกใช้ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 ชุด)
9. กระดาษปฐพี (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม / 1 แผ่น)

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้	- สังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม - ตรวจผลงาน	- แบบสังเกตการตอบคำถาม - แบบประเมินผลงานนักเรียน	นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ระดับดีขึ้นไป
2. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป
4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป

ตัวอย่างการคิดตามภาพ

รูปภาพสินค้า
“เลือกใช้”

ชั่วโมงที่ 1

เครื่องปรับอากาศ

หมวกกันน็อค

ผลิตภัณฑ์ลดน้ำหนัก

คอนแทคเลนส์ Bigeyes

อาหารเสริม วิตามิน

รูปภาพนำมาจากเว็บไซต์ : www.google.com

ชื่อ – สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 7 การใช้สินค้าและบริการ

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์การใช้สินค้าและบริการ
2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สินค้าจากการชมวีดิทัศน์
3. ใบกิจกรรมนี้ มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ใช้เวลา 15 นาที)

เรื่อง : Club Burn Day The Series เพราะเธอ... ท้อแท้

Club Burn Day The Series เพราะเธอ... ท้อแท้

Natalie's Coffee

1.5K

2,042,395 views

1:58

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=aFCvkOfxMsl&feature=youtu.be>

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีในการเลือกใช้สินค้าและบริการอย่างไรบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สินค้านี้

.....

.....

ชื่อกลุ่ม ..... (กลุ่มที่ .....)

ชั้น ..... เลขที่ ..... / ..... / ..... / ..... / .....

ใบกิจกรรมที่ 8.1

รู้จักปัญหาการเลือกใช้

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนกำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าวเรื่องการใช้สินค้าและบริการที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์
2. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก แล้วตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้องและครบทุกข้อ
3. ใบกิจกรรมนี้ มีคำถาม จำนวน 3 ข้อ (ใช้เวลา 30 นาที)

1

เลขาฯ ออย. เตือนวัยรุ่นใช้เจลทินท์ทำในปาก-แก้ม-เสียดังแกปากบวมอาจถึงมะเร็ง

2

หยุดพฤติกรรมการใช้มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่ ถ้าไม่อยากเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

3

"โฟม" กล่องข้าวน้อยฆ่าคน

นักเรียนได้สถานการณ์ข่าวเรื่องที่ : .....

ชื่อเรื่อง : .....

คำถาม

1. จากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 8.1 – 8.4
รู้จักปัญหาการเลือกใช้
สถานการณ์ข่าวที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์
(กิจกรรมกลุ่ม)

ข่าวที่ 1 : เลขาฯ อย. เตือนวัยรุ่นใช้เจลทินท์ทาในปาก-แก้ม-เสียงแพ้ปากบวมอาจถึงมะเร็ง

เลขาธิการ อย. เตือนวัยรุ่นใช้เจลทินท์ทาในปากและแก้มให้ดูสวยใส เช็กซี ต้องเลือกที่มีมาตรฐานเชื่อถือได้ เพราะอาจมีสีอันตรายห้ามใช้ ทำให้เกิดอาการแพ้ ปากบวม เสียงเป็นมะเร็งได้ ด้านแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคผิวหนัง เผยสีลิปสติกกลุ่ม ส้ม-ชมพู-แดง ผู้ใช้แพ้มากที่สุด แต่สปีจะมีคนแพ้ลิปสติก ปากเฝ่อ เฉลี่ยปีละประมาณ 100 ราย

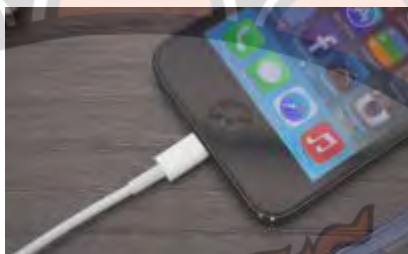
นพ.พิพัฒน์ ยิ่งเสรี เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่าเครื่องสำอางที่กำลังฮิตในหมู่วัยรุ่นไทยขณะนี้คือ เจลสี ที่วัยรุ่นเรียกว่า ทินท์ (tint) เพื่อให้ปากมีสีอมชมพูระเรื่อหรือออกโทนส้มอ่อนดูแล้วจะให้ความรู้สึกว่าเป็นคนมีสุขภาพดี มีเลือดฝาดดี จึงมีผู้ผลิตออกมาจำหน่ายหลากหลาย ยี่ห้อ วางขายตั้งแต่ห้างร้านราคาแพงลงไปถึงตามตลาดนัดราคาถูก แต่การใช้ทินท์นั้นวัยรุ่นจะกลืนกินสีที่เป็นส่วนผสมในเจลทินท์เข้าไปในร่างกาย เนื่องจากจะใช้ทินท์ป้ายเข้าไปในริมฝีปากด้านในทั้งบนและล่าง ซึ่งเป็นเยื่อที่บอบบาง หากเป็นสีต้องห้าม สีอันตราย หรือสีไม่ได้มาตรฐาน สารที่อยู่ในสีก็จะซึมเข้าไปตามเยื่อบุปาก และถูกกลืนกินเข้าไปในร่างกาย ทำให้มีความเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพ โดยเฉพาะโรคมะเร็ง นพ. พิพัฒน์ กล่าวอีกว่า ในรอบ 3 ปีมานี้ พบสีห้ามใช้ 164 ตัวอย่าง โดยลิปสติกที่ฉลากไม่ครบถ้วน หรือเป็นภาษาต่างประเทศ พบสีห้ามใช้ถึงร้อยละ 39 และผู้อำนวยการสถาบันโรคผิวหนัง กล่าวว่า ลิปสติกเป็นเครื่องสำอางที่ใช้แต่งริมฝีปาก หากลิปสติกมีส่วนผสมของสารต้องห้าม เช่น สารนิเกิล โลหะหรือสารตะกั่ว ซึ่งจะอยู่ในสีที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรม ก็จะก่อให้เกิดอาการระคายเคืองอย่างรุนแรง เกิดพิษรุนแรง และถ้าพิษดูดซึมเข้าระบบทางเดินอาหาร ทำให้คลื่นไส้ อาเจียน ตาพร่ามัว หรือทำให้ริมฝีปากปากปวด แสบปวดร้อน คัน เหน้อแดง บวม หรือลอกเป็นขุย โดยสาเหตุของการแพ้ นั้น มาจากน้ำหอมที่เป็นส่วนผสมในลิปสติก หรืออาจมีสารบางชนิดกระตุ้นให้เกิดการแพ้

ที่มา : SanookNEWS

เข้าถึงได้จาก : <http://news.sanook.com/161491/>(สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ข่าวที่ 2 : หยุดพฤติกรรมการใช้มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่ ถ้าไม่อยากเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

หยุดพฤติกรรมการใช้มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่ ถ้าไม่อยากเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

สำหรับอุบัติเหตุการเสียชีวิตเนื่องจากการใช้สมาร์ทโฟนขณะชาร์จแบตเตอรี่นั้น คงจะเป็นข่าวคราวที่เราได้ยินกันอยู่บ่อยครั้ง ถ้าหากใครยังจำกันได้ ย้อนกลับไปเมื่อปี 2013 กับข่าวดังของ แอร์โอสเตสสาวชาวจีนเสียชีวิตขณะใช้ iPhone 5 ที่มีการเสียบชาร์จแบตเตอรี่อยู่ และหลังจากนั้นถัดมาเพียง 1 สัปดาห์ ก็เป็นหนุ่มผู้เคราะห์ร้าย ที่บาดเจ็บสาหัสระดับโคมา หลังจากใช้ iPhone ขณะชาร์จแบตเตอรี่เช่นกัน จนล่าสุด เป็นเหตุการณ์ของ Suhana Mohamad คุณแม่ลูกสองชาวมาเลเซียวัย 30 ปี ที่เสียชีวิตจากไฟช็อตระหว่างใช้ มือถือขณะชาร์จแบตเตอรี่

จริงๆอยู่ที่ สมาร์ทโฟนจะเกิดกระบวนการสันดาปเมื่อมีการชาร์จแบตเตอรี่ แต่ไม่ใช่เรื่องที่จะเกิดได้บ่อยนัก เช่นเดียวกับเรื่องไฟฟ้าลัดวงจรเช่นกัน แต่ทางเดียวที่จะลดความเสี่ยงดังกล่าวได้นั้น ทาง Scott Wolfson คณะกรรมาธิการความปลอดภัยสินค้า อุปโภคบริโภคสหรัฐฯ เผยว่า ควรจะใช้อุปกรณ์สำหรับชาร์จแบตเตอรี่จากผู้ผลิตสมาร์ตโฟนโดยตรงเท่านั้น หรือถ้าหากมีที่ชาร์จแบบไร้สาย (Wireless Charging) ก็จะช่วยลดภัยมากกว่า เพราะการชาร์จแบตเตอรี่จะหยุดอัตโนมัติ เนื่องจากการหยิบไปใช้นั่นเอง

ที่มา : SanookNEWS

เข้าถึงได้จาก : <http://hitech.sanook.com/1405681/> (สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ข่าวที่ 3 : “โฟม”กล่องข้าวน้อยฆ่าคน

“โฟม”กล่องข้าวน้อยฆ่าคน

Polystyrene มีพิษในอาหาร ชาวกรีนโฟมได้อาหาร
ซึ่งเป็นอันตราย เมื่อได้อาหารที่มีสารพิษ

ข้อมูลจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข อธิบายถึงพิษภัยจากกล่องโฟมไว้ว่า โฟมเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดหนึ่งที่เกิดจากพลาสติกประเภทโพลีสไตรีน (Polystyrene: PS) ก่อนนำมาเติมสารเร่งเพื่อช่วยให้เกิดการพองตัวและเกิดการแทรกตัวของก๊าซในเนื้อพลาสติก ทำให้ได้พลาสติกที่มีน้ำหนักเบา สามารถนำไปขึ้นรูปเป็นภาชนะบรรจุอาหารในรูปแบบต่าง ๆ ได้ตามต้องการ แต่เมื่อถูกนำไปใช้บรรจุอาหารที่ร้อนจัดและอาหารทอดที่มีน้ำมันเป็นส่วนประกอบ จะเกิดปฏิกิริยาที่ทำให้สารอันตรายแตกตัวออกมาจากภาชนะโฟมได้

สารพิษที่ไหลออกมาปนเปื้อนกับอาหาร ได้แก่ สไตรีน (Styrene) เบนซีน (Benzene) โดยที่สารสไตรีนจะส่งผลกระทบต่อร่างกายเมื่อถูกผิวหนังหรือเข้าตาจะทำให้ระคายเคือง หากสูดเข้าไปจะมีอาการไอ หายใจลำบาก ปวดศีรษะ ง่วงซึม เป็นต้นส่วนอันตรายจากสารเบนซีนสำหรับผู้ที่ได้รับสารเข้าไปในระยะแรกจะเกิดอาการวิงเวียน คลื่นไส้ ถ้าดื่มหรือกินอาหารที่มีสารเบนซีนปนเปื้อนสูงจะทำให้เกิดอาการปวดท้อง เนื่องจากกระเพาะถูกกัดกร่อน เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ง่วงนอน ชัก หัวใจเต้นแรง และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

ที่มา : นิตยสาร WAY

เข้าถึงได้จาก : <http://waymagazine.org> (สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ชื่อกลุ่ม ..... (กลุ่มที่ .....)

ชั้น ..... เลขที่ ..... / ..... / ..... / ..... / .....

ใบกิจกรรมที่ 8.2

แนวทางการแก้ปัญหาการเลือกใช้

ชั่วโมงที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก แล้วหาข้อเท็จจริงและแนวทางการแก้ปัญหา
2. ให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้องและครบทุกข้อ
3. ให้นักเรียนอภิปรายผลจากการศึกษา
4. ใบกิจกรรมนี้มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ใช้เวลา 60 นาที)

คำถาม

1. จากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จากปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภค

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องพฤติกรรมกรรมการบริโภค

เวลา 14 ชั่วโมง

หัวข้อเรื่อง เลือกบริการ

เวลา 4 ชั่วโมง

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระสำคัญ

การตัดสินใจเลือกบริการ โดยการค้นหา การซื้อ การใช้ และการประเมินการบริโภคผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ล้วนขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

มาตรฐาน

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ค่านิยมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในสังคมซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้
2. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้
4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

สาระการเรียนรู้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค
2. ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
4. การประเมินผล

สมรรถนะสำคัญ

ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1 – 4)

ขั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์

นักเรียนใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว เชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่มาแก้ไขสถานการณ์ ข่าวการใช้สินค้าและบริการ โดยใช้ขั้นตอนและวิธีการคิด ดังนี้

(ชั่วโมงที่ 1)

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา (60 นาที)

1.1 นักเรียนคิดตามภาพโดยครูนำภาพการบริการมาให้ให้นักเรียนดู แล้วกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดโดยใช้คำถามเช่น

- 1) จากภาพสินค้าหรือบริการนี้ นักเรียนจะตัดสินใจใช้บริการนี้หรือไม่
- 2) เหตุใดนักเรียนจึงตัดสินใจเลือกใช้บริการ/ไม่เลือกใช้บริการนี้
- 3) นักเรียนคิดว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ/ไม่

เลือกใช้บริการนี้

1.2 ครูอธิบายถึงปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

1.3 นักเรียนชมวีดิทัศน์การบริการ เรื่องโฆษณา บจก. ศรีมงคลขนส่งและทำใบกิจกรรมที่ 9 เรื่องการบริการ

1.4 นักเรียนกลุ่มเดิม จับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าว เรื่องการใช้บริการที่เป็นปัญหา ซึ่งพบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ในใบกิจกรรมที่ 10.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกบริการโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อหาความชัดเจนของประเด็นที่นักเรียนกำลังศึกษา

ให้นักเรียนศึกษาประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ตั้งประเด็นคำถามของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
- 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
- 3) ตั้งสมมติฐานของปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ

(ชั่วโมงที่ 2)**2. วิเคราะห์แนวทางและแก้ปัญหา (60 นาที)**

2.1 นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 10.2 เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการเลือกบริการ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดังนี้

ให้นักเรียนวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) ตรวจสอบหรือหาข้อเท็จจริงของปัญหาการบริการ
- 2) หาแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันของปัญหาการบริการ

(ชั่วโมงที่ 3)**3. แสดงความรู้ (60 นาที)**

3.1 นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 10.3 เรื่องทบทวนปัญหาการเลือกบริการโดยให้นักเรียนทบทวนกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดลำดับการคิดของตนเอง

3.2 นักเรียนรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มที่ได้ทำการศึกษาประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการจากสถานการณ์ข่าวที่เลือกแล้วนำมาหาข้อสรุป

3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนพูดประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการจากสถานการณ์ข่าวที่เลือกหน้าชั้นเรียนจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

(ชั่วโมงที่ 4)**4. วิเคราะห์และแก้ปัญหา (60 นาที)**

4.1 นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ 10.4 เรื่องประเมินปัญหาการเลือกบริการ โดยให้ประเมินผลของการแก้ปัญหาว่า จะส่งผลดีหรือไม่ เพราะอะไร และยกตัวอย่างการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชิ้นงานหน้าห้องเรียน จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน

4.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองกาบริโภค เป็นแบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ (แบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน)

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. รูปภาพการบริการจำนวน 5 รูปภาพ
2. วิดีทัศน์การบริการ เรื่องโฆษณา บจก. ศรีมงคลขนส่ง จำนวน 1 เรื่อง

3. สถานการณ์ข่าว เรื่องการซื้อสินค้าและบริการที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์ (จำนวน 3 สถานการณ์ข่าว โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม/1 สถานการณ์ข่าว)
4. ใบกิจกรรมที่ 9 เรื่องการบริการ (กิจกรรมเดี่ยว 1 คน / 1 ใบ)
5. ใบกิจกรรมที่ 10.1 เรื่องรู้จักปัญหาการเลือกบริการ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม/1 ชุด)
6. ใบกิจกรรมที่ 10.2 เรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการเลือกบริการ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม/1 ชุด)
7. ใบกิจกรรมที่ 10.3 เรื่องทบทวนปัญหาการบริการ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม/1 ชุด)
8. ใบกิจกรรมที่ 10.4 เรื่องประเมินปัญหาการบริการ (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม/1 ชุด)
9. กระดาษปฐพี (กิจกรรมกลุ่ม 1 กลุ่ม/1 แผ่น)

การวัดผลและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
1. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้	- สังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม - ตรวจผลงาน	- แบบสังเกตการตอบคำถาม - แบบประเมินผลงานนักเรียน	นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ระดับดีขึ้น
2. กำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป
3. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป
4. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	ตรวจผลงาน	- แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคได้ระดับมากขึ้นไป

ตัวอย่างการคิดตามภาพ

รูปภาพการบริการ
“เลือกบริการ”

ชั่วโมงที่ 1

บริการรถไฟไทยโฉมใหม่

บริการร้านอินเทอร์เน็ต

บริการสปา

บริการไปรษณีย์ไทย

บริการแท็กซี่

ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบกิจกรรมที่ 9

การบริการ

ชั่วโมงที่ 1

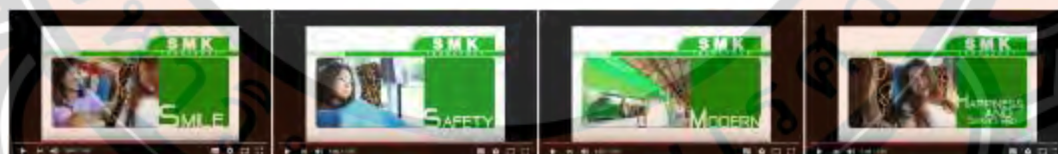
จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์การบริการ
2. ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริการจากการชมวีดิทัศน์
3. ใบกิจกรรมนี้ มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ใช้เวลา 15 นาที)

เรื่อง : โฆษณา บจก. ศรีมงคลขนส่ง

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=D851la14nU&feature=youtu.be>

คำถาม

1. จากการดูวีดิทัศน์ดังกล่าว นักเรียนจะมีวิธีในการเลือกบริการอย่างไรบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการเลือกบริการดังกล่าว

.....

.....

ชื่อกลุ่ม ..... (กลุ่มที่ .....)

ชั้น ..... เลขที่ ..... / ..... / ..... / ..... / .....

ใบกิจกรรมที่ 10.1
รู้จักปัญหาการเลือกบริการ

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนกำหนดปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าวเรื่องบริการที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์
2. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก แล้วตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้อง และครบทุกข้อ
3. ใบกิจกรรมนี้ มีคำถาม จำนวน 3 ข้อ (ใช้เวลา 30 นาที)

1

สยองจิตผิวขาวทำหน้าและตุ้มหนองเต็มหน้าสาวสวย

2

ค้นต้นตอ เจาะสาเหตุ ไปรษณีย์ไทยห่วย! คนชู้หรือระบบแย?

3

สุดทหน!! ผู้โดยสาร อัคคีลิปแฉ “แท็กซี่ไทย รอไปชาติหน้า”

นักเรียนได้สถานการณ์ข่าวเรื่องที่ : .....

ชื่อเรื่อง : .....

คำถาม

1. จากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

2. จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิดว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา
เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก คาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและ
ประเทศกับใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 10.1 – 10.4
รู้จักปัญหาการเลือกบริการ
สถานการณ์ข่าวที่พบอยู่ในสื่อเทคโนโลยี สื่อสิ่งพิมพ์
(กิจกรรมกลุ่ม)

มหาวิทยาลัยพระนคร

ข่าวที่ 1 : สยองฉีดผิวขาวทำหน้าและตุ่มหนองเต็มหน้าสาวสวย

หน้าพัง! สาวหน้าตาดีโพสต์เดือนอยากผิวขาว ระวังตุ่มหนองเห่อขึ้นเต็มหน้า รอยผื่นแดงซ้ไปทั้งตัว แพทย์วินิจฉัยเป็นโรค“หลอดเลือดอักเสบใต้ผิวหนัง” ซึ่งสาเหตุรับสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย

วันที่ 7 ส.ค.59“เดลินิวส์ออนไลน์” ได้รับการเปิดเผยจาก น.ส.นุ้ม (สงวนชื่อ-สกุลจริง) อายุ 27 ปี ระบุว่า ตนเป็นคนค่อนข้างรักสวยรักงาม ฉีดผิวและศัลยกรรมอยู่บ่อยครั้ง แต่ไม่ทราบว่าเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เป็น "โรคหลอดเลือดอักเสบใต้ผิวหนัง" ง่ายขึ้นหรือไม่ โดยอาการเริ่มแรกต้นเดือนเม.ย. มีแผลในปากจำนวนมาก ผื่นเล็ก ๆ สีแดงขึ้นที่ขา แขน คาง หน้าผาก และนิ้วมือ คล้ายยุงกุดแต่ไม่มีอาการคัน เมื่อถูกกดทับจะเจ็บ จนรอยข้ำมีขนาดใหญ่ขึ้นทุกวัน ประกอบกับมีไข้สูงร่วมด้วย กระทั่งมีตุ่มขึ้นที่เปลือกตาโดยหมอโรคติดต่อเจาะเลือดตรวจโรคทั่วไป ให้นยาฆ่าเชื้อทางเส้นเลือด 2 วัน และหมอโรคผิวหนังให้เจาะตรวจ ANA ผลเลือดขึ้น Positive 1 : 80 ซึ่งหมอแจ้งคร่าว ๆ เป็นโรคแพ้ภูมิตัวเองชนิดหนึ่ง

ที่มา : เดลินิวส์

เข้าถึงได้จาก : <http://www.dailynews.co.th/regional/514265>(สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ข่าวที่ 2 : คั่นต้นตอ เจาะสาเหตุ ไปรษณีย์ไทยห่วย! คนชู้หรือระบบแย่?

ชาวเน็ตรุมด่าเพียบ ผู้รับบริการสุดเอือม ระบบไปรษณีย์ไทยไร้ประสิทธิภาพ เหตุไหนถึงเป็นเช่นนี้ ‘ทีมข่าวไทยรัฐออนไลน์’ จะพาคุณไปไขข้อข้องใจกับปัญหาสุดท้น อิดหนาระอาใจ ต้นสายปลายเหตุอยู่ที่ใดพร้อมหาคำตอบไปด้วยกัน!

“ทีมข่าวไทยรัฐออนไลน์” ได้พูดคุยกับ น.ส.พรพิมล อยู่เย็น อายุ 59 ปี หนึ่งในผู้ให้บริการไปรษณีย์ไทย ได้เล่าให้เราฟังว่า ตนมีหลานที่อาศัยอยู่ประเทศเนเธอร์แลนด์ จึงมีการส่งพัสดุและใช้บริการกับไปรษณีย์ไทยอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 3 อาทิตย์เท่านั้นและในครั้งนี้นหลานของตน ได้ส่งหนังสือมาให้พร้อมกับแนบเงินเป็นจำนวน 100 ยูโร (เทียบเป็นเงินไทยเท่ากับ 3,789 บาท) ไว้ในหนังสือดังกล่าว พร้อมคำยืนยันและภาพถ่ายจากหลานว่า ส่งเรียบร้อยแล้วจริง ๆ แต่ไม่รู้ด้วยเหตุใด หนังสือเล่มนั้นและเงินอีกจำนวนหนึ่งไม่เคยถูกส่งมาถึงบ้านของเธอเลย

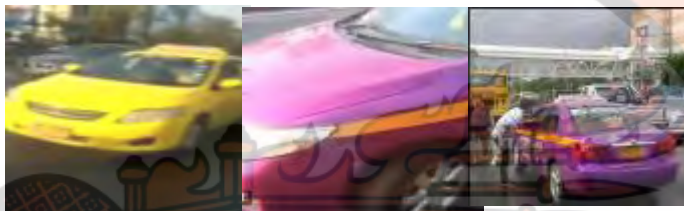
ผู้ประสบเหตุการณ์รายที่ 2 คือ น.ส.นิชนันท์ ตาลหวาน ชาวสุพรรณบุรี เล่าให้ ‘ทีมข่าวไทยรัฐออนไลน์’ ฟังด้วยอารมณ์ที่ค่อนข้างหงุดหงิดว่าตนเคยส่งกล่องวัดมุงคลครอบด้วยตัวกระจกไปให้เพื่อนที่อยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นของขวัญวันเกิดพร้อมกับเขียนข้อความขนาดใหญ่ว่า “ห้ามโยน ระวังแตก” แต่เมื่อได้รับสิ่งของดังกล่าว กลับพบว่ากล่องวัดมุงคลที่บรรจุอยู่ภายในนั้น แตกยับเยินไปเสียแล้ว

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์

เข้าถึงได้จาก : <http://www.dailynews.co.th/regional/514265>(สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

ข่าวที่ 3 :สุดทน!! ผู้โดยสาร อัดคลิปแฉ “แท็กซี่ไทย รอไปชาติหน้า”

ผู้โดยสารสุดทน อัดคลิปแฉ แท็กซี่ไทย รอไปชาติหน้า หลังถูกปฏิเสธกว่าสิบคัน

วันที่ 22 มกราคม 2558 ได้มีการโพสต์คลิป “แท็กซี่ไทย รอไปชาติหน้า” โดยคุณนพพร ปิ่นทอง พยายามเรียกแท็กซี่ที่หน้าปั้มน้ำมันแห่งหนึ่งย่านถนนศรีนครินทร์เพื่อไปถนนรัชดา เรียกกรวดจนสุดทนเลยต้องเอามือถือขึ้นมาถ่ายคลิปเพื่อป้องกันคำตอบว่า แก๊สหมดโดยในคลิป “แท็กซี่ไทย รอไปชาติหน้า” ซึ่งในเนื้อหาของคลิปพยายามบอกแท็กซี่ที่หน้าปั้มน้ำมันแก๊สเพื่อเดินทางไปยังรัชดา 18 แต่ถูกแท็กซี่ปฏิเสธ 20 คัน ด้วยข้ออ้างสารพัด อาทิ แก๊สหมด ไม่สะดวก ส่งรถไม่ทัน และต้องการราคาเหมา

แม้แต่ แทคยอน ชูปตาร์หนุ่ม แห่งวง 2PM จากแดนกิมจิ ก็ยังโดนแท็กซี่กว่า 10 คัน ปฏิเสธที่จะรับชูปตาร์หนุ่มงานนี้ชูปตาร์ถึงกับต้องปาดเหงื่อเย็นเรียกแท็กซี่เกือบชั่วโมง กว่าจะมีแท็กซี่ใจดีพาเขาไปส่งยังโรงแรมย่านสุขุมวิท เรียกได้ว่าไม่เฉพาะแต่คนไทยเท่านั้น แต่คนต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ ต่างก็โดนแท็กซี่ปฏิเสธเช่นเดียวกัน จนเกิดเป็นวลีที่ว่า “เข้ามากรุงเทพฯ ถ้าไม่เคยโดนแท็กซี่ปฏิเสธเหมือนมาไม่ถึงกรุงเทพฯ”

ที่มา : MTHAI NEWS และ วารสารศาสตร์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยรังสิต (สืบค้นวันที่ 4 ม.ค.60)

เข้าถึงได้จาก : <http://news.mthai.com/general-news/414576.html> และ <http://www.jr-rsu.net/article/1573>

ชื่อกลุ่ม ..... (กลุ่มที่ .....)

ชั้น ..... เลขที่ ..... / ..... / ..... / ..... / .....

ใบกิจกรรมที่ 10.2

แนวทางการแก้ปัญหาการเลือกบริการ

ชั่วโมงที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ข่าวที่เลือก แล้วหาข้อเท็จจริงและแนวทางการแก้ปัญหา
2. ให้นักเรียนตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้ถูกต้องและครบทุกข้อ
3. ให้นักเรียนอภิปรายผลจากการศึกษา
4. ใบกิจกรรมนี้มีคำถาม จำนวน 2 ข้อ (ใช้เวลา 60 นาที)

คำถาม

1. จากสถานการณ์ข่าวที่นักเรียนเลือก นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. จากปัญหาดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภค (ใช้เวลา 30 นาที)

.....

.....

.....

.....

2. แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

เรื่อง พฤติกรรมการบริโภค วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระเศรษฐศาสตร์)

รหัสวิชา ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

(ฉบับจริง)

- คำชี้แจง** 1. ข้อสอบชุดนี้เป็นข้อสอบอัตนัย มีสถานการณ์ 3 สถานการณ์ แบ่งออกเป็นคำถาม สถานการณ์ละ 7 ข้อ จำนวน 9 หน้า
2. ให้นักเรียนศึกษาสถานการณ์ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่กำหนดให้ในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วตอบคำถามลงไปในกระดาษให้ถูกต้อง

1. “ชาวเน็ตสุดฮอต นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โพสต์คลิปวิดีโอ พฤติกรรมแม่ค้าที่น้ำน้ำแข็งเหลือจากลูกค้าคนเดิมมาใช้ซ้ำ หน้าที่ยังนำหลอดดูดเก่ามาใช้ซ้ำ”

วันที่ 15 พ.ย. 59 ผู้สื่อข่าวรายงานว่าแฟนเพจเฟซบุ๊ก “จันทรเกษมโพสต์” ของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้โพสต์คลิปวิดีโอ ขณะแอบถ่ายพฤติกรรมของแม่ค้าและพ่อค้าภายในร้านอาหารแห่งหนึ่ง โดยอ้างว่า พบพฤติกรรม น้ำน้ำแข็งเหลือใช้จากลูกค้าคนเดิมนำมาเทลงในถังน้ำแข็งเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ อีกทั้งยังได้นำหลอดดูดที่ลูกค้าใช้แล้ว นำไปแช่ในถังน้ำและล้าง ก่อนจะนำกลับมาใช้ซ้ำอีกครั้งพร้อมระบุข้อความอ้างว่า ผู้ประกอบการร้านอาหารรายหนึ่ง เผยการนำหลอดพลาสติกมาใช้ซ้ำ สามารถลดต้นทุนได้จริง โดยหลอดดูดมีราคาห่อละ 45 บาท ซื้อมาห่อละ 3-4 ห่อ จึงต้องเสียเงินซื้อหลอดดูดใหม่ 180 บาทต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าการเพิ่มต้นทุนให้กับร้านค้า จึงต้องหาทางประหยัดเงิน และลดต้นทุนลง เพื่อให้ร้านค้าเล็ก ๆ อยู่ได้ “ที่ทางร้านทำแบบนี้ เพราะเห็นว่าบางครั้งลูกค้าไม่ได้ดื่มจากหลอดที่ทางร้านนำไปเสิร์ฟให้ จึงคิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรหากจะนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง แต่ช่วงหลังจะซื้อหลอดเป็นแพ็คใหญ่ๆ ก็ช่วยประหยัดต้นทุนได้อีกทาง” ผู้ประกอบการร้านอาหารรายหนึ่งกล่าว

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์ (เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ : <http://www.thairath.co.th/content/784102>)

1.1 จากพฤติกรรมแม่ค้าที่นำน้ำแข็งเหลือ และนำหลอดดูดที่ใช้แล้วจากลูกค้ามาใช้ซ้ำ นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

1.2 จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิดว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา เพราะอะไร

.....

.....

.....

1.3 จากปัญหาพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนคาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและประเทศกับใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

1.4 จากปัญหาพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

1.5 ผลที่เกิดจากพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหา หรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมากที่สุด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.6 จากการที่นักเรียนได้อ่านสถานการณ์ข่าวพฤติกรรมของแม่ค้าที่นำน้ำแข็งเหลือ และนำหลอดดูดที่ใช้แล้วจากลูกค้ามาใช้ซ้ำ นักเรียนมีกระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการจัดลำดับความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.7 ผลของการแก้ปัญหาจากวิธีดังกล่าว จะส่งผลได้อย่างไร เพราะอะไรยกตัวอย่างประกอบ

.....

.....

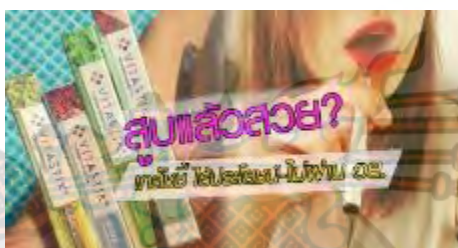
.....

.....

.....

2. ผู้ที่ชื่นชอบการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพควรรู้ไว้ หลังจากในระยะหลังมานี้เราได้เห็นมีร้านค้าออนไลน์มากมายผุดสินค้า "วิตามินแบบสูบ" ขึ้นมาขายเพื่อเป็นอีกตัวเลือกหนึ่งในการเสริมวิตามินแก่ร่างกาย ซึ่งสินค้าจำพวกนี้ในประเทศไทยเป็นการแอบนำเข้ามาจำหน่าย โดยไม่มีหน่วยงานรัฐการันตีแต่อย่างใด "วิตามินแบบสูบ" มีลักษณะการสูบล้ำยหรือไฟฟ้ากำลังเป็นที่นิยมของวัยรุ่น โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาไม่รับรองผลิตภัณฑ์นี้ เพราะถือว่าไม่มีประโยชน์กับร่างกาย

วันที่ 31 ส.ค.59 ภก.ประพนธ์ อางตระกูล รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ยืนยันว่าวิตามินแบบสูบไม่ได้ผ่านการรับรองจาก อย. เพราะถือว่าไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย โดยตั้งข้อสังเกต 3 ประการ คือ ปริมาณวิตามินที่ระบุไว้ข้างฉลากมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่มีผลการวิจัยยืนยันว่าเมื่อรับวิตามินนี้แล้วจะมีผลต่อร่างกายอย่างไร และวิตามินต้องดูผ่านความร้อนทำให้เสียสภาพจนประสิทธิภาพลดลง

ภก.ประพนธ์แนะนำว่า หากต้องการวิตามินให้เลือกซื้อจากที่วางจำหน่ายในร้านขายยาและได้รับการรับรองจาก อย. เท่านั้น หรือหากต้องการมีผิวสวยและร่างกายแข็งแรง ให้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ

ที่มา : ข่าวไทยพีบีเอส (เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ : <http://news.thaipbs.or.th/content/255358>)

2.1 จากพฤติกรรมของวัยรุ่นที่นิยมสูบวิตามินดังกล่าว นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิดว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะ
ทำการศึกษา เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 จากพฤติกรรมของวัยรุ่นดังกล่าว นักเรียนคาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคม
และประเทศกับใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 จากปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นที่นิยมชอบสูบบุหรี่ นักเรียนมีวิธีใน
การตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 ผลที่เกิดจากพฤติกรรมการสูบบุหรี่ดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการ
แก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมากที่สุด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.6 จากการที่นักเรียนได้อ่านสถานการณ์ข่าวพฤติกรรมของวัยรุ่นที่นิยมสูบบุหรี่
ดังกล่าวนักเรียนมีกระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการจัดลำดับความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.7 ผลของการแก้ปัญหาจากวิธีดังกล่าว จะส่งผลดีอย่างไร เพราะอะไร ยกตัวอย่าง
ประกอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. “จัดฟันแฟชั่นคร่ำ นักเรียน ม.3 แม่เผยลูกแอบทำ”วันที่ 15 ก.ย. 52 ร.ต.ท. จีระศักดิ์ แอบแฝง ร้อยเวรสอบสวน สภ.บางละมุง จ.ชลบุรี ได้รับแจ้งจากแพทย์ รพ.บางละมุงว่ามีญาตินำนักเรียนหญิงเข้าทำการรักษาตัว แต่เกิดเสียชีวิตในระหว่างนำส่ง รพ. อย่างไม่ทราบสาเหตุ ขอให้มาทำการสอบสวน หลังรับแจ้งจึงรีบไปดูตรวจสอบพบญาติ พี่น้อง กำลังร่ำไห้กอดศพ ด.ญ.พลอย (นามสมมติ) อายุ 14 ปี นักเรียนชั้น ม.3โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในเมืองพัทยา สภาพศพเสียชีวิตก่อนหน้าจะถึงโรงพยาบาล ตามร่างกายไม่พบบาดแผลถูกทำร้าย ตัวเหลืองซีด โดยบริเวณภายในช่องปาก พบว่ามีการจัดฟันแฟชั่นสีชมพู

นางแพงศรี บิลอง อายุ 38 ปี ผู้เป็นแม่ ให้การทั้งน้ำตาว่าช่วงเช้าที่ผ่านมาได้พยายามปลุกลูกสาวให้ลุกขึ้นอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน แต่ปรากฏว่าพยายามเรียกอยู่นานลูกสาวก็ไม่ยอมตื่นพอเข้าดูใกล้ ๆ เห็นลูกสาวนอนสงบนิ่งผิดปกติ จึงรีบนำตัวส่งโรงพยาบาล แต่ลูกสาวเสียชีวิตก่อนหน้าแล้วส่วนสาเหตุนั้นไม่ทราบ เพราะลูกสาวไม่มีโรคประจำตัว หรืออาการป่วยให้เห็นซึ่งก่อนหน้านี้ช่วงระยะประมาณ 1 – 2 เดือนที่ผ่านมา หลังจากลูกสาวแอบไปจัดฟันแฟชั่นที่ตลาดนัดแห่งหนึ่งในเมืองพัทยาจากนั้นลูกสาวเริ่มมีอาการผิดปกติ ซึมเศร้า ไม่ค่อยพูดค่อยจา ถ้ามอะไรก็ไม่บอก จนกระทั่งลูกสาวเสียชีวิต

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ได้ติดต่อสอบถามไปยังคณะทันตแพทย์ในพื้นที่เมืองพัทยา และระบุในเรื่องโทษของการจัดฟันแฟชั่นว่า ปัจจุบันการจัดฟันของหมอ จะจัดเพื่อการรักษา ซึ่งจะมีระยะการดูแลรักษา ส่วนการจัดฟันแฟชั่น จะจัดเพื่อการสวยงามเท่านั้น ประกอบกับมีราคาถูกจึงทำให้เหล่าบรรดาวัยรุ่นไปจัดฟันแฟชั่นจำนวนมาก ซึ่งวัตถุประสงค์ในการจัดฟันแฟชั่นส่วนมากจะไม่ได้มาตรฐานอุปกรณ์ไม่มีการฆ่าเชื้อก่อนติดตั้ง ผลที่จะตามมาคือ หากเส้นลวดเกิดไปทิ่มเหงือก อาจเป็นบาดทะยักได้ ประกอบกับช่องปากเป็นแหล่งสะสมของเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อร่างกายได้เช่นกัน

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์ (เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ : <http://www.thairath.co.th/content/33150>)

3.1 จากพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่นดังกล่าว นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจ
อะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ

.....

.....

.....

3.2 จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิดว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะ
ทำการศึกษา เพราะอะไร

.....

.....

.....

3.3 จากพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่น นักเรียนคาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคม
และประเทศกับใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

3.4 จากปัญหาพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่นดังกล่าว นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบ
ข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมกรบรีโภค

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง พฤติกรรมกรบรีโภค วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระเศรษฐศาสตร์)
รหัสวิชา ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
(ฉบับจริง)

- คำชี้แจง** 1. ข้อสอบชุดนี้เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ จำนวน 7 หน้า
2. จงทำเครื่องหมาย **X** ลงในช่อง ก ข ค ง ข้อใดข้อหนึ่งที่นักเรียนเห็นว่าเป็นข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ
1. นายมนตรีชอบใช้นาฬิกาข้อมือโรเล็กซ์ เพราะเขาเป็นคนมีรสนิยม การกระทำของนายมนตรีสอดคล้องกับพฤติกรรมกรบรีโภคในเรื่องใด
    - ก. ความจำเป็น
    - ข. กระแสสังคม
    - ค. การประชาสัมพันธ์
    - ง. เทคโนโลยีสมัยใหม่
  2. ดุจดาวเลือกรับประทานอาหารคลีน และออกกำลังกายเป็นประจำ แสดงถึงค่านิยมในข้อใด
    - ก. การให้ความสำคัญกับสุขภาพ
    - ข. การให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม
    - ค. การให้ความสำคัญกับกระแสนิยม
    - ง. การให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหาร
  3. วิเวียนมีรายได้เดือนละ 8,000 บาท แต่เธอชอบใช้เสื้อผ้าและกระเป๋าที่มียี่ห้อแบรนด์เนม และชอบเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือให้ทันสมัยอยู่เสมอ แสดงว่าวิเวียนมีพฤติกรรมกรบรีโภคตรงกับข้อใด
    - ก. เป็นคนมีรสนิยมดี
    - ข. เป็นคนที่ทันสมัย ก้าวทันเทคโนโลยี
    - ค. เป็นคนที่อุดหนุนสินค้าภายในประเทศ
    - ง. เป็นคนให้ความสำคัญกับการบริโภคนิยม

4. ชาวสวयीซื้อผลิตภัณฑ์ครีมทาหน้ายี่ห้อหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมมาใช้ ซึ่งโฆษณาว่าจะช่วยให้ผิวหน้าขาวใสภายใน 7 วัน แต่หลังจากชาวสวयीใช้แล้ว หน้าของชาวสวयीกลับมีผื่นแดงขึ้น และปวดแสบปวดร้อน นักเรียนคิดว่าชาวสวयीมีพฤติกรรมกรบริโภคอย่างไร
- ให้ความสำคัญกับหน้าตาของตนเอง
  - ซื้อสินค้าที่ดูดีโดยคุณภาพ ไม่มีมาตรฐาน
  - หลงเชื่อคำโฆษณา โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย
  - ติดตามกระแสความนิยม ทำให้ชาวสวयीเป็นคนทันสมัย
5. ข้อความเกี่ยวกับการบริโภคต่อไปนี้ ข้อใดถูกต้องมากที่สุด
- การเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นมาใช้ภายในครัวเรือน
  - ความต้องการสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ มาใช้ในครอบครัวและสำนักงาน
  - การใช้จ่ายสินค้าและบริการเพื่อความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวัน
  - ความต้องการสินค้าและบริการเพื่อนำมาตอบสนองการอุปโภคบริโภคของมนุษย์โดยตรง
6. การเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ขึ้นอยู่กับสิ่งใดมากที่สุด
- ความจำเป็น
  - ความสวยงาม
  - ความคงทนถาวร
  - ความสะดวกสบาย
7. ก่อนการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารใด ๆ สิ่งแรกที่ควรกระทำ คือข้อใด
- เลือกอาหารที่มียี่ห้อดัง ๆ
  - เลือกอาหารที่มีรสชาติอร่อย
  - อ่านฉลากผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ๆ
  - เลือกอาหารที่มีราคาไม่แพงมากนัก
8. ข้อใดแสดงว่านักเรียนเป็นผู้บริโภคที่มีความระมัดระวังในการบริโภคมากที่สุด
- ซื้อผลไม้กระป๋องที่บูบเพียงเล็กน้อย
  - เลือกซื้อผักที่มีใบสีเขียวเพราะสวยงาม
  - ซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตเพราะสะดวก
  - เลือกซื้อผักประเภทกระถิน ตำลึง ดอกโสน

9. การเลือกซื้อเครื่องแต่งกายควรเป็นไปตามเหตุผลใดถูกต้องที่สุด
- เพศและวัย
  - อายุและฐานะ
  - สมัยนิยมและคุณภาพของครอบครัว
  - ความจำเป็นและความพร้อมของครอบครัว
10. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ
- นอนน้อยใช้กระเป๋าผ้าไปจ่ายตลาด
  - พอเพียงขอเงินคุณแม่ซื้อ iPhone 7 Plus
  - โหลี่ฟู้จี้กวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง
  - ป้อมแป๋มนำขวดพลาสติกที่ใช้แล้ว มาดัดแปลงเป็นกระถางปลูกดอกไม้
11. หากนักเรียนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้รับความเสียหายจากการใช้สินค้าและบริการ นักเรียนควรร้องเรียนที่หน่วยงานใด
- สำนักนายกรัฐมนตรี
  - องค์การอาหารและยา
  - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
  - สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
12. วิธีที่ดีที่สุดในการปกป้องสิทธิผู้บริโภคด้วยตนเอง คือข้อใด
- การทดลองใช้สินค้า
  - การใช้สินค้าลดราคา
  - การใช้สินค้าราคาแพง
  - การตรวจสอบใบเสร็จทุกครั้งเมื่อจ่ายเงิน
13. ข้อใด ไม่ใช่ ผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้ยาลดความอ้วน
- สามารถเกิดการเสพติดยาได้
  - เมื่อหยุดยาแล้ว น้ำหนักจะเพิ่มขึ้น
  - มีอาการมึนงงหงุดหงิดง่าย นอนไม่หลับ
  - มีรูปร่างที่สวยงาม อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

14. ปัญหาใดที่ส่งผลให้วัยรุ่นนิยมแต่งกายให้เป็นที่เด่นของตนเอง คือข้อใด
- ต้องการเลียนแบบดารานักร้อง
  - ต้องการเลียนแบบคนที่ตนเองชื่นชอบ
  - ต้องการยอมรับจากเพื่อนและเพศตรงข้าม
  - ต้องการเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง
15. การที่ผู้บริโภคตัดสินใจผิดพลาดในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เกิดจากอิทธิพลของข้อใดมากที่สุด
- การแนะนำของเพื่อน
  - การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ
  - การได้รับแจกสินค้าตัวอย่าง
  - การสาริตวิธีการใช้สินค้าและบริการ
16. การบริโภคจะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับข้อใดมากที่สุด
- ราคาสินค้าถูกลง
  - มีเงินออมมากขึ้น
  - รายได้ของผู้บริโภคสูงขึ้น
  - อัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดต่ำลง
17. สินค้าประเภทเครื่องสำอางมีราคาแพงมากเนื่องจากปัจจัยในข้อใด
- กระแสสังคม
  - เป็นสินค้าฟุ่มเฟือย
  - ความนิยมของผู้บริโภค
  - ต้นทุนในการโฆษณาสูง
18. ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งใช้วิธี ลด แลก แจก แถม แก่ลูกค้าตามหลักเศรษฐศาสตร์ ถือว่า ยุทธวิธีนี้เป็นการใช้ปัจจัยใดกำหนดการบริโภค
- กลไกของราคา
  - คุณภาพของสินค้า
  - ปริมาณสินค้าที่มีในตลาด
  - เทคนิคการขายเพื่อจูงใจผู้บริโภค

19. การโฆษณาสินค้าและบริการมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคอย่างไร
- ก. ผู้บริโภครู้จักสินค้าและบริการ
  - ข. ผู้บริโภครับรู้ข้อมูลของสินค้าและบริการ
  - ค. ผู้บริโภครู้สถานที่จำหน่ายสินค้าและบริการ
  - ง. ผู้บริโภคเกิดความสนใจในจุดเด่นของสินค้าและบริการ
20. ปัจจัยข้อใด มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคน้อยที่สุด
- ก. ของดีราคาถูก
  - ข. แหล่งผลิตสินค้า
  - ค. รายได้ของผู้บริโภค
  - ง. รสนิยมของผู้บริโภค
21. การนำกระดาษ A4 ที่ใช้แล้วหน้าเดียวมาใช้อีกหน้าหนึ่ง สอดคล้องกับการบริโภคในเรื่องใด
- ก. คุณภาพ
  - ข. ประหยัด
  - ค. ประโยชน์
  - ง. ความจำเป็น
22. คุณแม่บอกให้แยมเลือกซื้อขนมที่ใช้สีจากวัสดุธรรมชาติ แสดงว่าคุณแม่คำนึงถึงการบริโภคในเรื่องใด
- ก. ประหยัดค่าใช้จ่าย
  - ข. ราคาขนมจะถูกกลง
  - ค. คุณภาพของอาหาร
  - ง. ความปลอดภัยของร่างกาย

23. นางสาวจีราวัจน์ได้ไปซื้อรถยนต์ป้ายแดงจากบริษัทแห่งหนึ่ง แต่เมื่อใช้ไปได้ 2 – 3 สัปดาห์ปรากฏว่ารถยนต์เสีย จึงซ่อมหลายครั้ง และเมื่อติดต่อบริษัทที่ซื้อก็ไม่ได้รับการแก้ไข นักเรียนคิดว่า นางสาวจีราวัจน์ควรทำอย่างไร
- แจ้งตำรวจ
  - แจ้งกรมการค้าภายใน
  - ติดต่อบริษัทรถยนต์ที่ซื้ออีกครั้ง
  - แจ้งกรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด
24. กี้อชอบรับประทานอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดเป็นประจำทุกวัน จึงทำให้น้ำหนักเพิ่มขึ้นและใส่เสื้อผ้าที่มีอยู่ไม่ได้ นักเรียนคิดว่า กี้อควรปฏิบัติตนอย่างไร
- ซื้อเสื้อผ้าตัวใหม่
  - กินยาลดความอ้วน
  - ออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน แต่รับประทานอาหารเหมือนเดิม
  - ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหาร และออกกำลังกายสม่ำเสมอ
25. ข้อใดไม่ใช่สิ่งที่ควรคำนึงถึงก่อนการบริโภคสินค้าหรือบริการ
- ราคา
  - ฉลากสินค้า
  - ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต
  - วันเดือนปีที่ผลิต หรือวันหมดอายุ
26. สาทิตซื้อถุงพลาสติกบรรจุอาหาร ซึ่งมีข้อความระบุไว้ที่หน้าห่อว่า บรรจุ 100 ใบ แต่เมื่อสาทิตนำออกมานับ พบว่ามีเพียง 65 ใบ สาทิตจึงไปติดต่อยังร้านจำหน่าย เพื่อขอค่าชดเชย นักเรียนคิดว่า การกระทำของสาทิตนั้นถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร
- ไม่ถูกต้องเพราะ สาทิตเลือกร้านที่ไม่มีคุณภาพ
  - ไม่ถูกต้องเพราะ สาทิตไม่มีหลักฐานในการยืนยันได้
  - ถูกต้องเพราะ สาทิตได้สินค้าไม่ตรงตามความต้องการ
  - ถูกต้องเพราะ สาทิตถูกละเมิดสิทธิ เนื่องจากปริมาณสินค้าไม่ตรงกับจำนวนที่ระบุไว้

27. มะลิชอบใช้เสื้อผ้าที่ทอด้วยฝ้าย มีลวดลายไทย และเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง เพราะมะลิถือคติว่า “ใช้ของไทย กินของไทย ซาติไทยเจริญ” นักเรียนคิดว่า มะลิมีพฤติกรรมดังกล่าวที่ก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อสังคม เพราะอะไร
- ผลเสีย เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่ไม่ทันสมัย
  - ผลเสีย เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่ไม่ตามกระแส แฟชั่นใหม่ ๆ
  - ผลดี เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาด้านวัฒนธรรมไทย
  - ผลดี เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย
28. แป้งเก็บเอกสารการโฆษณา และใบเสร็จรับเงินทุกครั้งเมื่อมีการใช้จ่าย เพื่อเป็นหลักฐาน หากถูกเอารัดเอาเปรียบ นักเรียนคิดว่าแป้งมีพฤติกรรมอย่างไร
- มีสติ
  - มีความรู้
  - มีความรอบคอบ
  - เป็นความเคยชิน
29. การกระทำของใครที่แสดงถึงการเป็นผู้บริโภคที่ดี และมีส่วนช่วยเหลือประเทศชาติ
- เอซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย
  - บีซื้อสินค้าที่ผลิตโดยคนไทยที่มีคุณภาพดี
  - ซีซื้อสินค้าที่ผลิตโดยฝีมือคนไทยที่มีราคาถูก
  - ดีซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย ตรงใจผู้ใช้และได้คุณภาพมาตรฐาน
30. การโฆษณาเครื่องออกกำลังกายซึ่งมีข้อความระบุว่า “สามารถทำให้รูปร่างกระชับ และได้สัดส่วน ภายใน 1 สัปดาห์” นักเรียนคิดว่า ข้อความโฆษณานี้เข้าข่ายเป็นข้อความประเภทใด
- ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง
  - ข้อความที่เสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ
  - ข้อความที่สนับสนุนให้มีการกระทำผิดศีลธรรม
  - ข้อความที่สนับสนุนให้มีการกระทำผิดกฎหมาย

เฉลย
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพฤติกรรมกรบรีโศค
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1) ข	16 ค
2) ก	17 ง
3) ง	18 ง
4) ค	19 ง
5) ง	20 ข
6) ก	21 ข
7) ค	22 ง
8) ง	23 ง
9) ง	24 ง
10) ข	25 ก
11) ค	26 ง
12) ง	27 ค
13) ง	28 ค
14) ค	29 ง
15) ข	30 ก

4. แบบประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

**แบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน
ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวให้มีคุณภาพก่อนนำไปใช้

2. แบบประเมินฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ - สกุล .....

วุฒิการศึกษา .....

ตำแหน่งปัจจุบัน .....

สถานที่ทำงาน .....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

ตอนที่ 2 การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

ขอความกรุณาท่านพิจารณาให้คะแนนความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการ
เรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการ
บริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1มีความเหมาะสมตามองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่กำหนด
หรือไม่ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ด้านสาระสำคัญ					
1.1 เสนอแก่นความรู้ในเรื่องที่เรียน					
2. ด้านตัวชี้วัด					
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้					
2.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์					
3. ด้านสาระการเรียนรู้					
3.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด					
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน					
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้					
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค					
4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ตามลำดับขั้นตอน					
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้					
5.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค					
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
6. ด้านการวัดและประเมินผล					
6.1 วิธีการวัดสอดคล้องกับความสามารถในการคิด ไตร่ตรองการบริโภค					
6.2 เครื่องมือสามารถใช้ในการวัดความสามารถในการคิด ไตร่ตรองการบริโภค					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยนเรศวร

5. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

ระหว่างข้อความคำถามกับขั้นตอนของความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

เรื่อง พฤติกรรมการบริโภค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. ขอความกรุณาท่านพิจารณาให้คะแนนความคิดเห็นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1, 0 หรือ -1 ซึ่งกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับขั้นตอนของความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคและการให้คะแนนคำตอบสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับขั้นตอนของความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคและการให้คะแนนคำตอบสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับขั้นตอนของความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคและการให้คะแนนคำตอบสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

2. หากท่านมีข้อเสนอแนะและเพิ่มเติม กรุณาเขียนลงในช่องข้อเสนอแนะ

3. โปรดกรอกข้อมูลส่วนตัวของท่าน

ชื่อ - สกุล .....

วุฒิการศึกษา .....

ตำแหน่งปัจจุบัน .....

สถานที่ทำงาน .....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

(.....)

..... / ..... / .....

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคหมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการ การคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่มี กระบวนการตัดสินใจเลือกใช้สินค้าและบริการ โดยการค้นหา การซื้อ และประเมินการบริโภค ผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค แบบ อัตนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ข้อโดยมีกระบวนการในการคิดไตร่ตรองการบริโภค 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตั้งประเด็นคำถามเป็นการตระหนักและใช้สติรู้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อนำไปสู่สถานการณ์การแก้ปัญหาที่เป็นไปได้
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการกำหนดความคิดและขอบเขตของปัญหาการบริโภค สินค้าและบริการเพื่อระบุหาความชัดเจนของเรื่องที่จะศึกษา
3. การกำหนดสมมติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบของประเด็นปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการที่ศึกษา
4. การตรวจสอบหลักฐานเป็นการใช้เหตุผลในการรวบรวมความคิดและข้อมูลเพื่อ พิจารณาหลักฐานมาสนับสนุนความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา
5. การแก้ปัญหาเป็นการเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการ
6. การจัดลำดับการคิดเป็นการทบทวนเหตุผลเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์ และนำไปสู่ข้อสรุปตามข้อเท็จจริง
7. การประเมินผลเป็นการพิจารณาหรือประเมินแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดที่จะ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การให้คะแนนคำตอบ

เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่าที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

ขั้นตอนของ ความสามารถใน การคิดไตร่ตรองการ บริโภค	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
1. การตั้งประเด็น คำถาม	ตั้งประเด็นคำถาม ปัญหาพฤติกรรมกร บริโภคจาก สถานการณ์ข่าวที่ครู กำหนดให้ได้ตรง ประเด็น 3 ข้อ	ตั้งประเด็นคำถาม ปัญหาพฤติกรรมกร บริโภคจาก สถานการณ์ข่าวที่ครู กำหนดให้ได้ตรง ประเด็น 2 ข้อ	ตั้งประเด็นคำถาม ปัญหาพฤติกรรมกร บริโภคจาก สถานการณ์ข่าวที่ครู กำหนดให้ได้ตรง ประเด็น 1 ข้อ	ตั้งประเด็นคำถาม ปัญหาพฤติกรรมกร บริโภคจาก สถานการณ์ข่าวที่ครู กำหนดให้ไม่ตรง ประเด็น
2. การกำหนด จุดมุ่งหมาย	เขียนจุดมุ่งหมายและ ขอบเขตของประเด็นที่ ศึกษาได้ทุกข้อ พร้อม อธิบายเหตุผลในแต่ ละข้อทุกข้อ	เขียนจุดมุ่งหมายและ ขอบเขตของประเด็นที่ ศึกษา พร้อมอธิบาย เหตุผลในแต่ละข้อได้ เกือบทุกข้อ	เขียนจุดมุ่งหมายและ ขอบเขตของประเด็นที่ ศึกษาได้บางข้อ แต่ ไม่มีการอธิบาย เหตุผลในแต่ละข้อ	เขียนจุดมุ่งหมายและ ขอบเขตของประเด็นที่ ศึกษาไม่ตรงประเด็น และไม่มีการอธิบาย เหตุผลในแต่ละข้อ
3. การกำหนด สมมติฐาน	คาดคะเนคำตอบของ ประเด็นปัญหาที่ เป็นไปได้ทุกข้ออย่าง มีเหตุผล	คาดคะเนคำตอบของ ประเด็นปัญหาที่ เป็นไปได้เกือบทุกข้อ อย่างมีเหตุผล	คาดคะเนคำตอบของ ประเด็นปัญหาที่ เป็นไปได้บางข้อ แต่ ไม่สมเหตุสมผล	คาดคะเนคำตอบของ ประเด็นปัญหาที่ เป็นไปได้ไม่ได้
4. การตรวจสอบ หลักฐาน	บอกเหตุผลในการ รวบรวมความคิดและ ข้อมูลที่เป็นไปได้ อย่างเพียงพอและมี การอ้างอิงแหล่งที่มา ของข้อมูลทุกข้อ	บอกเหตุผลในการ รวบรวมความคิดและ ข้อมูลที่เป็นไปได้ไม่ เพียงพอแต่มีการ อ้างอิงแหล่งที่มาของ ข้อมูลได้เกือบทุกข้อ	บอกเหตุผลในการ รวบรวมความคิดและ ข้อมูลที่เป็นไปได้ไม่ เพียงพอแต่ไม่มีการ อ้างอิงแหล่งที่มาของ ข้อมูล	บอกเหตุผลในการ รวบรวมความคิดและ ข้อมูลที่เป็นไปได้ และไม่มีการอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูล
5. การแก้ปัญหา	พิจารณาวิธีการ แก้ปัญหาได้ตรง ประเด็นกับผลที่ เกิดขึ้นทุกข้อ พร้อมมี การอธิบายเหตุผล และการอ้างอิงข้อมูล ประกอบทุกข้อ	พิจารณาวิธีการ แก้ปัญหาได้ตรง ประเด็นกับผลที่ เกิดขึ้น พร้อมมีการ อธิบายเหตุผลและ การอ้างอิงข้อมูล ประกอบได้เกือบทุก ข้อ	พิจารณาวิธีการ แก้ปัญหาได้ตรง ประเด็นกับผลที่ เกิดขึ้นบางข้อ แต่ไม่ มีการอธิบายเหตุผล และการอ้างอิงข้อมูล	พิจารณาวิธีการ แก้ปัญหาไม่ตรง ประเด็นกับผลที่ เกิดขึ้น ไม่มีการ อธิบายเหตุผลและ การอ้างอิงข้อมูล

ขั้นตอนของ ความสามารถใน การคิดไตร่ตรองการ บริโภคน	ระดับคะแนน			
	4	3	2	1
6. การจัดลำดับการ คิด	ทบทวนเหตุผลและ จัดลำดับความคิด อย่างเป็นขั้นตอนได้ ทุกข้อ พร้อมมีเหตุผล และการอ้างอิงข้อมูล ประกอบทุกข้อ	ทบทวนเหตุผลและ จัดลำดับความคิด อย่างเป็นขั้นตอน พร้อมมีเหตุผลและ การอ้างอิงข้อมูล ประกอบได้เกือบทุก ข้อ	ทบทวนเหตุผลและ จัดลำดับความคิดไม่ เป็นขั้นตอน แต่มี เหตุผลและการอ้างอิง ข้อมูลประกอบบางข้อ	ทบทวนเหตุผลและ จัดลำดับความคิดไม่ เป็นขั้นตอนไม่มี เหตุผลและการอ้างอิง ข้อมูล
7. การประเมินผล	หาแนวทางการ แก้ปัญหาได้อย่างมี เหตุผลทุกข้อ และมี การยกตัวอย่างการ นำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันได้	หาแนวทางการ แก้ปัญหาได้อย่างมี เหตุผลได้เกือบทุกข้อ และมีการยกตัวอย่าง การนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันได้	หาแนวทางการ แก้ปัญหาได้อย่างมี เหตุผลบางข้อ แต่ไม่ มีการยกตัวอย่างการ นำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน	หาแนวทางการ แก้ปัญหาได้โดยไม่มี เหตุผลประกอบ และ ไม่สามารถ ยกตัวอย่างการ นำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน

เกณฑ์ประเมิน

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคน
ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการในการคิดไตร่ตรองการ
บริโภคนระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคน
ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง นักเรียนมีความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคน
ระดับน้อย

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	<p>สถานการณ์ที่ 1 “ชาวเน็ตสุดฮอต” นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โพสต์คลิปวิดีโอแฉ พฤติกรรมแม่ค้าที่นำน้ำแข็งเหลือจากลูกค้าคนเดิมมาใช้ซ้ำ หน้าร้านยังนำหลอดดูดเก่ามาใช้ซ้ำ”</p> <p>วันที่ 15 พ.ย. 59 ผู้สื่อข่าวรายงานว่าแฟนเพจเฟซบุ๊ก “จันทรเกษมโพสต์” ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้โพสต์คลิปวิดีโอขณะแอบถ่ายพฤติกรรมของแม่ค้าและพ่อค้าภายในร้านอาหารแห่งหนึ่ง โดยอ้างว่าพบพฤติกรรมนำน้ำแข็งเหลือใช้จากลูกค้าคนเดิมนำมาเทลงในถังน้ำแข็งเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ อีกทั้งยังได้นำหลอดดูดที่ลูกค้าใช้แล้ว นำไปแช่ในถังน้ำและล้าง ก่อนจะนำกลับมาใช้ซ้ำอีกครั้งพร้อมระบุข้อความอ้างว่าผู้ประกอบการร้านอาหารรายหนึ่ง เผยการนำหลอดพลาสติกมาใช้ซ้ำ สามารถลดต้นทุนได้จริง โดยหลอดดูดมีราคาห่อละ 45 บาท ซื้อมาห่อละ 3 – 4 ห่อ จึงต้องเสียเงินซื้อหลอดดูดใหม่ 180 บาทต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าเป็นการเพิ่มต้นทุนให้กับร้านค้า จึงต้องหาทางประหยัดเงิน และลดต้นทุนลง เพื่อให้ร้านค้าเล็ก ๆ อยู่ได้”ที่ทางร้านทำแบบนี้ เพราะเห็นว่าบางครั้งลูกค้าไม่ได้ตักน้ำจากหลอดที่ทางร้านนำไปเสิร์ฟให้ จึงคิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรหากจะนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง แต่ช่วงหลังจะซื้อหลอดเป็นแพ็คใหญ่ตุ๋นไว้ก็ช่วยประหยัดต้นทุนได้อีกทาง”</p> <p>ผู้ประกอบการร้านอาหารรายหนึ่งกล่าว</p> <p>ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์</p> <p>เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ : http://www.thairath.co.th/content/784102</p>				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
1. การตั้งประเด็น คำถาม	1. จากพฤติกรรมแม่ค้าที่นำน้ำแข็งเหลือ และนำ หลอดดูดที่ใช้แล้วจากลูกค้ามาใช้ซ้ำ นักเรียนมี คำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ <u>คำตอบ</u>				
2. การกำหนด จุดมุ่งหมาย	2. จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิด ว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา เพราะ อะไร <u>คำตอบ</u>				
3. การกำหนด สมมติฐาน	3. จากปัญหาพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียน คาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและประเทศกับ ใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ <u>คำตอบ</u>				
4. การตรวจสอบ หลักฐาน	4. จากปัญหาพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียน มีวิธีในการตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริงได้ อย่างไรบ้าง <u>คำตอบ</u>				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
5. การแก้ปัญหา	5. ผลที่เกิดจากพฤติกรรมของแม่ค้าดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการ ป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมาก ที่สุด คำตอบ				
6. การจัดลำดับการ คิด	6. จากการที่นักเรียนได้อ่านสถานการณ์ข่าว พฤติกรรมของแม่ค้าที่ไม่น่าเชื่อถือและนำหลอด ดูดที่ใช้แล้วจากลูกค้ายามาใช้ซ้ำ นักเรียนมี กระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการจัดลำดับ ความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง คำตอบ				
7. การประเมินผล	7. ผลของการแก้ปัญหาจากวิธีดังกล่าว จะส่งผลดี อย่างไร เพราะอะไรยกตัวอย่างประกอบ คำตอบ				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	<p>สถานการณ์ที่ 2 ผู้ที่ชื่นชอบการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพควรรู้ไว้ หลังจากในระยะหลังมานี้เราได้เห็นมีร้านค้าออนไลน์มากมายผุดสินค้า “วิตามินแบบสूप” ขึ้นมาขายเพื่อเป็นอีกตัวเลือกหนึ่งในการเสริมวิตามินแก่ร่างกาย ซึ่งสินค้าจำพวกนี้ในประเทศไทยเป็นการแอบนำเข้ามาจำหน่าย โดยไม่มีหน่วยงานรัฐกรันตี</p> <p>วันที่ 31 ส.ค.59 ภก.ประพนธ์ อางตระกูล รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ยืนยันว่าวิตามินแบบสूपไม่ได้ผ่านการรับรองจาก อย. เพราะถือว่าไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย โดยตั้งข้อสังเกต 3 ประการ คือ ปริมาณวิตามินที่ระบุไว้ข้างฉลากมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่มีผลการวิจัยยืนยันว่าเมื่อรับวิตามินนี้แล้วจะมีผลต่อร่างกายอย่างไร และวิตามินต้องดูผ่านความร้อนทำให้เสียสภาพจนประสิทธิภาพลดลง</p> <p>ภก.ประพนธ์แนะนำให้ หากต้องการวิตามินให้เลือกซื้อจากที่วางจำหน่ายในร้านขายยาและได้รับการรับรองจาก อย. เท่านั้น หรือหากต้องการมีผิวสวยและร่างกายแข็งแรง ให้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ</p> <p>ที่มา : ข่าวไทยพีบีเอส เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ : http://news.thaipbs.or.th/content/255358</p>				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
1. การตั้งประเด็น คำถาม	1. จากพฤติกรรมของวัยรุ่นที่นิยมสูบบุหรี่ ดังกล่าว นักเรียนมีคำถามที่สงสัยหรือสนใจ อะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ <u>คำตอบ</u>				
2. การกำหนด จุดมุ่งหมาย	2. จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิด ว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา เพราะ อะไร <u>คำตอบ</u>				
3. การกำหนด สมมติฐาน	3. จากพฤติกรรมของวัยรุ่นดังกล่าว นักเรียนคาดว่า จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและประเทศกับใคร บ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ <u>คำตอบ</u>				
4. การตรวจสอบ หลักฐาน	4. จากปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นที่นิยมสูบบุหรี่ วิตามินดังกล่าว นักเรียนมีวิธีในการตรวจสอบข้อมูล หรือหาข้อเท็จจริงได้อย่างไรบ้าง <u>คำตอบ</u>				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
5. การแก้ปัญหา	5. ผลที่เกิดจากพฤติกรรมการสูบบุหรี่ดังกล่าว นักเรียนจะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการ ป้องกันอย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมาก ที่สุด <u>คำตอบ</u>				
6. การจัดลำดับการ คิด	6. จากการที่นักเรียนได้อ่านสถานการณ์ข่าว พฤติกรรมของวัยรุ่นที่นิยมสูบบุหรี่ดังกล่าว นักเรียนมีกระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการ จัดลำดับความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง <u>คำตอบ</u>				
7. การประเมินผล	7. ผลของการแก้ปัญหาจากวิธีดังกล่าว จะส่งผลดี อย่างไร เพราะอะไร ยกตัวอย่างประกอบ <u>คำตอบ</u>				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
	<p>สถานการณ์ที่ 3 “จัดฟันแฟชั่นคร่ำ นักเรียน ม.3 แม่เผยลูกแอบทำ”วันที่ 15 ก.ย. 52 ร.ต.ท. จีระศักดิ์ แอบแฝง ร้อยเวรสอบสวน สภ.บางละมุง จ.ชลบุรี ได้รับแจ้งจากแพทย์ รพ.บางละมุงว่ามีญาตินำนักเรียนหญิงเข้าทำการรักษาตัว แต่เกิดเสียชีวิตในระหว่างนำส่ง รพ. อย่างไรก็ตามทราบสาเหตุ ขอให้มาทำการสอบสวน หลังรับแจ้งจึงรีบไปดูตรวจสอบพบญาติ พี่น้อง กำลังร่ำไห้กอดศพ ด.ญ.พลอย (นามสมมติ) อายุ 14 ปี นักเรียนชั้น ม.3โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งในเมืองพัทยา สภาพศพเสียชีวิตก่อนหน้าจะถึงโรงพยาบาล ตามร่างกายไม่พบบาดแผลถูกทำร้ายตัวเหลืองซีด โดยบริเวณภายในช่องปาก พบว่ามีการจัดฟันแฟชั่นสีชมพู</p> <p>นางแพงศรี ปิลอง อายุ 38 ปี ผู้เป็นแม่ ให้การทั้งนี้คาดว่าช่วงเช้าที่ผ่านมาได้พยายามปลุกลูกสาวให้ลุกขึ้นอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน แต่ปรากฏว่าพยายามเรียกอยู่นานลูกสาวก็ไม่ยอมตื่นพอเข้าดูใกล้ ๆ เห็นลูกสาวนอนสงบนิ่งผิดปกติ จึงรีบนำตัวส่งโรงพยาบาล แต่ลูกสาวเสียชีวิตก่อนหน้าแล้ว ส่วนสาเหตุนั้นไม่ทราบ เพราะลูกสาวไม่มีโรคประจำตัว หรืออาการป่วยให้เห็น</p> <p>ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์ เข้าถึงได้จากเว็บไซต์ : http://www.thairath.co.th/content/33150</p>				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
1. การตั้งประเด็น คำถาม	1. จากพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่นดังกล่าว นักเรียน มีคำถามที่สงสัยหรือสนใจอะไรบ้าง บอกมา 3 ข้อ คำตอบ				
2. การกำหนด จุดมุ่งหมาย	2. จากคำถามที่นักเรียนสงสัยหรือสนใจ นักเรียนคิด ว่าประเด็นเรื่องใดที่นักเรียนจะทำการศึกษา เพราะ อะไร คำตอบ				
3. การกำหนด สมมติฐาน	3. จากพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่นดังกล่าว นักเรียน คาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและประเทศกับ ใครบ้าง ระบุมา 2 ข้อ พร้อมให้เหตุผลประกอบ คำตอบ				
4. การตรวจสอบ หลักฐาน	4. จากพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่นดังกล่าว นักเรียน มีวิธีในการตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อเท็จจริงได้ อย่างไรบ้าง คำตอบ				

ความสามารถ ในการคิดไตร่ตรอง การบริโภค	สถานการณ์ / คำถาม	ระดับ ความคิดเห็น			ข้อ เสนอแนะ
		+ 1	0	- 1	
5. การแก้ปัญหา	5. ผลที่เกิดจากพฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่น นักเรียน จะมีแนวทางการแก้ปัญหาหรือแนวทางการป้องกัน อย่างไร จึงจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภคมากที่สุด <u>คำตอบ</u>				
6. การจัดลำดับการ คิด	6. จากการที่นักเรียนได้อ่านสถานการณ์ข่าว พฤติกรรมการจัดฟันแฟชั่นดังกล่าว นักเรียนมี กระบวนการคิดหรือขั้นตอนในการจัดลำดับ ความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง <u>คำตอบ</u>				
7. การประเมินผล	7. ผลของการแก้ปัญหาจากวิธีดังกล่าว จะส่งผลดี อย่างไร เพราะอะไร ยกตัวอย่างประกอบ <u>คำตอบ</u>				

6. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เรื่อง พฤติกรรมการบริโภค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง

1. ขอความกรุณาท่านพิจารณาโปรดพิจารณาว่าข้อความข้อสอบต่อไปนี้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่
2. ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
ให้ + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
3. หากท่านมีข้อเสนอแนะและเพิ่มเติม กรุณาเขียนลงในช่องข้อเสนอแนะ
4. โปรดกรอกข้อมูลส่วนตัวของท่าน
ชื่อ - สกุล .....
วุฒิการศึกษา .....
ตำแหน่งปัจจุบัน .....
สถานที่ทำงาน .....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน
(.....)
..... / ..... / .....

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. วิเคราะห์ค่านิยม และพฤติกรรมกร บริโภคของคนใน สังคมได้	<p>1. นายมนตรีชอบใช้นาฬิกาข้อมือโรเล็กซ์ เพราะเขาเป็นคนมีรสนิยม การกระทำของนายมนตรีสอดคล้องกับพฤติกรรมกรบริโภคใน เรื่องใด (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. ความจำเป็น ข. กระแสสังคม ค. การประชาสัมพันธ์ ง. เทคโนโลยีสมัยใหม่ เฉลย : ข. กระแสสังคม</p>				
	<p>2. ดุจดาวเลือกรับประทานอาหารคลีน และออกกำลังกายเป็น ประจำ แสดงถึงค่านิยมในข้อใด (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. การให้ความสำคัญกับสุขภาพ ข. การให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ค. การให้ความสำคัญกับกระแสนิยม ง. การให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหาร เฉลย : ก. การให้ความสำคัญกับสุขภาพ</p>				
	<p>3. ถ้านักเรียนจะซื้อกระเป๋าหนังสีน้ำตาล นักเรียนควรเลือกลักษณะของ กระเป๋าในข้อใด (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. รูปทรงของกระเป๋าสวยงาม หุ่นหยา ข. คุณภาพของวัสดุแน่นหนา คงทน ราคาปานกลาง ค. ทันสมัย วัสดุทุกอย่างที่ประกอบกระเป๋ามีคุณภาพดี ง. ราคาถูก เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัว เฉลย : ข. คุณภาพของวัสดุแน่นหนา คงทน ราคาปานกลาง</p>				
	<p>4. วิเวียนมีรายได้เดือนละ 8,000 บาท แต่เธอชอบใช้เสื้อผ้าและ กระเป๋าที่มียี่ห้อแบรนด์เนม และชอบเปลี่ยนโทรศัพท์มือถือให้ ทันสมัยอยู่เสมอ แสดงว่าวิเวียนมีพฤติกรรมกรบริโภคตรงกับข้อ ใด (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. เป็นคนมีรสนิยมดี ข. เป็นคนที่ทันสมัย ก้าวทันเทคโนโลยี ค. เป็นคนที่อุดหนุนสินค้าภายในประเทศ ง. เป็นคนให้ความสำคัญกับการบริโภคนิยม เฉลย : ง. เป็นคนให้ความสำคัญกับการบริโภคนิยม</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>5. ข้าวสวยชื่อผลิตภัณฑ์ครีมทาหน้ายี่ห้อหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมมาใช้ ซึ่งโฆษณาว່ว่าจะช่วยให้ผิวหน้าขาวใสภายใน 7 วัน แต่หลังจากข้าวสวยใช้แล้ว หน้าของข้าวสวยกลับมีผื่นแดงขึ้น และปวดแสบปวดร้อน นักเรียนคิดว่าข้าวสวยมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างไร</p> <p>(การวิเคราะห์)</p> <p>ก. ให้ความสำคัญกับหน้าตาของตนเอง</p> <p>ข. ซื้อสินค้าที่ด้อยคุณภาพ ไม่มีมาตรฐาน</p> <p>ค. หลงเชื่อคำโฆษณา โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย</p> <p>ง. ติดตามกระแสความนิยม ทำให้ข้าวสวยเป็นคนทันสมัย</p> <p>เฉลย : ค. หลงเชื่อคำโฆษณา โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัย</p>				
2. อธิบายความหมาย การบริโภคและ หลักการบริโภคสินค้า และบริการได้	<p>6. ข้อความเกี่ยวกับการบริโภคต่อไปนี้ ข้อใดถูกต้องมากที่สุด</p> <p>(ความเข้าใจ)</p> <p>ก. การเลือกซื้อสิ่งของที่จำเป็นมาใช้ง่ายในครัวเรือน</p> <p>ข. ความต้องการสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ มาใช้ในครอบครัวและสำนักงาน</p> <p>ค. การใช้จ่ายสินค้าและบริการเพื่อความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวัน</p> <p>ง. ความต้องการสินค้าและบริการเพื่อนำมาตอบสนองการอุปโภคบริโภคของมนุษย์โดยตรง</p> <p>เฉลย : ง. ความต้องการสินค้าและบริการเพื่อนำมาตอบสนองการอุปโภคบริโภคของมนุษย์โดยตรง</p>				
	<p>7. การเลือกบริโภคสินค้าและบริการ ขึ้นอยู่กับสิ่งใดมากที่สุด</p> <p>(ความเข้าใจ)</p> <p>ก. ความจำเป็น</p> <p>ข. ความสวยงาม</p> <p>ค. ความคงทนถาวร</p> <p>ง. ความสะดวกสบาย</p> <p>เฉลย : ก. ความจำเป็น</p>				
	<p>8. ข้อใด ไม่ใช่หลักเกณฑ์ในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ</p> <p>(ความเข้าใจ)</p> <p>ก. การลดราคา</p> <p>ข. ความจำเป็น</p> <p>ค. คุณประโยชน์</p> <p>ง. ความปลอดภัย</p> <p>เฉลย : ก. การลดราคา</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
3. สรุปการบริโภคที่มี ประสิทธิภาพได้	9. ก่อนการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารใด ๆ สิ่งแรกที่ควรกระทำ คือ ข้อใด (การสังเคราะห์) ก. เลือกอาหารที่มีเยื่อหุ้ม ข. เลือกอาหารที่มีรสชาติอร่อย ค. อ่านฉลากผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ๆ ง. เลือกอาหารที่มีราคาไม่แพงมากนัก เฉลย : ค. อ่านฉลากผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ๆ				
	10. ข้อใดแสดงว่านักเรียนเป็นผู้บริโภคที่มีความระมัดระวังในการ บริโภคมากที่สุด (การสังเคราะห์) ก. ซื้อผลไม้กระป๋องที่บุบเพียงเล็กน้อย ข. เลือกซื้อผักที่มีใบสีเขียวเพราะสวยงาม ค. ซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตเพราะสะดวก ง. เลือกซื้อผักประเภทกระถิน ตำลึง ดอกโสน เฉลย : ง. เลือกซื้อผักประเภทกระถิน ตำลึง ดอกโสน				
	11. การเลือกซื้อเครื่องแต่งกายควรเป็นไปตามเหตุผลใดถูกต้อง ที่สุด (การสังเคราะห์) ก. เพศและวัย ข. อายุและฐานะ ค. สมัยนิยมและคุณภาพของครอบครัว ง. ความจำเป็นและความพร้อมของครอบครัว เฉลย : ง. ความจำเป็นและความพร้อมของครอบครัว				
	12. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่การบริโภคที่มีประสิทธิภาพ (การสังเคราะห์) ก. นอนน้อยใช้กระเป๋าผ้าไปจ่ายตลาด ข. พอเพียงขอเงินคุณแม่ซื้อ iPhone 7 Plus ค. โอลิฟู้จักวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเอง ง. ป้อมแปมน้ำขวดพลาสติกที่ใช้แล้ว มาดัดแปลงเป็นกระถาง ปลูกดอกไม้ เฉลย : ข. พอเพียงขอเงินคุณแม่ซื้อ iPhone 7 Plus				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>13. นักเรียนควรเลือกซื้อสินค้าชนิดใด จึงจะเกิดประโยชน์มากที่สุด (การสังเคราะห์)</p> <p>ก. อาหาร ข. โทรศัพท์ ค. กล้องถ่ายรูป ง. รถมอเตอร์ไซด์</p> <p>เฉลย : ก. อาหาร</p>				
4. อธิบายหลักการ คุ้มครองผู้บริโภคได้	<p>14. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่เป้าหมายในการคุ้มครองผู้บริโภค (ความเข้าใจ)</p> <p>ก. การได้รับความประหยัด ข. การได้รับความเป็นธรรม ค. การได้รับความปลอดภัย ง. การได้รับความสะดวกสบาย</p> <p>เฉลย : ง. การได้รับความสะดวกสบาย</p>				
	<p>15. หากนักเรียนไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้รับความเสียหาย จากการใช้สินค้าและบริการ นักเรียนควรร้องเรียนที่หน่วยงานใด (ความเข้าใจ)</p> <p>ก. สำนักนายกรัฐมนตรี ข. องค์การอาหารและยา ค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ง. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม</p> <p>เฉลย : ค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค</p>				
	<p>16. วิธีที่ดีที่สุดในการปกป้องสิทธิผู้บริโภคด้วยตนเอง คือข้อใด (ความเข้าใจ)</p> <p>ก. การทดลองใช้สินค้า ข. การใช้สินค้าลดราคา ค. การใช้สินค้าราคาแพง ง. การตรวจสอบใบเสร็จทุกครั้งเมื่อจ่ายเงิน</p> <p>เฉลย : ง. การตรวจสอบใบเสร็จทุกครั้งเมื่อจ่ายเงิน</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
5. กำหนดปัญหาการ บริโภคสินค้าและ บริการได้	17. ข้อใด ไม่ใช่ผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้ขาดความ อ้วน (การวิเคราะห์) ก. สามารถเกิดการเสพติดยาได้ ข. เมื่อหยุดยาแล้ว น้ำหนักจะเพิ่มขึ้น ค. มีอารมณ์หงุดหงิดง่าย นอนไม่หลับ ง. มีรูปร่างที่สวยงาม อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เฉลย : ง. มีรูปร่างที่สวยงาม อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน				
	18. ปัญหาใดที่ส่งผลให้วัยรุ่นนิยมแต่งกายให้เป็นจุดเด่นของ ตนเอง คือข้อใด (การวิเคราะห์) ก. ต้องการเลียนแบบดารานักร้อง ข. ต้องการเลียนแบบคนที่ตนเองชื่นชอบ ค. ต้องการยอมรับจากเพื่อนและเพศตรงข้าม ง. ต้องการเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง เฉลย : ค. ต้องการยอมรับจากเพื่อนและเพศตรงข้าม				
	19. การที่ผู้บริโภคตัดสินใจผิดพลาดในการเลือกซื้อสินค้าและ บริการ เกิดจากอิทธิพลของข้อใดมากที่สุด (การวิเคราะห์) ก. การแนะนำของเพื่อน ข. การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ค. การได้รับแจกสินค้าตัวอย่าง ง. การสถิติวิธีการใช้สินค้าและบริการ เฉลย : ข. การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ				
	20. การบริโภคจะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำ ขึ้นอยู่กับข้อใดมากที่สุด (การวิเคราะห์) ก. ราคาสินค้าถูกลง ข. มีเงินออมมากขึ้น ค. รายได้ของผู้บริโภคสูงขึ้น ง. อัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดต่ำลง เฉลย : ค. รายได้ของผู้บริโภคสูงขึ้น				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>21. อะไรคือปัญหาที่เกิดจากการบริโภคอาหารไม่ปลอดภัย (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. ผ่านการขนส่งที่มีดชิด</p> <p>ข. บริโภคผลไม้มากกว่าขนม</p> <p>ค. บริโภคอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ</p> <p>ง. ซื้ออาหารประเภทเนื้อสัตว์จากโรงฆ่าสัตว์</p> <p>เฉลย : ค. บริโภคอาหารแบบสุก ๆ ดิบ ๆ</p>				
6. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้	<p>22. สินค้าประเภทเครื่องสำอางมีราคาแพงมากเนื่องจากปัจจัยในข้อใด (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. กระแสสังคม</p> <p>ข. เป็นสินค้าฟุ่มเฟือย</p> <p>ค. ความนิยมของผู้บริโภค</p> <p>ง. ต้นทุนในการโฆษณาสูง</p> <p>เฉลย : ง. ต้นทุนในการโฆษณาสูง</p>				
	<p>23. ดาเลือกซื้อเนื้อไก่แทนเนื้อหมู เพราะมีราคาถูกกว่า แสดงถึงปัจจัยข้อใดที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. รสนิยมของผู้บริโภค</p> <p>ข. ระดับรายได้ของผู้บริโภค</p> <p>ค. ราคาของสินค้าที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ง. ราคาของสินค้าและบริการนั้น ๆ</p> <p>เฉลย : ง. ราคาของสินค้าและบริการนั้น ๆ</p>				
	<p>24. ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งใช้วิธี ลด แลก แจก แถม แก่ลูกค้า ตามหลักเศรษฐศาสตร์ ถือว่ายุทธวิธีนี้เป็นการใช้ปัจจัยใดกำหนดการบริโภค (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. กลไกของราคา</p> <p>ข. คุณภาพของสินค้า</p> <p>ค. ปริมาณสินค้าที่มีในตลาด</p> <p>ง. เทคนิคการขายเพื่อจูงใจผู้บริโภค</p> <p>เฉลย : ง. เทคนิคการขายเพื่อจูงใจผู้บริโภค</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>25. การโฆษณาสินค้าและบริการมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคอย่างไร (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. ผู้บริโภครู้จักสินค้าและบริการ</p> <p>ข. ผู้บริโภครับรู้ข้อมูลของสินค้าและบริการ</p> <p>ค. ผู้บริโภครู้สถานที่จำหน่ายสินค้าและบริการ</p> <p>ง. ผู้บริโภคเกิดความสนใจในจุดเด่นของสินค้าและบริการ</p> <p>เฉลย : ง. ผู้บริโภคเกิดความสนใจในจุดเด่นของสินค้าและ บริการ</p>				
	<p>26. ปัจจัยข้อใด มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคน้อยที่สุด (การวิเคราะห์)</p> <p>ก. ของดีราคาถูก</p> <p>ข. แหล่งผลิตสินค้า</p> <p>ค. รายได้ของผู้บริโภค</p> <p>ง. รสนิยมของผู้บริโภค</p> <p>เฉลย : ข. แหล่งผลิตสินค้า</p>				
7. เสนอแนวทางการ แก้ปัญหาการบริโภค สินค้าและบริการได้	<p>27. การนำกระดาษ A4 ที่ใช้แล้วหน้าเดียวมาใช้อีกหน้าหนึ่ง สอดคล้องกับการบริโภคในเรื่องใด (การนำไปใช้)</p> <p>ก. คุณภาพ</p> <p>ข. ประหยัด</p> <p>ค. ประโยชน์</p> <p>ง. ความจำเป็น</p> <p>เฉลย : ข. ประหยัด</p>				
	<p>28. คุณแม่บอกให้แยมเลือกซื้อขนมที่ใช้สีจากวัสดุธรรมชาติ แสดงว่าคุณแม่คำนึงถึงการบริโภคในเรื่องใด (การนำไปใช้)</p> <p>ก. ประหยัดค่าใช้จ่าย</p> <p>ข. ราคาขนมจะถูกลง</p> <p>ค. คุณภาพของอาหาร</p> <p>ง. ความปลอดภัยของร่างกาย</p> <p>เฉลย : ง. ความปลอดภัยของร่างกาย</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>29. นางสาวจิรวัจน์ได้ไปซื้อรถยนต์ป้ายแดงจากบริษัทแห่งหนึ่ง แต่เมื่อใช้ไปได้ 2 – 3 สัปดาห์ ปรากฏว่ารถยนต์เสีย จึงซ่อมหลายครั้ง และเมื่อติดต่อบริษัทที่ซื้อก็ไม่ได้รับการแก้ไข นักเรียนคิดว่า นางสาวจิรวัจน์ควรทำอะไร</p> <p>(การนำไปใช้)</p> <p>ก. แจ้งตำรวจ</p> <p>ข. แจ้งกรมการค้าภายใน</p> <p>ค. ติดต่อบริษัทรถยนต์ที่ซื้ออีกครั้ง</p> <p>ง. แจ้งกรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด</p> <p>เฉลย : ง. แจ้งกรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด</p>				
	<p>30. เมื่อนักเรียนรู้ว่าเขาถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค นักเรียน จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร</p> <p>(การนำไปใช้)</p> <p>ก. แจ้งกรมการค้าภายใน</p> <p>ข. แจ้งความต่อสถานีตำรวจ</p> <p>ค. แจ้งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p> <p>ง. ร้องเรียนคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด</p> <p>เฉลย : ง. ร้องเรียนคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคประจำจังหวัด</p>				
	<p>31. หากนักเรียนมีปัญหาจากการซื้อสินค้าหรือบริการ นักเรียน สามารถร้องเรียนได้ที่สายด่วนหมายเลขใด</p> <p>(การนำไปใช้)</p> <p>ก. 191</p> <p>ข. 1166</p> <p>ค. 1137</p> <p>ง. 1234</p> <p>เฉลย : ข. 1166</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>32. กัซอรับประทานอาหารประเภทฟาสต์ฟู้ดเป็นประจำทุกวัน จึงทำให้น้ำหนักเพิ่มขึ้นและใส่เสื้อผ้าที่มีอยู่ไม่ได้ นักเรียนคิดว่า กั ควรปฏิบัติตนอย่างไร</p> <p>(การนำไปใช้)</p> <p>ก. ซื้อเสื้อผ้าตัวใหม่</p> <p>ข. กินยาลดความอ้วน</p> <p>ค. ออกกำลังกายเป็นประจำทุกวัน แต่รับประทานอาหารเหมือนเดิม</p> <p>ง. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหาร และออกกำลังกายสม่ำเสมอ</p> <p>เฉลย : ง. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการรับประทานอาหาร และ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ</p>				
	<p>33. ข้อใดไม่ใช่สิ่งที่ควรคำนึงถึงก่อนการบริโภคสินค้าหรือบริการ</p> <p>(การนำไปใช้)</p> <p>ก. ราคา</p> <p>ข. ฉลากสินค้า</p> <p>ค. ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต</p> <p>ง. วันเดือนปีที่ผลิต หรือวันหมดอายุ</p> <p>เฉลย : ก. ราคา</p>				
8. ประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาการบริโภคสินค้าและบริการได้	<p>34. สาคิตซื้อถุงพลาสติกบรรจุอาหาร ซึ่งมีข้อความระบุไว้ที่หน้าห่อว่า บรรจุ 100 ใบ แต่เมื่อสาคิตนำออกมานับ พบว่ามีเพียง 65 ใบ สาคิตจึงไปติดต่อขอร้านจำหน่าย เพื่อขอค่าชดเชย นักเรียนคิดว่า การกระทำของสาคิตนั้นถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. ไม่ถูกต้องเพราะ สาคิตเลือกร้านที่ไม่มีคุณภาพ</p> <p>ข. ไม่ถูกต้องเพราะ สาคิตไม่มีหลักฐานในการยืนยันได้</p> <p>ค. ถูกต้องเพราะ สาคิตได้สินค้าไม่ตรงตามความต้องการ</p> <p>ง. ถูกต้องเพราะ สาคิตถูกละเมิดสิทธิ เนื่องจากปริมาณสินค้าไม่ตรงกับจำนวนที่ระบุไว้</p> <p>เฉลย : ง. ถูกต้องเพราะ สาคิตถูกละเมิดสิทธิ เนื่องจาก ปริมาณสินค้าไม่ตรงกับจำนวนที่ระบุไว้</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>35. มะลิชอบใช้เสื้อผ้าที่ทอด้วยฝ้าย มีลวดลายไทย และเป็นผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง เพราะมะลิถือคติว่า “ใช้ของไทย กินของไทย ชาติไทยเจริญ” นักเรียนคิดว่า มะลิมีพฤติกรรมดังกล่าวที่ก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อสังคม เพราะอะไร</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. ผลเสีย เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่ไม่ทันสมัย</p> <p>ข. ผลเสีย เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่ไม่ตามกระแส แฟชั่นใหม่ ๆ</p> <p>ค. ผลดี เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาด้านวัฒนธรรมไทย</p> <p>ง. ผลดี เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย</p> <p>เฉลย : ค. ผลดี เพราะ มะลิเป็นบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาด้านวัฒนธรรมไทย</p>				
	<p>36. แป้งเก็บเอกสารการโฆษณา และใบเสร็จรับเงินทุกครั้งเมื่อมีการใช้จ่าย เพื่อเป็นหลักฐานหากถูกเอารัดเอาเปรียบ นักเรียนคิดว่าแป้งมีพฤติกรรมอย่างไร</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. มีสติ</p> <p>ข. มีความรู้</p> <p>ค. มีความรอบคอบ</p> <p>ง. เป็นความเคยชิน</p> <p>เฉลย : ค. มีความรอบคอบ</p>				
	<p>37. ข้อความการโฆษณาในลักษณะใด ที่ถือว่าเป็นข้อความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมเป็นส่วนรวมได้</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. ข้อความที่อ่านเข้าใจง่าย</p> <p>ข. ข้อความที่มีใจความชัดเจน</p> <p>ค. ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง</p> <p>ง. ข้อความที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ</p> <p>เฉลย : ค. ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง</p>				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	การพิจารณา			ข้อ เสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>38. เจนได้ซื้อเครื่องสำอางจากร้านค้าแห่งหนึ่ง แต่เมื่อเจนได้ใช้แล้ว เกิดการแพ้ เจนจึงต้องการเรียกร้องขอรับการชดเชยความเสียหายจากร้านค้านั้น เจนควรร้องเรียนที่หน่วยงานใด</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. สำนักงานกฤษฎีกา</p> <p>ข. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p> <p>ค. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา</p> <p>ง. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>เฉลย : ง. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค</p>				
	<p>39. การกระทำของใครที่แสดงถึงการเป็นผู้บริโภคที่ดี และมีส่วนช่วยเหลือประเทศชาติ</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. เอื้อซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย</p> <p>ข. บีซื้อสินค้าที่ผลิตโดยคนไทยที่มีคุณภาพดี</p> <p>ค. ซีซื้อสินค้าที่ผลิตโดยฝีมือคนไทยที่มีราคาถูก</p> <p>ง. ดีซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย ตั้งใจใช้ และได้คุณภาพมาตรฐาน</p> <p>เฉลย : ง. ดีซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย ตั้งใจใช้ และได้คุณภาพมาตรฐาน</p>				
	<p>40. การโฆษณาเครื่องออกกำลังกายซึ่งมีข้อความระบุว่า “สามารถทำให้รูปร่างกระชับ และได้สัดส่วน ภายใน 1 สัปดาห์”</p> <p>นักเรียนคิดว่า ข้อความโฆษณานี้เข้าข่ายเป็นข้อความประเภทใด</p> <p>(การประเมินค่า)</p> <p>ก. ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง</p> <p>ข. ข้อความที่เสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ</p> <p>ค. ข้อความที่สนับสนุนให้มีการกระทำผิดศีลธรรม</p> <p>ง. ข้อความที่สนับสนุนให้มีการกระทำผิดกฎหมาย</p> <p>เฉลย : ก. ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง</p>				

ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 14 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (โดยรวม)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย						ระดับความเหมาะสม
	ระดับแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแผนที่				n = 3		
	1	2	3	4	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านสาระสำคัญ							
1.1 เสนอแก่นความรู้ในเรื่องที่เรียน	4.33	4.00	4.33	4.00	4.17	0.19	มาก
2. ด้านตัวชี้วัด							
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.67	4.33	4.33	4.33	4.42	0.17	มาก
2.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์	4.67	4.67	4.67	4.67	4.67	0.00	มากที่สุด
3. ด้านสาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4.67	4.00	4.00	4.00	4.17	0.34	มาก
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน	4.00	4.33	4.33	4.33	4.25	0.17	มาก
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้	4.00	4.33	4.33	4.33	4.25	0.17	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้							
4.1 ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	4.33	4.33	4.67	4.67	4.50	0.20	มาก
4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ตามลำดับขั้นตอน	4.00	4.00	3.67	3.67	3.84	0.19	มาก
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้							
5.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	4.33	4.33	4.33	4.67	4.42	0.17	มาก
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์	4.67	4.67	4.67	4.67	4.67	0.00	มากที่สุด
6. ด้านการวัดและประเมินผล							
6.1 วิธีการวัดสอดคล้องกับความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	4.00	4.00	4.00	4.33	4.08	0.17	มาก
6.2 เครื่องมือสามารถใช้ในการวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	0.00	มาก
เฉลี่ยรวม	4.31	4.25	4.28	4.31	4.28	0.29	มาก

ตาราง 15 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	1	2	3			
	<hr/>					
1. ด้านสาระสำคัญ						
1.1 เสนอแก่นความรู้ในเรื่องที่เรียน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	5.00	4.00	4.00	4.33	0.58	มาก
2. ด้านตัวชี้วัด						
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	4.00	5.00	4.67	0.52	มากที่สุด
3. ด้านสาระการเรียนรู้						
3.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน	4	4	4	4.00	0.00	มาก
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้	4	4	4	4.00	0.00	มาก
เฉลี่ย	4.33	4.00	4.33	4.22	0.44	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
4.1 ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	5	4.33	1.15	มาก
4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ตามลำดับขั้นตอน	5	4	3	4.00	1.00	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.50	4.00	4.17	0.98	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	
	คนที่						
	1	2	3				
5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้							
5.1	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถใน การคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	5	4.33	1.15	มาก
5.2	สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	3.50	5.00	4.50	0.84	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล							
6.1	วิธีการวัดสอดคล้องกับความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
6.2	เครื่องมือสามารถใช้ในการวัด ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการ บริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
	เฉลี่ย	5.00	3.00	4.00	4.00	0.89	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.83	3.67	4.42	4.31	0.71	มาก

ตาราง 16 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	1	2	3			
	<hr/>					
1. ด้านสาระสำคัญ						
1.1 เสนอแก่นความรู้ในเรื่องที่เรียน	4	4	4	4.00	0.00	มาก
เฉลี่ย	4.00	4.00	4.00	4.00	0.00	มาก
2. ด้านตัวชี้วัด						
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4	4	5	4.33	0.58	มาก
2.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	4.00	5.00	4.50	0.55	มาก
3. ด้านสาระการเรียนรู้						
3.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4	3	5	4.00	1.00	มาก
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้	5	4	4	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	4.67	3.67	4.33	4.22	0.67	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
4.1 ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	5	4.33	1.15	มาก
4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ตามลำดับขั้นตอน	5	4	3	4.00	1.00	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.50	4.00	4.17	0.98	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	1	2	3			
	5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้					
5.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถใน การคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	5	4.33	1.15	มาก
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	3.50	5.00	4.50	0.84	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล						
6.1 วิธีการวัดสอดคล้องกับความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
6.2 เครื่องมือสามารถใช้ในการวัด ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการ บริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.00	4.00	4.00	0.98	มาก
เฉลี่ยรวม	4.75	3.58	4.42	4.25	0.73	มาก

ตาราง 17 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	1	2	3			
	<hr/>					
1. ด้านสาระสำคัญ						
1.1 เสนอแก่นความรู้ในเรื่องที่เรียน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	5.00	4.00	4.00	4.33	0.58	มาก
2. ด้านตัวชี้วัด						
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4	4	5	4.33	0.58	มาก
2.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	4.00	5.00	4.50	0.55	มาก
3. ด้านสาระการเรียนรู้						
3.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4	3	5	4.00	1.00	มาก
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้	5	4	4	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	4.67	3.67	4.33	4.22	0.67	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
4.1 ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ตามลำดับขั้นตอน	5	3	3	3.67	1.15	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.50	4.00	4.17	0.98	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	1	2	3			
	5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้					
5.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	3	5	4.33	1.15	มาก
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	3.50	5.00	4.50	0.84	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล						
6.1 วิธีการวัดสอดคล้องกับ ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการ บริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
6.2 เครื่องมือสามารถใช้ในการวัด ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการ บริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.00	4.00	4.00	0.89	มาก
เฉลี่ยรวม	4.83	3.58	4.42	4.28	0.74	มาก

ตาราง 18 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
	1	2	3			
	<hr/>					
1. ด้านสาระสำคัญ						
1.1 เสนอแก่นความรู้ในเรื่องที่เรียน	5	3	4	4.00	1.00	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.00	4.00	4.00	1.00	มาก
2. ด้านตัวชี้วัด						
2.1 สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4	4	5	4.33	0.58	มาก
2.2 สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	4.00	5.00	4.50	0.55	มาก
3. ด้านสาระการเรียนรู้						
3.1 สอดคล้องกับตัวชี้วัด	4	3	5	4.00	1.00	มาก
3.2 เหมาะสมกับผู้เรียน	5	4	4	4.33	0.58	มาก
3.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ได้	5	4	4	4.33	0.58	มาก
เฉลี่ย	4.67	3.67	4.33	4.22	0.67	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้						
4.1 ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสถานการณ์ตามลำดับขั้นตอน	5	3	3	3.67	1.15	มาก
เฉลี่ย	5.00	3.50	4.00	4.17	0.98	มาก

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	
	1	2	3				
	5. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้						
5.1	ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามารถใน การคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
5.2	สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้เชิง สถานการณ์	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
	เฉลี่ย	5.00	4.00	5.00	4.67	0.52	มากที่สุด
6. ด้านการวัดและประเมินผล							
6.1	วิธีการวัดสอดคล้องกับความสามารถ ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค	5	4	4	4.33	0.58	มาก
6.2	เครื่องมือสามารถใช้ในการวัด ความสามารถในการคิดไตร่ตรองการ บริโภค	5	3	4	4.00	1.00	มาก
	เฉลี่ย	5.00	3.50	4.00	4.17	0.75	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.83	3.67	4.42	4.31	0.71	มาก

ตาราง 19 แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดไตร่ตรองการบริโภค

สถานการณ์ ที่	ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความเห็น			IOC	ผลการพิจารณา
		ของผู้เชี่ยวชาญคนที่				
		1	2	3		
1	1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	3	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	4	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
	7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 20 แสดงผลการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนเรื่องพฤติกรรมกรบรีภาค

ข้อสอบ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	ผลการพิจารณา
	ข้อที่	1	2		
1	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
4	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
10	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
11	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
12	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
13	0	0	+1	0.33	ไม่สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
16	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
18	0	+1	+1	0.67	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
21	0	0	+1	0.33	ไม่สอดคล้อง
22	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
23	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อสอบ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	ผลการพิจารณา
	ข้อที่ 1	2	3		
26	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
28	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
30	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
31	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
33	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
34	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
36	+1	0	+1	0.67	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
39	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
40	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค เพื่อหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จำนวน 21 ข้อ

ข้อที่	ค่าความยาก(p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลความหมาย
1	0.75	0.20	ใช้ได้
2	0.65	0.30	ใช้ได้
3	0.76	0.23	ใช้ได้
4	0.20	0.20	ใช้ได้
5	0.28	0.35	ใช้ได้
6	0.70	0.20	ใช้ได้
7	0.71	0.28	ใช้ได้
8	0.70	0.20	ใช้ได้
9	0.75	0.20	ใช้ได้
10	0.60	0.20	ใช้ได้
11	0.58	0.20	ใช้ได้
12	0.38	0.25	ใช้ได้
13	0.61	0.33	ใช้ได้
14	0.66	0.23	ใช้ได้
15	0.78	0.35	ใช้ได้
16	0.73	0.25	ใช้ได้
17	0.45	0.30	ใช้ได้
18	0.45	0.30	ใช้ได้
19	0.33	0.35	ใช้ได้
20	0.68	0.40	ใช้ได้
21	0.75	0.35	ใช้ได้

การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จำนวน 21 ข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach Alpha Coefficient มีค่าเท่ากับ .81

ตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	ค่าความยาก(P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลความหมาย
1	0.60	0.20	ใช้ได้
2	0.90	0.00	ใช้ไม่ได้
3	0.78	0.35	ใช้ได้
4	0.78	0.35	ใช้ได้
5	0.75	0.30	ใช้ได้
6	0.65	0.30	ใช้ได้
7	0.60	0.30	ใช้ได้
8	0.80	0.40	ใช้ได้
9	0.73	0.25	ใช้ได้
10	0.78	0.45	ใช้ได้
11	0.75	0.20	ใช้ได้
12	0.80	0.30	ใช้ได้
13	0.73	0.25	ใช้ได้
14	0.80	0.30	ใช้ได้
15	0.78	0.35	ใช้ได้
16	0.73	0.25	ใช้ได้
17	0.75	0.20	ใช้ได้
18	0.75	0.20	ใช้ได้
19	0.88	-0.05	ใช้ไม่ได้
20	0.78	0.35	ใช้ได้
21	0.93	-0.05	ใช้ไม่ได้
22	0.75	0.20	ใช้ได้
23	0.80	0.30	ใช้ได้
24	0.80	0.30	ใช้ได้
25	0.93	0.05	ใช้ไม่ได้

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก(P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลความหมาย
26	0.93	-0.05	ใช้ไม่ได้
27	0.80	0.40	ใช้ได้
28	0.90	0.00	ใช้ไม่ได้
29	0.93	-0.05	ใช้ไม่ได้
30	0.78	0.45	ใช้ได้
31	0.78	0.25	ใช้ได้
32	0.90	0.00	ใช้ไม่ได้
33	0.80	0.30	ใช้ได้
34	0.80	0.30	ใช้ได้
35	0.80	0.40	ใช้ได้
36	0.90	0.00	ใช้ไม่ได้
37	0.78	0.35	ใช้ได้
38	0.80	0.30	ใช้ได้
39	0.75	0.20	ใช้ได้
40	0.90	-0.10	ใช้ไม่ได้

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อหาค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (B) จำนวน 30 ข้อ (ฉบับจริง)

ข้อที่	ค่าความยาก(P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลความหมาย
1	0.60	0.20	ใช้ได้
2	0.78	0.35	ใช้ได้
3	0.78	0.35	ใช้ได้
4	0.75	0.30	ใช้ได้
5	0.65	0.30	ใช้ได้
6	0.60	0.30	ใช้ได้
7	0.80	0.40	ใช้ได้
8	0.73	0.25	ใช้ได้
9	0.78	0.45	ใช้ได้
10	0.75	0.20	ใช้ได้
11	0.80	0.30	ใช้ได้
12	0.73	0.25	ใช้ได้
13	0.80	0.30	ใช้ได้
14	0.78	0.35	ใช้ได้
15	0.73	0.25	ใช้ได้
16	0.75	0.20	ใช้ได้
17	0.75	0.20	ใช้ได้
18	0.78	0.35	ใช้ได้
19	0.75	0.35	ใช้ได้
20	0.80	0.30	ใช้ได้
21	0.80	0.20	ใช้ได้
22	0.80	0.40	ใช้ได้
23	0.78	0.45	ใช้ได้
24	0.78	0.25	ใช้ได้
25	0.80	0.30	ใช้ได้
26	0.80	0.30	ใช้ได้

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก(P)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	แปลความหมาย
27	0.80	0.40	ใช้ได้
28	0.78	0.35	ใช้ได้
29	0.80	0.30	ใช้ได้
30	0.75	0.20	ใช้ได้

การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพฤติกรรมกา
 บริโภคด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จาก
 สื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค ของนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ โดยใช้วิธีการของโลเวท (Lovett) มีค่าเท่ากับ .83

ภาคผนวก ง แสดงคะแนนของเครื่องมือการจัดการเรียนรู้

ตาราง 24 แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (โดยรวม)

คนที่	พฤติกรรมบริโภคสินค้าและบริการ																												ระดับความสามารถ
	การเลือกซื้อ (จำนวนข้อ)							การเลือกใช้ (จำนวนข้อ)							การเลือกบริการ (จำนวนข้อ)							รวม (21 ข้อ)		S.D.					
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	$\bar{X}$	S.D.						
1	3	4	3	3	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	73	3.48	0.51	มาก			
2	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	74	3.52	0.51	มากที่สุด				
3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	2	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	63	3.00	0.45	มาก				
4	4	3	3	4	4	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3	4	3	4	4	3	76	3.62	0.50	มากที่สุด				
5	3	4	2	2	4	3	4	3	3	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	3	3	72	3.43	0.68	มาก				
6	4	3	3	3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	4	3	3	4	4	3	3	4	73	3.48	0.51	มาก				
7	3	3	2	2	3	3	3	3	4	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	60	2.86	0.57	มาก				
8	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	66	3.14	0.36	มาก				
9	4	4	2	2	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	3	4	3	67	3.19	0.60	มาก				

ตาราง 24 (ต่อ)

พฤติกรรมกรรบริโภคสินค้าและบริการ																									
คนที่	การเลือกซื้อ (จำนวนข้อ)							การเลือกใช้ (จำนวนข้อ)							การเลือกบริการ (จำนวนข้อ)							รวม (21 ข้อ)		ระดับความสามารถ	
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	84 คะแนน	$\bar{X}$		S.D.
10	4	3	3	4	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	4	3	4	3	3	73	3.48	0.51	มาก
11	4	3	3	4	3	3	3	4	3	3	4	4	3	3	3	3	3	4	4	3	4	71	3.38	0.50	มาก
12	3	4	4	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	71	3.38	0.50	มาก
13	3	4	4	3	3	3	3	4	4	3	3	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	75	3.57	0.51	มากที่สุด
14	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	70	3.33	0.48	มาก
15	4	4	3	3	3	3	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4	76	3.62	0.50	มากที่สุด
16	4	4	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4	3	3	4	74	3.52	0.51	มากที่สุด
17	3	3	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	77	3.67	0.48	มากที่สุด
18	4	3	3	4	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	4	71	3.38	0.50	มาก
19	4	3	3	4	3	3	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	77	3.67	0.48	มากที่สุด
20	3	4	3	3	4	3	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	3	4	4	3	75	3.57	0.51	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

คนที่	พฤติกรรมกรรบริโภคสินค้าและบริการ																					84 คะแนน	X̄	S.D.	ระดับความสามารถ		
	การเลือกซื้อ (จำนวนข้อ)							การเลือกใช้ (จำนวนข้อ)							การเลือกบริการ (จำนวนข้อ)											รวม (21 ข้อ)	
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7						
21	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	4	4	70	3.33	0.48	มาก
22	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3	3	71	3.38	0.50	มาก
23	3	4	3	3	3	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	74	3.52	0.51	มากที่สุด
24	4	3	4	3	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	76	3.62	0.50	มากที่สุด
25	4	3	3	4	3	3	4	4	3	4	4	3	4	4	4	3	3	3	4	4	3	3	3	74	3.52	0.51	มากที่สุด
26	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	4	4	3	4	3	4	4	4	3	4	3	4	4	72	3.43	0.51	มาก
27	3	3	3	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3	4	3	4	3	4	3	4	4	3	3	73	3.48	0.51	มาก
28	4	3	4	3	3	3	3	4	4	3	4	3	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	74	3.52	0.51	มากที่สุด
29	4	4	3	3	3	3	3	4	4	3	4	3	3	4	4	3	3	3	4	3	4	4	4	73	3.48	0.51	มาก
30	3	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	4	4	74	3.52	0.51	มากที่สุด
31	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	73	3.48	0.51	มาก

ตาราง 24 (ต่อ)

พฤติกรรมกรรบริการโภคสินค้าและบริการ																											
คนที่	การเลือกซื้อ (จำนวนข้อ)							การเลือกใช้ (จำนวนข้อ)							การเลือกบริการ (จำนวนข้อ)							รวม (21 ข้อ)		ระดับความสามารถ			
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	84 คะแนน	$\bar{X}$		S.D.		
32	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3	3	3	4	71	3.38	0.50	มาก
33	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	3	4	4	3	4	4	73	3.48	0.51	มาก
34	3	3	4	4	4	3	3	4	4	3	4	3	3	3	4	3	3	4	3	3	4	4	4	74	3.52	0.51	มากที่สุด
35	3	3	4	4	4	3	3	4	3	3	4	4	3	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	73	3.48	0.51	มาก
36	3	3	4	3	4	4	3	4	3	3	4	3	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	75	3.57	0.51	มากที่สุด
37	4	4	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	4	3	3	4	3	3	4	4	4	73	3.48	0.51	มาก
38	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	3	3	4	3	3	4	3	4	69	3.29	0.46	มาก
39	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	3	3	4	69	3.29	0.46	มาก
40	4	3	3	3	4	3	4	4	3	4	3	4	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3	4	72	3.43	0.51	มาก
เฉลี่ยรวม																					2.887	3.44	0.52	มาก			

ตาราง 25 แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค
หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อ
ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การเลือกซื้อ)

การเลือกซื้อ											
ข้อที่ คนที่	การเลือกซื้อ							รวม 28 คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ สามารถ
	1	2	3	4	5	6	7				
1	3	4	3	3	3	4	4	24	3.43	0.53	มาก
2	3	3	3	4	4	3	4	24	3.43	0.53	มาก
3	3	3	3	3	3	3	3	21	3.00	0.00	มาก
4	4	3	3	4	4	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
5	3	4	2	2	4	3	4	22	3.14	0.90	มาก
6	4	3	3	3	4	3	3	23	3.29	0.49	มาก
7	3	3	2	2	3	3	3	19	2.71	0.49	มาก
8	3	3	3	3	3	3	3	21	3.00	0.00	มาก
9	4	4	2	2	3	3	3	21	3.00	0.82	มาก
10	4	3	3	4	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
11	4	3	3	4	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
12	3	4	4	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
13	3	4	4	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
14	3	3	4	3	3	3	3	22	3.14	0.38	มาก
15	4	4	3	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
16	4	4	3	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
17	3	3	4	4	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
18	4	3	3	4	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
19	4	3	3	4	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
20	3	4	3	3	4	3	4	24	3.43	0.53	มาก
21	3	3	4	3	3	4	3	23	3.29	0.49	มาก
22	3	3	4	3	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
23	3	4	3	3	3	4	3	23	3.29	0.49	มาก
24	4	3	4	3	3	4	3	24	3.43	0.53	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

การเลือกซื้อ											
ข้อที่ คนที่								รวม 28 คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ สามารถ
	1	2	3	4	5	6	7				
25	4	3	3	4	3	3	4	24	3.43	0.53	มาก
26	3	3	4	3	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
27	3	3	3	4	4	3	3	23	3.29	0.49	มาก
28	4	3	4	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
29	4	4	3	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
30	3	3	4	3	3	4	3	23	3.29	0.49	มาก
31	3	3	4	3	3	4	3	23	3.29	0.49	มาก
32	3	4	3	3	4	3	3	23	3.29	0.49	มาก
33	3	4	3	3	3	4	3	23	3.29	0.49	มาก
34	3	3	4	4	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
35	3	3	4	4	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
36	3	3	4	3	4	4	3	24	3.43	0.53	มาก
37	4	4	3	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
38	3	3	3	3	3	3	3	21	3.00	0.00	มาก
39	3	3	3	4	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
40	4	3	3	3	4	3	4	24	3.43	0.53	มาก
$\bar{X}$	3.38	3.33	3.28	3.23	3.28	3.20	3.25	917	3.28	0.49	มาก
S.D.	0.49	0.47	0.60	0.58	0.45	0.41	0.44				

ตาราง 26 แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค
หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อ
ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การเลือกใช้)

ข้อที่ คนที่	การเลือกใช้							รวม 28 คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ สามารถ
	1	2	3	4	5	6	7				
1	3	4	3	3	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
2	4	3	3	3	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
3	3	4	2	2	3	4	3	21	3.00	0.82	มาก
4	4	4	3	3	4	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
5	3	3	4	4	4	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
6	4	4	3	4	3	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
7	3	4	2	2	2	3	3	19	2.71	0.76	มาก
8	3	4	3	3	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
9	4	3	3	3	3	3	3	22	3.14	0.38	มาก
10	4	4	3	4	4	3	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
11	4	3	3	4	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
12	4	4	3	3	3	3	3	23	3.29	0.49	มาก
13	4	4	3	3	4	4	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
14	3	3	4	3	3	3	3	22	3.14	0.38	มาก
15	4	3	4	4	4	3	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
16	4	3	4	3	4	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
17	3	4	4	4	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
18	4	4	3	4	4	3	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
19	4	4	3	4	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
20	4	4	3	3	4	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
21	3	3	4	3	3	4	4	24	3.43	0.53	มาก
22	3	3	3	3	3	4	4	23	3.29	0.49	มาก
23	3	4	4	3	3	4	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
24	4	4	3	4	3	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

การเลือกใช้											
ข้อที่ คนที่								รวม 28 คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ สามารถ
	1	2	3	4	5	6	7				
25	4	3	4	4	3	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
26	3	3	3	4	4	3	4	24	3.43	0.53	มาก
27	4	4	4	4	3	3	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
28	4	4	3	4	3	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
29	4	4	3	4	3	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
30	4	3	3	4	4	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
31	3	3	4	3	3	4	4	24	3.43	0.53	มาก
32	3	3	4	3	4	3	4	24	3.43	0.53	มาก
33	3	3	4	4	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
34	4	4	3	4	3	3	3	24	3.43	0.53	มาก
35	4	3	3	4	4	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
36	4	3	3	4	3	3	4	24	3.43	0.53	มาก
37	4	3	4	3	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
38	3	3	3	4	3	4	4	24	3.43	0.53	มาก
39	3	3	3	3	3	4	4	23	3.29	0.49	มาก
40	4	3	4	3	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
$\bar{X}$	3.60	3.48	3.30	3.45	3.43	3.40	3.68				
S.D.	0.50	0.51	0.56	0.60	0.55	0.50	0.47	973	3.48	0.53	มาก

ตาราง 27 แสดงคะแนนของแบบวัดความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภค
หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อ
ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การเลือกบริการ)

ข้อที่ คนที่	การเลือกบริการ							รวม 28 คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ สามารถ
	1	2	3	4	5	6	7				
1	4	4	3	4	4	4	3	26	3.71	0.49	มากที่สุด
2	4	4	4	3	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
3	3	3	3	3	3	3	3	21	3.00	0.00	มาก
4	4	3	4	3	4	4	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
5	4	3	4	4	4	3	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
6	3	3	4	4	3	3	4	24	3.43	0.53	มาก
7	3	3	3	3	3	3	4	22	3.14	0.38	มาก
8	4	3	3	3	3	3	3	22	3.14	0.38	มาก
9	4	3	4	3	3	4	3	24	3.43	0.53	มาก
10	4	4	4	3	4	3	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
11	3	3	3	4	4	3	4	24	3.43	0.53	มาก
12	3	3	3	4	4	4	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
13	4	4	4	3	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
14	4	4	4	3	3	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
15	4	4	4	4	4	3	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
16	4	4	3	4	3	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
17	4	4	3	4	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
18	3	3	3	3	3	4	4	23	3.29	0.49	มาก
19	4	4	4	3	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
20	4	4	4	3	4	4	3	26	3.71	0.49	มากที่สุด
21	3	3	3	3	3	4	4	23	3.29	0.49	มาก
22	4	3	4	4	4	3	3	25	3.57	0.53	มากที่สุด
23	4	3	4	4	4	4	3	26	3.71	0.49	มากที่สุด
24	4	4	3	4	4	4	3	26	3.71	0.49	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

การเลือกบริการ											
ข้อที่ คนที่								รวม 28 คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ สามารถ
	1	2	3	4	5	6	7				
25	4	3	3	4	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
26	3	4	4	3	4	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
27	3	4	3	4	4	3	3	24	3.43	0.53	มาก
28	4	4	4	4	3	3	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
29	4	3	3	4	3	4	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
30	3	4	4	3	4	3	4	25	3.57	0.53	มากที่สุด
31	4	4	4	3	3	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
32	4	4	3	3	3	3	4	24	3.43	0.53	มาก
33	4	4	3	4	4	3	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
34	4	3	3	4	4	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
35	4	4	3	3	3	3	4	24	3.43	0.53	มาก
36	4	4	4	3	4	4	4	27	3.86	0.38	มากที่สุด
37	4	3	3	4	4	4	4	26	3.71	0.49	มากที่สุด
38	3	3	4	3	3	4	4	24	3.43	0.53	มาก
39	4	3	3	3	3	3	4	23	3.29	0.49	มาก
40	4	3	4	3	3	3	4	24	3.43	0.53	มาก
$\bar{X}$	3.73	3.50	3.50	3.45	3.58	3.50	3.68	997	3.56	0.50	มากที่สุด
S.D.	0.45	0.51	0.51	0.50	0.50	0.51	0.47				

ตาราง 28 แสดงคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวันที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดไตร่ตรองการบริโภคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน Pre – test (จำนวน 30 ข้อ)	คะแนนหลังเรียน Post – test (จำนวน 30 ข้อ)	คะแนนผลต่าง (D)
1	11	26	15
2	12	27	15
3	8	25	17
4	11	30	19
5	9	25	16
6	12	25	13
7	12	30	18
8	9	24	15
9	13	28	15
10	10	29	19
11	13	28	15
12	10	30	20
13	11	22	11
14	12	27	15
15	11	30	19
16	10	30	20
17	13	28	15
18	14	29	15
19	13	30	17
20	14	30	16
21	13	28	15
22	14	30	16

ตาราง 28 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อนเรียน Pre – test (จำนวน 30 ข้อ)	คะแนนหลังเรียน Post – test (จำนวน 30 ข้อ)	คะแนนผลต่าง (D)
23	12	27	15
24	12	30	18
25	13	30	17
26	10	29	19
27	10	29	19
28	13	28	15
29	10	26	16
30	10	27	17
ค่าเฉลี่ยรวม	11.50	27.90	16.40

ภาคผนวก จ ภาพการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา

ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 7 คน รวมทั้งหมด 6 กลุ่มโดยคณะกรรมการ จากนั้นให้ผู้เรียนส่งตัวแทนกลุ่ม จับฉลากเลือกสถานการณ์ข่าวและให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาปัญหาที่ได้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์แนวทางและแก้ปัญหา

นักเรียนทำใบกิจกรรมที่ผู้สอนแจก เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ประเด็น

ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ชั้นแสดงความรู้

ผู้เรียนทบทวนปัญหารวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากสมาชิกในกลุ่มที่ได้
ทำการศึกษานั้นผู้สอนอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ขั้นตอนที่ 4 ชั้นประยุกต์ใช้ประสบการณ์
ผู้เรียนร่วมกันแก้ปัญหาพฤติกรรมมารยาทและบริโภคนิสัยและบริการในสถานการณืใหม่ที่
ผู้สอนกำหนดให้โดยใช้หลักการและวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล

ผู้เรียนนำเสนอประเด็นปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการที่นักเรียนได้ทำการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีครูผู้สอนประเมินให้คะแนน และทดสอบความรู้หลังจากการจัดการเรียนการสอน

ทดสอบความรู้ก่อน - หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงสถานการณ์จากสื่อในชีวิตประจำวัน

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพระนคร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล

วชิราภรณ์ อำไพ

วัน เดือน ปี เกิด

13 สิงหาคม 2532

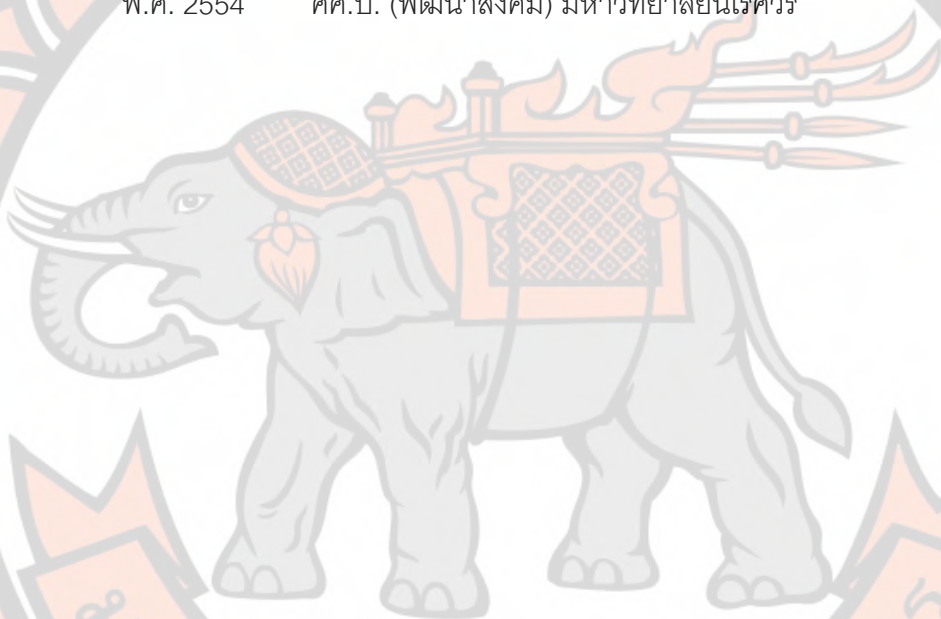
ที่อยู่ปัจจุบัน

93 หมู่ที่ 1 ตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 65140

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2554

ศศ.บ. (พัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร